

Regionplan och budget

2021–2023

Beslutad av Regionfullmäktige 2020-06-11

Innehåll

Innehåll	1
Regionstyrelsens ordförande har ordet	2
Regionplan och budget 2020–2022	3
Region Uppsalas styrmodell	4
Region Uppsalas strategiska utvecklingsområden	4
Region Uppsalas strategiska mål	5
Mål, uppdrag, indikatorer och uppföljning	6
Intern kontroll	6
Planeringsförutsättningar	7
Demografiska förutsättningar.....	7
Hälsoutveckling.....	7
Den medicinska utvecklingen	7
Ekonomiska förutsättningar	8
Strategiska mål för Region Uppsala	10
Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter	11
Attraktiv arbetsgivare.....	22
Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster.....	25
Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära.....	30
Hälso- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet	36
Internationellt erkända inom forskning och innovation.....	44
Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor	50
Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet.....	54
Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet	59
God och jämlik hälsa	73
Region Uppsalas politiska organisation och styrning	77
Region Uppsalas förvaltningsorganisation	80
Samverkan	81
Indikatorer	85
Budget 2021 och plan 2022–2023	97
Resultaträkning	98
Investeringsplaner 2020–2022	99
Beslut	103

Regionstyrelsens ordförande har ordet

Ett mycket osäkert läge

Region Uppsala har ställt om hela verksamheten för att rädda liv och hälsa. Tillsammans med myndigheter, näringsliv, nationella och lokala aktörer har vi mött en helt ny situation. Till medarbetarna i våra verksamheter, vi är er evigt tacksamma! Våra tankar är hos dem som drabbats av covid-19 samt deras anhöriga.

I en kris som denna är det de som har det svårast som drabbas hårdast. Många far illa i sitt hem trots att det är där tryggheten borde vara som mest närvarande. Människor med svag ställning på arbetsmarknaden får gå från jobbet först.

Coronapandemin har även drabbat Region Uppsalas ekonomi. Våra verksamheter kommer inte att gå opåverkade ur denna kris. Region Uppsala har under många år haft för höga kostnader. Trots många goda år med ökade skatteintäkter har inga marginaler byggts upp. När intäkterna nu faller står vi helt utan buffert. Varje förlorad intäkt slår direkt mot resultatet. I enlighet med balanskravet måste alla underskott återställas inom tre år. Utan full kompensation för extraordinära kostnader och uteblivna intäkter är ekonomin i fritt fall. Året 2020 innehåller fortfarande många stora osäkerheter. Ingen vet när pandemin är över och hur samhället ser ut där den dragit fram. Trots detta är det angeläget att lägga en budget för 2021 och en plan framåt. Vår budget visar på den riktning i vilken vår verksamhet måste gå. Det handlar om en långsiktigt hållbar ekonomi, en effektiv och nära vård på lika villkor för hela befolkningen, en ny arbetsgivarpolitik och modernisering genom produktionsplanering, kvalitetsutveckling och digitalisering.

Vi ska främja god hälsa och säkerställa vård på lika villkor till hela befolkningen. Den enskildes värdighet ska värnas. I dagens vårdssystem kämpar medarbetare för att hinna med patienterna på bästa sätt. De multisjuka med stora vårdbehov har svårt att göra sin röst hörd. Ibland tvingas de vänta på vårdplats, transporteras till fel mottagning och blir utskrivna till ett boende där rätt stöd saknas. Särskilt utsatta patienter får inte alltid rätt vård och omhändertagande när vårdkedjorna brister. Medarbetare inom vård och omsorg utsätts för etisk stress.

Hela Region Uppsalas organisation måste nu hjälpas åt för att möta en ny framtid. Den initiativkraft och anpassningsförmåga som synliggjorts under Coronapandemin måste tillvaratas och nya arbetssätt tillämpas. Tillsammans med hela länet ska vi bidra till framtidstro för hälso- och sjukvården, näringslivet och människorna som bor och verkar i Uppsala län.

Emilie Orring

Emilie Orring (M)

ordförande regionstyrelsen
Region Uppsala

Regionplan och budget 2020–2022

Regionplan och budget är ett politiskt styr-dokument som beskriver inriktningen för Region Uppsala, dels för det närmaste budget-året, dels för den kommande treårsperioden. Planen utgår från politiska prioriteringar, statliga uppdrag, befolkningens behov, de förutsättningar som råder i landet och i länet samt Sveriges lagar och förordningar.

Det är Regionfullmäktige som beslutar om innehållet i Regionplan och budget. Planen fungerar sedan som Region Uppsalas över-gripande styrande dokument och anger in-riktningen för verksamheterna och för ut-vecklingsarbetet.

Region Uppsala strävar efter att ständigt för-enkla, förnya och förbättra verksamheten utifrån invånarnas behov. Regionplan och budget lyfter fram de viktigaste områdena där det behövs förändringar.

De primära målgrupperna för Regionplan och budget är Region Uppsalas förtroendevalda och de tjänstepersoner som ska genomföra besluten. Länsinvånarna, länets kommuner och övriga regionala aktörer som i samverkan med Region Uppsala gemensamt ska driva och genomföra länets utvecklingsarbete är andra målgrupper.

Region Uppsalas styrmodell

Region Uppsalas styrmodell består dels av en vision och tre strategiska utvecklingsområden, som delas med Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län, dels av tio strategiska mål. Under respektive strategiskt mål formuleras indikatorer och uppdrag.

Region Uppsalas vision

Ett gott liv i en nyskapande och hållbar kunskapsregion med internationell lyskraft

Region Uppsalas strategiska utvecklingsområden

Region Uppsala finns till för människorna i Uppsala län. Vårt syfte är att skapa förutsätt-ningar för hälsa, hållbarhet och utveckling för alla oss som lever och verkar här.

En region för alla – *Region Uppsala ska främja hälsa och förbättra livskvaliteten hos invånarna.* Alla invånare ska känna trygghet och tillit till en jämlik hälso- och sjukvård som präglas av hög kvalitet, god tillgänglighet och gott bemötande. Region Uppsala är inkluderande och skapar goda möjligheter för en god hälsa och en trygg och hållbar livs- och arbetsmiljö. Region Uppsala erbjuder ett rikt och stimulerande kulturliv med stor mångfald.

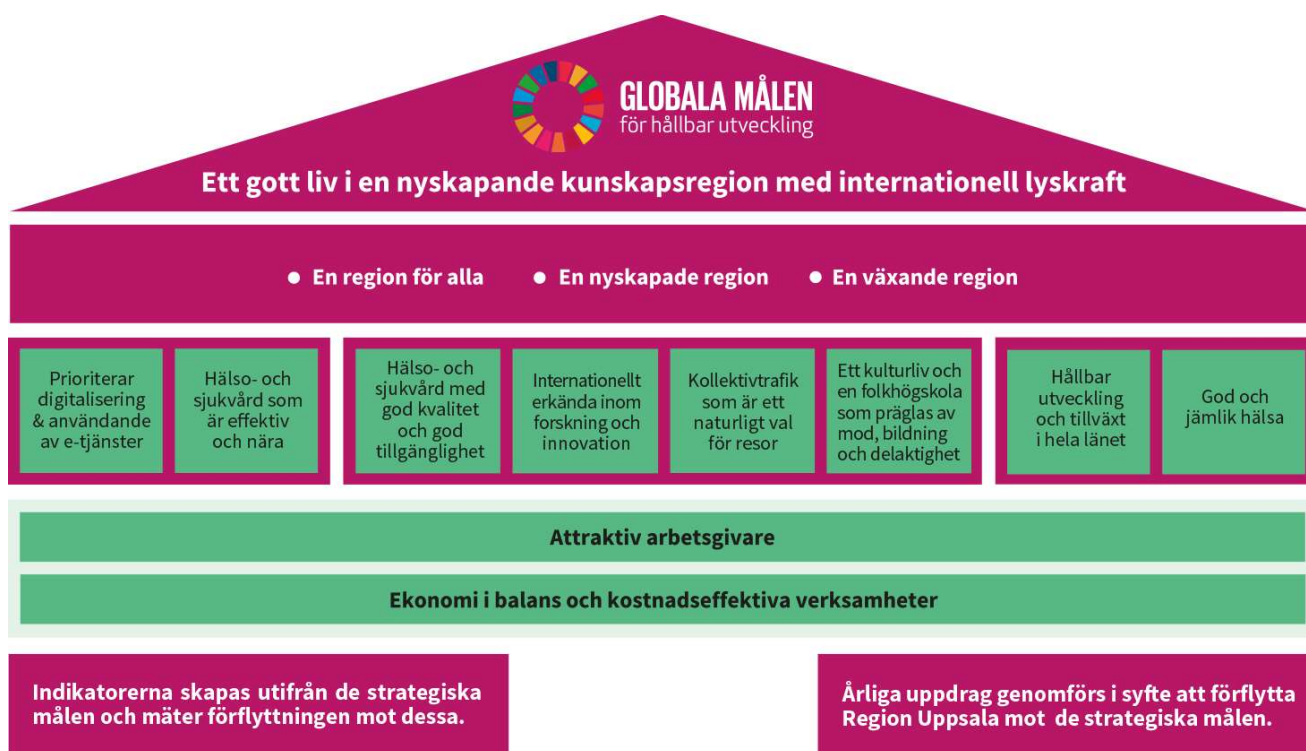
En hållbart växande region – *Region Uppsala utvecklas med fokus på hållbarhet.* Region Uppsala skapar förutsättningar för ett gott liv och en hållbar utveckling. Vi utvecklar kollektivtrafik och infrastruktur för att tillgodose invånarnas behov och för att förenkla allas vardag.

En nyskapande region – *Region Uppsala tar fasta på förmågan till förnyelse och kreativitet.* Vår samverkan med Uppsalas två universitet, näringslivet och internationella kontakter ger oss ny kunskap som kan användas i våra verksamheter och för att utveckla Region Uppsala. Region Uppsala bidrar till utvecklingen av morgondagens välfärdstjänster genom arbete med e-hälsa och digitalisering. Vi bidrar till att utveckla en hållbar besöksnäring.

Region Uppsalas strategiska mål

De strategiska målen är långsiktiga och av väsentlig vikt för Region Uppsalas arbete.

- Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter
- Attraktiv arbetsgivare
- Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster
- Hälsa- och sjukvård som är effektiv och nära
- Hälsa- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet
- Internationellt erkända inom forskning och innovation
- Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor
- Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet
- Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet
- God och jämlik hälsa

Mål, uppdrag, indikatorer och uppföljning

Fullmäktige antar Regionplan och budget med vision, strategiska utvecklingsområden, strategiska mål, indikatorer samt de uppdrag till styrelser och nämnder som ska genomföras under 2021. I respektive styrelses verksamhetsuppdrag tydliggörs sedan vilka verksamheter som ska genomföra uppdragen.

De strategiska målen är långsiktiga men varje år sätts nya målvärden för indikatorerna. Uppdragen är årliga och anger vad verksamheterna ska arbeta med under året för att Region Uppsala ska närma sig de strategiska målen.

I styrmodellen är det måluppfyllelsen av indikatorerna som visar om Region Uppsala närmar sig de strategiska målen.

Uppfyllelsen av de strategiska målen och styrelser och nämnders genomföranden av uppdragen återrapporteras i enlighet med årligen fastlagda principer. Indikatorerna ska, när det är möjligt och relevant, redovisas könsuppdelat.

Styrelser och nämnder ska löpande följa upp och utvärdera sina respektive verksamheter.

Regionstyrelsen har uppsiktsplikt över nämnder och styrelser och ska följa upp att de genomför åtaganden beslutade av Regionfullmäktige.

Region Uppsala ska vara en enhetlig och modern organisation med stark ledning och styrning. Det innebär bland annat en god genomslagskraft för politiska beslut samt att verksamheterna har tillgång till adekvat stöd i utförandet av sina uppdrag.

Intern kontroll

En god intern kontroll är en viktig förutsättning för att säkerställa styrningen. Det är Regionfullmäktige som beslutar om regelverket. Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll. Varje nämnd och styrelse har ansvar för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden och ska varje år anta en plan för den interna kontrollen.

Den interna kontrollen omfattar hela organisationen och dess verksamheter. Varje år genomförs en riskanalys över de processer och rutiner som finns inom respektive enhet. De identifierade riskerna väsentlighetsbedöms. Resultatet av den genomförda risk- och väsentlighetsanalysen ligger sedan till grund för framtagandet av internkontrollplanen.

Planeringsförutsättningar

Demografiska förutsättningar

Befolkningsutvecklingen i länet bedöms öka med knappt 2,2 procent per år under planperioden. Vid slutet av planperioden bedöms antalet länsinvånare uppgå till cirka 400 000.

Tabell 1: Befolkningsprognos 2021–2023

Ålder	2021	2023	Förändring
0–34 år	176 016	177 328	0,7 %
35–64 år	140 683	145 041	3,1 %
65–80 år	62 228	63 504	2 %
81 år -	16 220	17 750	9,4 %
Totalt	391 147	399 635	2,2 %

Befolkningsökningen ställer ökade krav på flera av de verksamheter som Region Uppsala bedriver. Exempelvis visar prognosen på att den stora gruppen 65–80 år ökar med 2 procent under perioden 2021–2023. Stora skillnader förekommer mellan länets olika delar. Ett flertal sjukdomar är starkt åldersrelaterade och drygt 40 procent av alla sjukhusrelaterade kostnader kommer från patienter över 65 år.

Hälsoutveckling

Hälsoutvecklingen i länet fortsätter att vara god. Den senaste nationella befolkningsundersökningen från 2018, Hälsa på lika villkor, visar att 74 procent av länsinvånarna upplever sin hälsa som bra eller mycket bra. Snittet för riket är 73 procent. Det finns dock skillnader mellan länets kommuner och generellt varierar även hälsan utifrån exempelvis utbildningsnivå, födelseplats, kön och ålder.

Psykisk ohälsa står för cirka hälften av de pågående sjukfallen och sjukskrivning för reaktioner på svår stress ökar mest, speciellt bland kvinnor.

Sjukdomar i cirkulationsorganen är den vanligaste anledningen till att länets invånare läggs in på sjukhus eller besöker en specialist. Vanligast därefter är rörelseorganens sjukdomar, tumörer och psykiska sjukdomar. Av det totala antalet vård dagar svarar psykiska

sjukdomar för en fjärdedel, följt av cirkulationsorganens sjukdomar, tumörer och skador.

Den medicinska utvecklingen

Forskningen och utvecklingen inom medicinen och det medicintekniska området påverkar kontinuerligt den hälso- och sjukvård som bedrivs. I begreppet utveckling innefattas och samspelar många områden såsom förbättrade läkemedel, ny teknik, förbättrade operationsmetoder och organisatoriska förändringar.

Den medicinska utvecklingen ger grund till förändrade behandlingsformer. Utredningar och behandlingar kan överföras från slutet till öppen vård. Hälso- och sjukvård kommer i allt högre utsträckning kunna utföras i patientens egna hem. Utvecklingen ger också ökade möjligheter att förutsäga, diagnostisera och behandla olika sjukdomstillstånd. Läkemedel för avancerad terapi som framställs ur celler och vävnader kommer sannolikt att i grunden förändra behandlingen av många sjukdomar. Behandling av cancer med immunterapi har påbörjats och kommer sannolikt att utvecklas.

Med ökade möjligheter till behandling kommer ökade kostnader. Stora kostnadsökningar genereras inom läkemedelsområdet och i form av nya kostsamma behandlingsformer. Satsningar på ny medicin och teknik inom sjukvården ger vinster som kan motivera de ökade kostnader som satsningarna innebär, exempelvis fler levnadsår med god hälsa.

Region Uppsalas arbete med ordnat införande av nya dyra läkemedel sker i nationell samverkan och syftar till att ge patienter en jämlik tillgång till nya läkemedel.

Genom att följa upp nya läkemedel på ett i förväg bestämt sätt samt tydliggöra och skapa utrymme för medicinskt motiverade kostnadsökningar kan arbetet med planerat införande av nya läkemedel kopplas till budgetprocessen.

Det är svårt att förutsäga vilka framsteg den medicinska forskningen kommer att medföra. Det innebär att hälso- och sjukvården behöver vara beredd på att arbeta med införande av nya metoder parallellt med en utfasning av metoder med bristande kostnads-effektivitet. Även lagstiftning behöver anpassas till forskning och utveckling av nya metoder och läkemedel med koppling till vävnad, exempelvis användning av nya typer av stamceller. En ökad grad av regional och nationell samverkan krävs.

Ekonomiska förutsättningar

Konjunkturläget

Utbrottet av Covid-19 har under inledningen av 2020 lett till en konjunkturedgång, med stort produktions- och inkomstbortfall och kraftigt minskad sysselsättning. Detta innebär en väsentligt svagare utveckling av skatteunderlaget för kommuner och regioner än tidigare. Någon klar bild över hur stora konsekvenser utbrottet får finns inte i dagsläget och betydande ovisshet råder därtill kring vad som väntar framöver.

För Region Uppsala innebär detta att skatteintäkterna inte ökar i samma takt som tidigare år samtidigt ökar befolkningen i länet och invånarna blir allt äldre.

Även det osäkra globala läget, kan innebära att makro-ekonomiska störningar inte kan uteslutas under planperioden vilket kan komma att påverka efterfrågan och därmed sysselsättning och skatteunderlag.

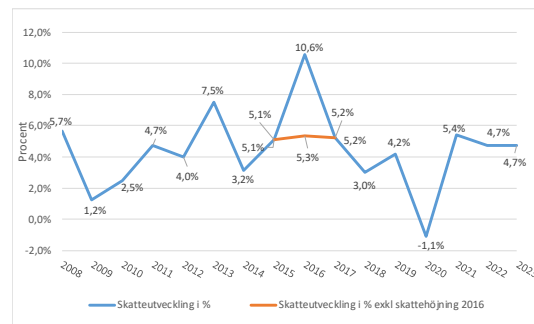
Skatteintäkter

För Region Uppsala beräknas den genomsnittliga skatteutvecklingen under planperioden bli 3,7 procent, vilket ligger under ökningstakten för de senaste planperioderna. Siffran är osäker då det är oklart vilka effekter utbrottet av covid-19 kommer att få på skatteintäkterna under planperioden.

Utgångspunkten i budgeten för 2021–2023 är att kommuner och regioner kommer att kom-

penseras för de minskade skatteintäkter som covid-19 för med sig.

Diagram 1: Skatteutveckling 2008–2023

Statsbidrag

Statens bidrag till Region Uppsala består i huvudsak av generella statsbidrag (utjämnning och läkemedelsförmån) och specialdestinerade statsbidrag.

Utjämnning

Riksdagen har beslutat att införa ett nytt kostnadsutjämningsystem från och med 2020. Region Uppsala erhåller 4 263 miljoner kronor i utjämningsbidrag under planperioden, utifrån det nya systemet. Systemet ger en genomsnittlig intäkt om 1 421 miljoner kronor årligen och där del avser de extra tillskott i form av generella statsbidrag som staten kompenserar regionerna med för att möta lägre skatteintäkter.

Statsbidrag för läkemedelsförmånen

Från och med 2021 kommer fördelningsmodellen för statens bidrag till regionerna för läkemedelsförmånerna att förändras. Det viktigaste skälet till att byta fördelningsmodell är att uppnå en fördelning som bättre fångar skillnader i behov. Vidare kommer fördelningen förenklas och transparensen öka. Den nya modellen bygger på samma variabler som kostnadsutjämningsmatrisen för hälso- och sjukvård. En beräkning av fördelning av medel mellan regioner kan göras på våren innan budgetåret vilket förbättrar planeringsförutsättningarna. Enligt en preliminär beräkning från Sveriges kommuner och regioner (SKR), skulle den nya modellen innebära en mindre justering nedåt för Region Uppsala.

Budgeten för 2021 utgår från en prognos för 2020. Under planperioden görs en årlig uppräkning på 3 procent. Total intäkt för planperioden uppskattas till 3 427 miljoner kronor.

Specialdestinerade statsbidrag

Enligt SKR:s prognos från 2019 kommer riktade satsningarna inom god och nära vård, standardiserade vårdförlopp, specialistsjuksköterskor, prestationsbundna insatser för att korta köer (kömiljarden) samt personalmiljarden vara kvar under 2021. Troligtvis kommer det även att komma en stor satsning inom området psykisk hälsa under namnet kraftsamling för psykisk hälsa. Osäkerheten är fortfarande stor och förändringar kan komma att ske under 2020.

Region Uppsala ska arbeta för att alla vårdutförare, både utförare inom egen regi och privata utförare, kan utveckla sina verksamheter, samt korta köer och därmed kunna ta del av specialdestinerade statsbidrag.

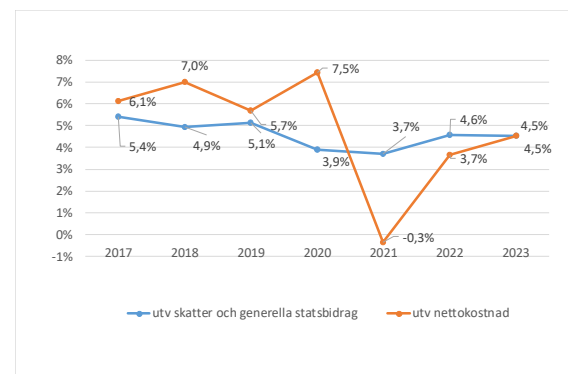
Merparten av det specialdestinerade statsbidraget kömiljarden är prestationsbaserat. I det fall Region Uppsala får del av den prestationsbaserade ersättningen i statsbidraget kömiljarden kommer berörda styrelser få del av pengarna med möjlighet att fördela medel till verksamheterna.

Nettokostnad och finansieringen

Under februari-mars 2020 inleddes utbrottet av covid-19 i Sverige. Pandemin kommer att få en stor påverkan på hela samhället och på hälso- och sjukvården i synnerhet. Effekterna av denna pandemi går inte att överblicka idag men det kommer både att innebära stora kostnader i vården men även negativa effekter för skatteintäkterna.

För 2021 förväntas skatter och statsbidrag, baserat på prognos i mars 2020, öka med 3,7 procent samtidigt som nettokostnadsutvecklingen förväntas minska med 0,3 procent jämfört med prognostiserad nivå 2020¹. Denna nettokostnadsutveckling förutsätter att verksamheten genomför stora effektiviseringar under 2021.

Diagram 2: Utveckling av skatter och statsbidrag respektive nettokostnadsutveckling

¹ Årsprognosen 2020 är baserad på utfall efter mars månad 2020. Det finns stora osäkerheter i

prognosen i och med det exceptionella läget med Corona.

Strategiska mål för Region Uppsala

Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter

Målbeskrivning:

God ekonomisk hushållning regleras i kommunallagen och innebär bland annat att Region Uppsala ska ha goda resultat vad gäller både verksamhet och ekonomi. För att säkra långsiktig god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv krävs att Region Uppsala har kostnadseffektiva verksamheter, hushåller med tillgängliga resurser och har en framförhållning i sin ekonomi.

Region Uppsalas finansiella mål är en ekonomi i balans. Ambitionen är att Region Uppsala ska ha ett resultat på två procent i förhållande till skatter och generella statsbidrag i syfte att klara framtida utmaningar, men under planperioden kommer målet inte att nås. Verksamheterna ska stå sig väl i jämförelse med andra regioner.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Årets resultat i förhållande till skatter och generella statsbidrag
- Nettokostnaderna i förhållande till skatter och generella statsbidrag
- Egna kapitalet (inklusive ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser)
- Självfinansieringsnivån för nya investeringar
- Personalkostnad (inklusive inhyrd personal) per DRG-poäng²
- Kostnaden per besök (exklusive läkemedelskostnader och hyreskostnader)
- Personalkostnaden i förhållande till intäkten i den kliniska verksamheten
- Kostnad per DRG-poäng (exklusive hyres- och avskrivningskostnader)
- Energianvändning per kvadratmeter
- Nettokostnadsutvecklingen ska vara lägre än snittet för regioner med universitetssjukhus

Det ekonomiska läget

Region Uppsalas ekonomiska läge är allvarligt. Trots flera år av god konjunktur och växande befolkning har inga reserver byggts upp för att möta tuffare ekonomiska tider. Under de senaste åren har nettokostnaderna ökat snabbare i Region Uppsala än i andra universitetsregioner och 2019 uppgick nettokostnadsökningen till 5,7 procent. Denna nivå är alldeles för hög och behöver dämpas till en långsiktigt hållbar tillväxttakt.

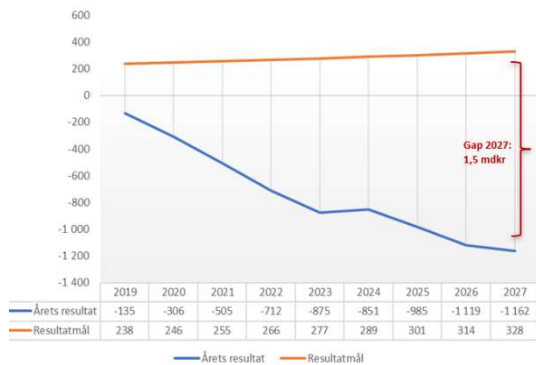
Region Uppsalas långtidsprognos visar att gapet mot resultatmålet kommer att uppgå till 1,5 miljarder år 2027 om nuvarande kostnadsutveckling inte bryts. Det motsvarar en skattehöjning på nästan två kronor.

För att sluta gapet mot resultatmålet behöver därmed kostnaderna minska. Planen för långsiktigt hållbar ekonomi lyfter fram att kostnader för personal och investeringar har

² DRG står för Diagnosrelaterade grupper.

ökat de senaste åren och framöver måste dessa kostnader minska för att Region Uppsala ska nå en ekonomi i balans. Detta är även en förutsättning för att kunna nå målet om att ha en nettokostnadsutveckling som är lägre än snittet för regioner med universitetssjukhus. I linje med att ekonomin kommer i balans har Region Uppsala som målsättning att på sikt sätta av medel och bygga upp en resultatutjämningsreserv.

Diagram 1: Skillnad i resultat och resultatmål fram till år 2027

Personalkostnader

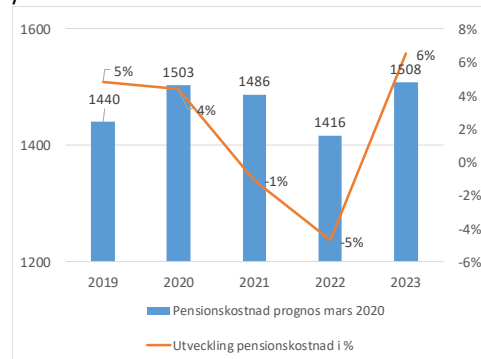
Personalkostnaderna uppgick till 8,6 miljarder kronor 2019 och storleksmässigt motsvarar det 50 procent av Region Uppsalas kostnader. Av personalkostnaderna utgör löner inklusive sociala avgifter drygt 7,2 miljarder kronor.

Ökningstakten av antalet årsarbetare har under de senaste åren varit hög, de senaste tre åren har antalet årsarbetare ökat med 5 procent. Inom lednings-, handläggare- och administratörsarbete är denna utveckling särskilt tydlig. Här är ökningen närmare 13 procent under samma period. Den kärva ekonomiska situationen tillåter inte en fortsatt ökning av årsarbetare.

Pensionskostnader

Förändrade antaganden gällande höjt inkomstbasbelopp och sänkt inflation gör att ökningen av pensionskostnaden är lägre än tidigare år. Den årliga genomsnittliga pensionskostnaden under planperioden är 1 470 miljoner kronor.

Diagram 2: Pensionskostnader och utveckling i procent

Kompensation för kostnadsökningar

Region Uppsalas kostnader ökar varje år när löner och andra kostnadslag räknas upp. Landstingsprisindex (LPIK) exklusive läkemedelsersättning är utgångspunkten för uppräknigen. För 2021 uppgår LPIK till 2,9 procent varav 0,3 procent av LPIK fördelas till verksamheterna för lönestrukturjusteringar. På grund av det ekonomiska läget i Region Uppsala är behovet av att dämpa kostnadsutvecklingen stort. Tidigare år har verksamheterna fått både en uppräknigen och ett effektiviseringskrav. För 2021 sker en netto-uppräknigen av verksamheterna, det vill säga uppräknigen minus effektiviseringsbehov. Anslagen räknas i snitt upp med 0,7 procent.

Övriga resursförändringar som görs sker utifrån särskilda krav eller behov som finns i verksamheten och utifrån politiska satsningar.

Effektiviseringar

Region Uppsala har ett tufft ekonomiskt läge. Balanskravsresultatet för Region Uppsala 2019 uppgick till minus 80 miljoner kronor vilket var 218 miljoner kronor sämre än budgeterat resultat. Det är framförallt Sjukhusstyrelsens verksamheter som har stora svårigheter att nå ekonomisk balans och det ekonomiska underskottet uppgick till minus 600 miljoner kronor 2019.

Effektiviseringsbehovet under planperioden är därför stort. Underskottet från 2019 ska återställas senast tre år efter det år då underskottet uppstått. I budget 2020 finns stora

effektiviseringsåtgärder, utöver de redan befintliga åtgärdsprogrammen vid Akademiska sjukhuset. Årsprognosen för 2020, upprättad under första kvartalet 2020, visar att årets budgeterade resultat inte kommer att nås. Pandemin covid-19 kommer också att innebära stora påfrestningar på verksamheterna och på ekonomin 2020.

Under planperioden 2021–2023 behöver därför fortsatta effektiviseringar ske inom alla Region Uppsalas verksamheter. I rapporten långsiktigt hållbar ekonomi identifieras nedan effektiviseringsområden:

- Antal anställda inom ledning, handläggning och administration
- Optimering produktion
- Inhyrd personal
- Investering
- Digitalisering
- Effektiv och nära vård
- Kvalitetsarbete
- Nivåstrukturering.

Regionstyrelsen och Sjukhusstyrelsen har under 2020 fattat ytterligare beslut om åtgärder i enlighet med plan för långsiktigt hållbar ekonomi.

Förutom de åtgärder som redan inarbetats i budget för 2020 ger Sjukhusstyrelsen Akademiska sjukhuset ytterligare uppdrag. De nya åtgärderna fokuserar på att:

- Personalkostnader ska hållas inom budgeterade ramar
- Antalet årsarbetare ska minska under 2020 i jämförelse med 2019
- Köpt vård ska under perioden 2020–2022 ligga kvar på 2019 års nivå
- Säkerställa kostnadseffektiv läkemedelsanvändning
- Öka produktiviteten.

För att komma tillrätta med Akademiska sjukhusets ekonomiska obalans ska sjukhuset successivt minska sitt underskott i takt med att åtgärdsprogram, effektiviseringsåtgärder och strukturförändringar ger effekt. Detta ska leda till att gapet mellan produktions- och kostnadsparametrar elimineras.

För 2020 har Akademiska sjukhuset i budget ett beviljat underskott på 204 miljoner kronor och för 2021 på 370 miljoner kronor.

För planperioden ligger ett stort fokus på att alla Region Uppsalas verksamheter ska ha en god budgetfölsamhet och en ekonomi i balans. Verksamheterna ska ha en kontinuerlig uppföljning av sin verksamhet och vid negativa ekonomiska avvikelser ska åtgärder vidtagas så att budgeterade ramar nås.

Att Region Uppsala har förmågan att bryta nettokostnadsökningen och nå budget är av central betydelse. Mot bakgrund av allvaret i det ekonomiska läget räcker det inte med att bara fokusera på effektivisering under planperioden utan det krävs också att åtgärder identifieras som ger effekter i ett längre tidsperspektiv.

Personalkostnader är den enskilt största kostnadsposten med stor betydelse för ekonomin och Region Uppsala måste minska sina personalkostnader för att på lång sikt sluta resultatgapet. Även andra effektiviseringsåtgärder, identifierade i plan för långsiktigt hållbar ekonomi, behöver realiseras för att nå en ekonomi i balans.

Kostnadseffektiva verksamheter

I syfte att hushålla med Region Uppsalas resurser är det viktigt att verksamheterna både håller en hög kvalitet och att de är kostnadseffektiva. Genom att vården håller en hög kvalitet kan vi förbättra behandlingsresultat och utnyttja våra resurser mer effektivt. Fler patienter kan tas om hand med befintlig personal och befintliga lokaler. Jäm-

förande nationella studier visar att kvalitet och kostnadseffektivitet ofta går hand i hand inom hälso- och sjukvårdens verksamheter (inklusive tandvård). Ett första steg är att säkerställa en systematik i uppföljning och kostnadseffektivitet så att verksamheterna kan följa de ekonomiska konsekvenserna av sin verksamhet. Det skapar förutsättning för välgrundade beslut och möjliggör löpande processförbättringar, vilket ger en mer effektiv resursanvändning.

Målet med omställningen för en effektiv och nära vård är att vården utförs på rätt nivå, med rätt kompetens och att den är personcentrerad och tillgänglig nära invånarna. Vården bör ställas om så att Region Uppsala kan tillgodose ett ökat vårdbehov i befolkningen till samma eller en lägre kostnadsnivå än i dag. För att Region Uppsala ska lyckas med detta måste områden och arbetsätt identifieras där resurser kan frigöras så att mer vård kan levereras. Ett stort fokus de närmsta åren är att arbeta med omställningen till en effektiv och nära vård samtidigt som verksamheterna inom både sjukhusvård och primärvård behöver arbeta med sin kostnadseffektivitet.

Ett arbete pågår inom Region Uppsala med benchmarking för att säkerställa att verksamheten har både en hög kvalitet och är kostnadseffektiv jämfört med andra regioner. Alla verksamheter ska mäta produktion, kvalitet och ekonomi och målet är att vara kostnadseffektiva och ha en nettokostnadsutveckling som ligger lägre än snittet för Sveriges universitetsregioner.

Varje år publicerar SKR data kring vårdskador inom slutenvården. I Region Uppsala uppstår undvikbar och sannolikt undvikbar vårdskada i cirka nio procent av alla slutenvårdstillfällen. I snitt förlängs vårdtiden för ett slutenvårdstillfälle med cirka nio dygn vid en vårdskada. Om Region Uppsala minskar antalet vårdskador så minskar onödigt lidande och färre antal vårdskador ger på sikt även lägre kost

nader. Dessutom kan vårdköer kortas då antalet vård dygn blir färre och fler patienter får då möjlighet till vård.

Investeringar

Fastighetsinvesteringar

Lokalförsörjning är ett strategiskt viktigt område och utgör en betydande del av Region Uppsalas kostnader. Förvaltningarna ska i linje med detta verka för en effektiv användning av sina lokaler och ta ansvar för lokalkostnadsutveckling. Omställningen mot en effektiv och nära vård innebär en omställning av hela hälso- och sjukvårdssystemet och påverkar det framtida lokalbehovet.

Region Uppsalas fastighetsbestånd varierar i ålder och kvalitet och en stor del av lokalerna har behov av renovering och reinvesteringar. I syfte att bibehålla och förbättra skicket, så att verksamheten har ändamålsenliga lokaler, är det viktigt att säkerställa att fastighetsägarinitierade investeringar även genomförs under kommande planperioder.

Region Uppsalas behov av fastighetsinvesteringar är stort under planperioden. Region Uppsala har inte råd att genomföra alla investeringar varken likviditetsmässigt eller driftkostnads mässigt. Därför sker en årlig prioritering av investeringarna för att kunna hålla nivån på en långsiktig ekonomisk hållbar nivå. Detta kommer att innebära att investeringsnivåerna ska minskas framöver. Investeringsramen för fastigheter under planperioden uppgår till 2 139 miljoner kronor.

Sedan några år tillbaka kompletteras den tre-åriga planperioden för fastighetsinvesteringar med en bedömning av investeringsbehovet för hela den kommande tioårsperioden, i enlighet med den process för fastighetsinvesteringar som Regionfullmäktige fastställde 2017. Inför planperioden görs bedömningen att den långsiktiga behovsbedömningen behöver bli föremål för en djupare analys. Motiv står att finna i exempelvis den snabba utvecklingen av hälso- och sjukvården där det beslutade arbetet med effektiv och nära vård kan komma att förändra vårdens struktur och då även ge konsekvenser för investeringsbehoven. Även arbetet med den nationella nivåstruktureringen kommer att få konsekvenser för investeringsbehoven. Avtalet om fyrspar ger ytterligare skäl till fördjupad bedömning av konsekvenser för såväl sjukvården som för kollektivtrafik och infrastruktur.

Genom att i årets Regionplan och budget avstå från en behovsbedömning som täcker en längre tidshorisont än tre år öppnas en möjlighet att under det närmaste året göra en djupare analys av konsekvenserna av ovanstående frågor och andra faktorer som påverkar behov och omfattning av investeringar i Region Uppsala.

Utrustnings- och immateriella investeringar
Under planperioden förväntas Region Uppsala genomföra utrustnings- och immateriella investeringar för 1 050 miljoner kronor.

Likviditet

De stora investeringar som Region Uppsala planerar medför en påfrestning på de likvida medlen. Region Uppsala började under 2018 ta in extern finansiering för att finansiera en del av investeringarna, och under planperioden kommer denna utveckling att fortsätta.

Ekonomiska förutsättningar Hälso- och sjukvård

Regionanslaget till hälso- och sjukvården 2021 ökas med 336 miljoner kronor och uppgår till 10 115 miljoner kronor och där Sjukhusstyrelsen erhåller 202 miljoner kronor och Vårdstyrelsen erhåller 134 miljoner kronor i ökat anslag.

Hälso- och sjukvården får en nettouppräkning baserad på LPIK exklusive läkemedel med i snitt 0,7 procent varav Sjukhusstyrelsen får 0,3 procent och Vårdstyrelsen erhåller 2,1 procent.

För hälso- och sjukvårdsverksamheternas rörliga kostnader sker en uppräknings i budget 2021 för ökade kostnader avseende demografiutvecklingen i länet. Demografi ersätts med 111 miljoner kronor varav Sjukhusstyrelsen erhåller 72 miljoner kronor och Vårdstyrelsen erhåller 39 miljoner kronor.

Patientavgifter

Inför 2020 har patientavgifterna justerats. En enhetstaxa infördes inom specialistvården och enhetstaxan inom primärvården räknades upp samtidigt som provtagningsavgiften inom klinisk kemi togs bort. I Region Uppsala gäller samma patientavgift, oavsett om det rör sig om ett fysiskt besök eller en distanskontakt, såvida innehållet i distanskontakten motsvarar kvalificerad hälso- och sjukvård och kan likställas med ett fysiskt besök. Detta gäller för såväl primärvård som specialistvård. Inför 2020 räknades även förskrivningsavgiften på hjälpmedel upp.

För att minska antalet uteblivna och sent inställda besök och därigenom skapa bättre förutsättningar för att effektivisera planeringen, utnyttja resurserna effektivt och sänka kostnaderna för vården höjs avgiften för uteblivna besök 2021. Ny avgift för uteblivet besök uppgår till 400 kronor och gäller för vård som utförs i egen regi och privat regi såväl inom primärvård som specialistvård. Avgiften gäller både inom öppenvården och slutenvården. När det gäller slutenvården behövs emellertid ett utvecklingsarbete genomföras för att möjliggöra uttag av avgift

varvid denna avgift kommer införas vid ett senare skede men så snart det är möjligt.

Vidare kommer patientavgiften för förebyggande vård inom primärvården sänkas från 200 kronor till 90 kronor från och med 1 januari 2021.

Tandvårdstaxa

För att möta förväntade kostnadsökningar inom tandvården kommer Folktandvårdens prislista 2021, för allmäntandvård respektive specialisttandvård, att räknas upp med 3 procent jämfört med 2020 års prislista.

Prislistan för 2021, med specificerade åtgärder, fastställs av Vårdstyrelsen.

Riks- och regionvårdsintäkter

Efterfrågan på den högspecialiserade vården som Akademiska sjukhuset bedriver bedöms vara stabil under den kommande treårsperioden. Region Uppsala eftersträvar en förtroendefull samverkan och ett utvecklat partnerskap inom Uppsala-Örebro sjukvårdsregion och med andra avtalsparter. Akademiska sjukhuset är beroende av en långsiktighet och stabilitet i planeringsförutsättningar och patientunderlag för att kunna säkerställa den framtida högspecialiserade vården. Att värna avtal och att samverka är centralt inom såväl sjukvårdsregionen som i relation till andra såsom Norra sjukvårdsregionförbundet, Region Stockholm och Åland. Totalt beräknas Akademiska sjukhuset tillhandahålla vård till part utanför Region Uppsala till ett värde motsvarande cirka 2,5 miljarder kronor under 2021.

Under budget- och planperioden kommer pågående arbete och aktiviteter med nationell och regional nivåstrukturering att påverka sjukhusets uppdrag och den vård som Akademiska sjukhuset erbjuder. Under planperioden kommer även avtalet i sjukvårdsregionen att omförhandlas där bland annat bättre förutsättningar för produktionsplanering beaktas.

Läkemedelskostnader

Kostnadsutvecklingen för läkemedel kommer att vara fortsatt hög under planperioden. Det enskilt största terapiområdet vad gäller dessa ökningarna kommer att vara onkologi och hematologi. Andra områden som bidrar till kostnadsökningen är diabetes (inklusive hjälpmedel inom förmånen), ADHD och nyare alternativ till TNF-hämmare. Mot bakgrund av detta förväntas kostnaderna att öka då Region Uppsala i möjligaste mån bör erbjuda sina patienter en god och evidensbaserad behandling.

Kostnadsökningen inom läkemedel för Sjukhusstyrelsens verksamheter uppskattas till åtta procent för 2021 jämfört med budget 2020. Det är framförallt läkemedel för blod- och tumörsjukdomar tillsammans med ökat pris för immunglobuliner, nya alternativ till TNF-hämmare samt läkemedel vid ADHD som bidrar till kostnadsökningen. Sjukhusstyrelsen kompenseras för ökade läkemedelskostnader, utöver LPIK, med 75 miljoner kronor.

Inom primärvården förväntas kostnaderna att öka med cirka 12 procent under 2021 jämfört med budget 2020. Ökningen är kopplad till nya diabetesläkemedel och nya blodförtunnande läkemedel. Vårdstyrelsen kompenseras för ökade läkemedelskostnader, utöver LPIK, med 34 miljoner kronor.

Kostnadsökningar

Inom Sjukhusstyrelsens verksamhetsområde uppgår kostnadsökningarna till 60 miljoner kronor vilka kompenseras i budget 2021:

- Under 2021 färdigställs ombyggnationen av vårdbyggnad B11 kompenseras för ökade hyreskostnader med 14 miljoner kronor
- Ökade kostnader för avskrivningskostnader i samband med utbyte och nyinvesteringar i utrustning till Framtidens Akademiska kompenseras med 11 miljoner kronor
- Ökade kostnader för nya myndighetskrav NAT testning blodgivare ersätts med 3,5 miljoner kronor
- Ökade temporära kostnader för gemensam komponentframställning ersätts med 2,5 miljoner kronor
- Ökade kostnader för inköp av instrument som inte är tillåtet att resteriliseras ersätts med 3,5 miljoner kronor
- Under 2021 införs ett första steg av coloncancerscreening vilken ersätts med 3,5 miljoner kronor
- Ökade kostnader inom Sjukhusstyrelsen egen verksamhet, köpt vård och läkemedel ersätts med 21,3 miljoner kronor.

Inom Vårdstyrelsens verksamhet uppgår kostnadsökningarna till 9 miljoner kronor vilka kompenseras i budget 2021:

- Ökade kostnader för nationell samverkan 1177, ersätts med 2,6 miljoner kronor
- Fortsatt satsning på ST-läkare inom primärvård ersätts med 5,7 miljoner kronor.

Specialdestinerade statsbidrag - insatser inom hälso och sjukvård

Nedan redogörs för ett urval av de prioriterade insatser Region Uppsala genomför inom ramen för specialdestinerade statsbidrag. Inom statsbidraget för God och nära vård görs bland annat satsningar för att utveckla en digital tjänst för invånarens väg in i vården. Lösningen ska underlätta för både patient och vårdpersonal och innehålla funktionalitet för anamnes och triagering för guidning till rätt vårdnivå och rätt vårdkompetens. Lösningen ska ge möjlighet till digital vårdkontakt.

Insatser görs även inom teknik och tjänster som innebär att patienten/invånaren får möjlighet till monitorering och egenvård. Fysiska vårdbesök skulle kunna reduceras och istället ersättas av egenkontroller och digitala avstämningar. Arbetet med införande av KBT på nätet fortsätter.

Satsningar inom God och nära vård återfinns även vid införandet av vårdcentrum med närvårdspplatser. Dessa kommer framförallt att förbättra vården för patienter med komplexa behov och utgör en nära slutenvård på primärvårdsnivå.

Inom statsbidraget God och nära vård – personalmiljarden fortsätter Region Uppsala de pågående satsningarna inom kompetensförsörjning med att ge bland annat studielön under utbildningstiden till barnmorskor, specialistsjuksköterskor, distriktssjuksköterskor och tandhygienister. Även satsningen på utbildning av ST-läkare fortsätter under 2021. Digital kompetensutbildning i samband med

produktionsplanering och framtagande av digitaliseringsramverk ingår också i satsningen. Inom statsbidraget för Förlossningsvård och kvinnors hälsa görs insatser inom neonatalverksamheten för att stärka kompetensen, exempelvis satsas medel vid inskolning av nya medarbetare samt vidareutbildning av personal.

Satsningen inom psykisk hälsa fortsätter under 2021 och arbetet genomförs i enlighet med förslagen i utredningen "Barn och ungas psykiska hälsa 2020–2030". Rekommenderade åtgärder för att förbättra vuxnas psykiska hälsa ska genomföras i Region Uppsala utifrån beslut i Regionstyrelsen under 2020.

Ekonomiska förutsättningar kollektivtrafik

Trafik och samhällsutvecklingsnämndens regionanslag ökas med totalt 50 miljoner kronor och uppgår till 1 202 miljoner kronor.

Trafik och samhällsutvecklingsnämnden får en nettouppräkning baserad på LPIK exklusive läkemedel med 0,7 procent.

För att möta kommande kostnadsökningar kommer kollektivtrafiktaxorna höjas årligen under planperioden. För 2021 höjs taxorna i genomsnitt med två procent. Utöver detta beräknas det också ske en försäljningsökning med fyra procent.

Priset på en 30-dagars periodbiljett höjs från 910 kronor till 930 kronor, priset på förköpta enkelbiljetter fastställs till 33 kronor per zon och enkelbiljetter betalda via reskassa höjs från 26 kronor per zon till 27 kronor per zon. Övriga priser fastställs av Trafik och samhällsutvecklingsnämnden.

Inom Trafik och samhällsutvecklingsnämnden ökar kostnaderna för upphandlad trafik snabbare än den generella löne- och prisökningstakten. Nettokostnadsökningarna, det vill säga kostnadsökning samt intäktsökning, för ett ökat resande och högre biljettpriser inom kollektivtrafiken uppgår till 21 miljoner kronor, vilket Trafik och samhällsutvecklingsnämnden kompenseras för.

Under slutet av 2020 står den nybyggda stadsbussdepån klar vilket innebär dels en högre hyreskostnad, dels högre kostnader för trafiker till och från den nya depån. Trafik och samhällsutvecklingsnämnden kompenseras 2021 med 15 miljoner kronor för ny depå. Därutöver fortsätter införskaffandet av fler tågset, vilket innebär en ytterligare ökad kostnad på 11 miljoner kronor 2021. Kostnaderna för sjukresor har ökat kraftigt de senaste åren. För 2021 förväntas ökningen vara drygt 3 procent och Trafik och samhällsutvecklingsnämnden kompenseras med fem miljoner kronor för denna kostnadsökning. Regelverket för sjukresor beslutas av Regionstyrelsen och beslut om rätt till sjukresa, med annat än kollektivtrafik, tas av berörda verksamheter inom hälso- och sjukvården.

Trafik och samhällsutvecklingsnämnden kompenseras i ram för nettokostnadsökning, inklusive uppräknings med 50 miljoner kronor enligt ovan.

Spårvägsprojektet

I och med avtalet med Uppsala kommun om att utreda spårvagnssystem i Uppsala avsätts medel till Regionstyrelsen under planperioden. För 2021 innebär det driftskostnader på 11 miljoner kronor för utredning av trafiker, fordon och resecentrum.

Ekonomiska förutsättningar kultur

Kulturnämndens regionanslag ökas med totalt 3 miljoner kronor och uppgår till 117 miljoner kronor.

Kulturnämnden får en nettouppräkning baserad på LPIK exklusive läkemedel motsvarande 2,9 procent för att möta kommande kostnadsökningar.

Ekonomiska förutsättningar inom Fastighet- och servicenämndens verksamheter

Fastighet- och servicenämndens regionanslag har en nettoökning på 0,7 miljoner kronor och uppgår till 267 miljoner kronor.

Nämnden har de senaste åren haft en tillfällig anslagsökning med anledning av införande av nytt HR-system. För 2021 minskas anslaget med 11,2 miljoner kronor då systemet är implementerat. Nämnden kompenseras för kostnadsökningar avseende investeringar i IT-infrastruktur och datorer med 9 miljoner kronor. 5 miljoner av dessa finansieras genom omfördelning av befintliga medel mellan styrelser och nämnder. Nämnden får en nettouppräkning baserad på LPIK exklusive läkemedel med 0,7 procent för att täcka övriga kostnadsökningar.

Ekonomiska förutsättningar inom Regionstyrelsens övergripande verksamheter

Under 2021 avsätts medel för lönestruktursatsningar. Totalt uppgår satsningen till 21 miljoner kronor. Lönekartläggning och löneanalys avseende föregående års löneläge genomförs efter avslutad löneöversyn. Baserat på utfallet av den fattar koncernledningen beslut om lönestruktursatsningar i kommande års löneöversyn. Medel för detta budgeteras på Regionstyrelsen och fördelas ut till berörda förvaltningar.

Övriga kostnadsökningar inom Regionstyrelsens övergripande verksamheter uppgår till 5,5 miljoner kronor vilka kompenseras för i budget 2021.

Ekonomiska förutsättningar regional utveckling

En viktig del av den finansiering som möjliggör Region Uppsalas arbete med regional

utveckling kommer från regionala tillväxtanslag och EU:s strukturfonder. Den nuvarande programperioden löper fram till och med 2020. Budget och inriktning för nästa programperiod som löper från 2021 till och med 2027 beslutas under 2020 i samband med slutjusteringen av EU:s långtidsbudget.

Som regionalt utvecklingsansvarig aktör ansvarar Region Uppsala för fördelning och beslut om medel till regionala tillväxtåtgärder, så kallade 1:1-medel. Flertalet av projekten som får ta del av medlen pågår i flera år och exempel på projekt som tidigare har fått ta del av dessa medel är Testa center och #jagmed.

Sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste investeringsverktyg för att skapa hållbar tillväxt och sysselsättning och syftet är att minska regionala skillnader och ojämlikheter inom EU. Sammanhållningspolitiken utgör cirka en tredjedel av EU:s totala budgetram och genomförs genom flera struktur- och investeringsfonder; Regionalfonden, Socialfonden, Havs- och fiskerifonden samt Landsbygdsprogrammet. Region Uppsala berörs framförallt av Regionalfonden och Socialfonden.

Europeiska regionala utvecklingsfonden har under programperioden 2013–2020 finansierat insatser inom tre områden: innovationskapacitet, konkurrenskraft samt koldioxid-snål ekonomi. Exempel på områden där Uppsala län har tagit del av medel är projektsatsningar för att säkerställa effektiva och internationella konkurrenskraftiga företagsinkubatorer. Uppsala län har även tagit del av ett flertal utvecklingsprocesser som understödjer övergången till en koldioxid-snål ekonomi i alla sektorer.

Europeiska socialfonden har under programperioden 2013–2020 gett stöd till insatser inom två områden kompetensutveckling/försörjning och integration på arbetsmarknaden. Uppsala län har exempelvis tagit del av ett flertal projekt som exempelvis omfattar tjänstedesignutbildning inom vård- och omsorgssektorn och effektivare mottagande

av nyanlända. Inom integration på arbetsmarknaden har Uppsala län under 2019 tagit del av en bred femlänsatsning för målgrupperna gymnasieelever, långtidsarbetslösa och nyanlända.

Inköp och upphandling

Alla Region Uppsalas verksamheter har behov av ett effektivt och ändamålsenligt inköpsarbete. Det finns väsentliga vinster att frigöra om inköp- och upphandling genomförs med goda planeringsförutsättningar. En viktig del av förutsättningarna är kunskap om verksamheternas mål och visioner.

För att skapa bättre möjlighet för alla verksamheter att klara sina verksamhetsmässiga och ekonomiska mål är det viktigt att de kostnader som inte är rena personalkostnader planeras långsiktigt tillsammans med inköpsverksamheten. Inköps- och upphandlingsenheten ska fortsätta att utveckla ett strategiskt inköpsarbete där samarbetet med verksamheterna stärks. Det är också viktigt att verksamheterna involverar inköps- och upphandlingsenheten i de delar av sin verksamhetsplanering som föranleder inköps- och upphandlingsbehov. Utvecklingen av det strategiska inköpsarbetet gör det möjligt att realisera den ekonomiska besparingspotential som finns i inköpsarbetet. Det gör även att upphandlingar genomförs på ett rättsäkert sätt och att effektiviseringar i Region Uppsalas verksamhet kan förverkligas.

Att genomföra upphandlingar vid den tidpunkt och på det sätt som är bäst för Region Uppsala är en viktig komponent för att uppnå den bästa affären. Möjligheten för leverantörsmarknaden att förstå och förutsäga vad Region Uppsala planerar inom upphandlingsområdet skapar förutsättningar för leverantörerna att planera sina anbudsprocesser bättre, men även att våga arbeta mer innovativt mot Region Uppsalas framtida behov.

Arbetet med samverkan inom sjukvårdsregionen bör fördjupas under planperioden. Ett arbete har påbörjats med att analysera

inköp på ett likartat sätt och det har startats upp ett gemensamt utbildningsprogram för inköpsmedarbetare.

Resurscentrum

Under planperioden fortsätter Resurscentrum att fokusera på arbetet med ständiga förbättringar i syfte att minska tidsåtgången och öka kvaliteten för administrationen i kärnverksamheten. Arbetet med att identifiera och digitalisera (automatisera) repetitiva arbetsuppgifter är ett led i den fortsatta utvecklingen. Under 2021 utvecklas särskilt stödet till övriga förvaltningar när det gäller Administrativ Automation.

Fastighet och service

Förvaltning av fastighetsbeståndet samt utförande av servicetjänster är Fastighet och services huvudsakliga uppdrag. Att investera i Region Uppsalas fastigheter i syfte att anpassa och uppgradera byggnaderna för att tillgodose verksamheternas behov av ändamålsenliga lokaler är en viktig uppgift som också tar stora resurser i anspråk.

Arbetet med att energioptimera Region Uppsalas fastighetsbestånd fortgår under planperioden och har blivit allt viktigare i en tid

Styrande dokument

- Finanspolicy Region Uppsala
- Placeringspolicy för pensionsmedelsförvaltning Region Uppsala
- Region Uppsalas fastighetsinvesteringsprocessen
- Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv (RUR)
- Riktlinjer för upphandling
- Upphandlingspolicy för Landstinget i Uppsala län

av elleffektbrist. Vidare fortsätter arbetet med att införa vårdnära service vid Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping.

Uppdrag under 2021 till:

Sjukhusstyrelsen och Fastighets- och servicenämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med att införa vårdnära service.

Regionstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala tillsammans med övriga regioner ta fram och presentera gemensamma effektivitets- och produktivitetsnyckeltal med syftet att förbättra möjligheterna att göra jämförelser mellan regionerna.

Fastighets- och servicenämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala utreda och föreslå fastighetsrelaterade nyckeltal som leder till effektivare lokalutnyttjande
- Under 2021 ska Region Uppsala kartlägga verksamheternas elleffektbehov
- Under 2021 ska Region Uppsala tillhandahålla kompetens och verktyg för att stödja initiativ till automation och digitalisering.

Attraktiv arbetsgivare

Målbeskrivning:

Medarbetarna är Region Uppsalas viktigaste resurs och Region Uppsala ska vara och uppfattas som en attraktiv arbetsgivare med stolta medarbetare. En bra arbetsmiljö där medarbetarna trivs och mår bra skapar bra förutsättningar för verksamheterna i arbetet med att genomföra välfärdsuppdraget effektivt och med god kvalitet. Region Uppsala är en kunskapsintensiv organisation där medarbetarna ska uppleva en stor meningsfullhet i sitt arbete. Tillsammans skapar detta goda förutsättningar för kompetensförsörjning på en föränderlig arbetsmarknad med växande behov och hård konkurrens om arbetskraften. I syfte att skapa en ännu bättre arbetsmiljö, öka kontinuiteten och därmed patientsäkerheten i hälso- och sjukvården samt minska kostnaderna ska Region Uppsala bli oberoende av inhyrd personal.

Som en av de största arbetsgivarna i länet har Region Uppsala möjlighet att spela en roll på den regionala arbetsmarknaden och i och med det påverka utvecklingen i hela länet.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Hållbart medarbetarengagemang
- Andelen kostnader i procent för inhyrd personal i förhållande till personalkostnader i egen regi

En attraktiv och modern arbetsgivare Region Uppsala ska vara en enhetlig, samordnad, attraktiv och modern arbetsgivare som bidrar till regional utveckling avseende integration och mångfald. För att stärka Region Uppsalas förmåga som arbetsgivare inför de behov och utmaningar som framtidens välfärd för med sig behöver arbetsgivarfrågorna hanteras utifrån flera olika perspektiv.

Region Uppsala ska vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetare kan växa, känna stolthet och utvecklas. Studenter och praktikanter som utbildas i våra verksamheter ska uppleva oss som en framtida arbetsgivare. Region Uppsala ska också vara en modern arbetsgivare med teknik som effektiviserar administrativa processer, ökar kvaliteten i

arbetsgivararbetet och underlättar för våra medarbetare.

Förmågan att planera kompetensutveckling, vidareutbildning, bemanning och nya arbets sätt måste stärkas, så att vi tar tillvara de kompetenser och möjligheter som finns i organisationen. Chefer och medarbetare behöver få bättre förutsättningar att arbeta utifrån sin kompetens och profession och genomföra och leda förändringsarbete på olika nivåer. Region Uppsala behöver samtidigt skapa delaktighet och engagemang och ge möjlighet till ett medarbetarskap som aktivt bidrar till utveckling och initiativ.

För att medarbetarna ska trivas, må bra och vara engagerande krävs en hälsofrämjande arbetsgivare. Region Uppsala ska känneteck-

nas av trygga anställningsförhållanden och frånvaro av osakliga löneskillnader. Medarbetarna ska ha kompetens om likabehandlingsarbetet och bemöta varandra och länets invånare professionellt och respektfullt. Likabehandling för Region Uppsala innebär inte "lika till alla", utan att göra skillnad genom att se till människors individuella förutsättningar.

I syfte att långsiktigt säkerställa en bra kvalitet i verksamheterna genom en ökad kontinuitet och en bra arbetsmiljö ska Region Uppsala vara oberoende av inhyrd personal. Med oberoende menas att inhyrningen av personal-

uppgår till max 2 procent av de totala personalkostnaderna.

Region Uppsala ska verka för en sammanhållen legitimationsprocess tillsammans med länets aktörer, i syfte att stödja utlandsutbildade i processen mot svensk legitimation och anställning.

Uppdrag under 2021 till:

Regionstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med att genomföra planen för reformen Attraktiv och modern arbetsgivare.

Styrande dokument

- Arbetsgivarpolitiskt program
- Chefspolicy för Region Uppsala
- Likabehandlingspolicy för Region Uppsala
- Lönepolicy
- Medarbetarpolicy för Region Uppsala
- Policy för hälsofrämjande arbetsplatser
- Riktlinje för arbete med likabehandling
- Riktlinjer för landstingets förtjänsttecken
-

Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster

Målbeskrivning:

Region Uppsala ska i större utsträckning använda digitaliseringens möjligheter i verksamheterna men även inom tjänster som erbjuds invånare. Smarta digitala lösningar och e-tjänster kan leda till mer resurseffektiva verksamheter och till en mer tillgänglig och sammanhållen service för länets invånare. Inom hälso- och sjukvården kan tillgång och användning av digitala alternativ ge en mer jämlik vård och öka möjlighet för individen/patienten att ta ett större ansvar för sin egen hälsa och att vara mer delaktig i sin egen vård.

Region Uppsala ska fortsätta utvecklingen av den digitala infrastrukturen och stärka organisationens digitala kompetens och förmåga så att nya smartare arbetsätt kan införas. Region Uppsala har ett ansvar i arbetet med att bidra till innovation och utveckling av morgondagens välfärdstjänster. Nya tekniker ska testas, utvärderas och omsättas till enkla och användbara digitala lösningar. Invånare och patienter ska involveras i Region Uppsalas digitala utvecklingsarbete, behov ska lyssnas in och erfarenheter tas till vara. Region Uppsala ska även ta en aktiv roll i regionala och nationella initiativ och samarbeten samt verka för enhetliga standarder för information och teknik i IT-system.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Antal inloggningar i 1177 Vårdguidens e-tjänster
- Antal enheter som erbjuder minst tre av följande e-tjänster:
 - ärendehantering via 1177
 - webbtidbok, alla delar
 - videobesök
 - digital ankomstregistrering
- Antal besök som bokats digitalt
- Antal genomförda videobesök

Digitalisering

Region Uppsala har en fastställd strategi för digitalisering. Den ska vara vägledande för uppdrag och insatser inom området, bidra till att synliggöra möjligheter och vara ett stöd i utvecklingsarbetet. Fem viktiga målområden har pekats ut som sammantaget är förutsättningar för digitalisering. Det handlar bland annat om ledarskap, innovationskraft, former för invånarmedverkan i utveckling, digital infrastruktur, arkitektur och säkerhet,

men också om digital kompetens och förändringsförmåga.

En positiv utveckling har skett i Region Uppsala de senaste åren och det arbetet behöver fortsätta. Användningen av digitala lösningar och e-tjänster ska öka där det är möjligt och där effekter kan hämtas hem och nytta genereras.

Förbättrad digital arbetsmiljö

I takt med utveckling och införande av nya lösningar är det viktigt att hänsyn tas till medarbetarnas arbetsmiljö. Verksamheternas behov och förbättringsförslag ska tas till vara och Region Uppsala ska i samarbete med leverantörer verka för att tjänster, system och digitala hjälpmedel är ändamålsenliga och enkla att använda. Region Uppsala ska arbeta för att förenkla och standardisera arbetssätt så att antalet system på sikt minskar.

Förekomsten av parallella system och lösningar som skapar dubbelarbete ska minimeras och avveckling av gamla system och arbetssätt är minst lika viktig som införandet av nya.

Ökad digital kompetens

Verksamhetens involvering och engagemang i utveckling och införande av nya digitala lösningar, tjänster och produkter är en förutsättning för att digitaliseringens möjligheter ska kunna tas till vara på bästa sätt.

Kunskap behöver stärkas och processer utvecklas och anpassas för nya mer digitala arbetssätt. Fortsatt satsning på kompetensutveckling är därför både viktig och nödvändig för att understödja den digitala utvecklingen i verksamheterna, minimera upplevelsen av digital stress och få tilliten till nya lösningar och e-tjänster att växa.

En nära och effektiv vård med hjälp av digitalisering

Digitalisering bidrar till att omställningen till en nära och effektiv vård kan realiseras. Den nya teknikens möjligheter kan rätt använt, bidra till att tillgänglighet till vård och behandling förbättras, kontakten med vården underlättas och individens förutsättningar för egenvård och ökat ansvarstagande för den egna hälsan möjliggörs. Det kan också bidra till att patientens inflytande och delaktighet i sin egen vård förstärks.

Region Uppsala har ställt sig bakom den nationella målbilden ”Digitalt när det går, fysiskt när det behövs”, som togs fram av Inera i samverkan med regionerna inom ramen för programmet ”Första linjens digitala vård”. Målbilden blev startskottet för ett långsiktigt utvecklingsarbete av 1177.se, 1177 Sjukvårdsrådgivning och 1177 Vårdguidens e-tjänster såväl på nationell som regional nivå.

Under 2020 ska arbetet med att utveckla en digital tjänst för invånarens väg in i vården fortsätta och etableras som en del i Region Uppsalas ordinarie vårdutbud. Lösningen ska underlätta för både patient och vårdpersonal och innehålla funktionalitet för anamnes och triagering för guidning till rätt vårdnivå och rätt vårdkompetens. Lösningen ska ge möjlighet till digital vårdkontakt och bör ha en integrerad funktion för tidbokning.

Teknik och tjänster som innebär att patienten/ invånaren får möjlighet till monitorering och egenvård och ska fortsätta utvecklas för att kunna erbjudas till fler patienter som önskar och har behov. Fysiska vårdbesök skulle kunna reduceras och istället ersättas av egenkontroller och digitala avstämningar, förutsatt att den medicinska kvaliteten kan bibehållas. Där en förflyttning från akutsjukvård till första linjens vård är möjlig skulle utvecklingen kunna bidra till ett mer effektivt resursutnyttjande.

Medarbetarna i Region Uppsala kan genom rätt hantering, införande och användning av ny teknik och digitala lösningar få en förbättrad arbetsmiljö. Tillgång till data, rätt information i rätt tid, kan och ska underlätta det dagliga arbetet.

För att uppnå en god och nära vård behöver former för samverkan och samarbetet med länets kommuner fortsätta att utvecklas. Informations- och kommunikationsutbytet måste underlättas för att patienter och brukare ska få en mer sammanhållen vård och omsorg. Region Uppsalas ambition och viljeinriktning är ett fullt utvecklat integrerat journalsystem som underlättar invånarens kontakt med både hälso- och sjukvård och vård och omsorg, specialistsjukvård och kommunal hälso- och sjukvård.

Ramverk för digitalisering

För att kunna bidra till innovation och nytänkande och snabbt kunna omsätta behov till nya digitala lösningar ska arbetet med Region Uppsalas digitaliseringsramverk fortsätta och i förlängningen etableras.

Ett sammanhållet arbete med utgångspunkt i ramverkets regelverk, gemensamma standarder och processer ska underlätta insatser inom IT och digital utveckling. Automatisering av administrativa rutiner ska bli enklare och implementeringen av exempelvis egenvårdslösningar ska kunna göras snabbare.

Säkra digitala tjänster

Digitalisering, nya tjänster och arbetssätt kan innebära nya risker och en ökad sårbarhet. Region Uppsala ska därför införa processer och tekniker för hantering av nödvändiga säkerhetskrav som det digitala samhället kräver.

Säkerhetskrav ska också beaktas vid upphandling av digitala lösningar, tjänster och produkter och inkluderas i befintliga avtal. Infrastrukturella förutsättningar och lösningar för ett enkelt, säkert och effektivt kommunikations- och informationsutbyte mellan Region Uppsalas verksamheter, samarbetspartners och våra invånare ska fortsätta att utvecklas.

Digitalt utanförskap

Region Uppsala behöver i samverkan med samhällets olika aktörer, bidra och ta ansvar för att stävja det digitala utanförskapet. Region Uppsala ska verka för att minimera den digitala rädslan och bidra till att stärka det digitala självförtroendet i samhället. Stödstrukturer ska utformas och e-tjänster anpassas så att de kan nyttjas av alla invånare, barn som vuxna, oavsett teknikvana, språk eller funktionsnedsättning.

Uppdrag under 2021 till:

Sjukhusstyrelsen och Vårdstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala fortsätta att utveckla och erbjuda fler patienter möjligheten till egenvård i hemmet med stöd av digitala hjälpmedel.
- Under 2021 ska Region Uppsalas samtliga mottagningar erbjuda avbokning och ombokning av tider via webbtidbok eller ärendetyp Avboka tid i 1177.
- Under 2021 ska Region Uppsalas samtliga vårdenheter, som alternativ till telefon, erbjuda en digital kommunikationskanal via 1177 Vårdguidens ärendehantering.

Regionstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsalas digitaliseringsramverk etableras och tekniska komponenter, processer, regelverk och standarder införas utifrån framtagna handlingsplan

Vårdstyrelsen

- Under 2021 ska en lösning för patientens väg in i vården med digital anamnesupptagning och triagering till rätt vårdnivå etableras i ordinarie vårdutbud.

Styrande dokument

- IT-policy
- Strategi för digitalisering och e-hälsa i Region Uppsala

Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära

Målbeskrivning:

Även om folkhälsan i sin helhet har förbättrats under de senaste decennierna har en stor andel av befolkningen en eller flera kroniska sjukdomar. Med en allt äldre befolkning kommer fler att drabbas och leva allt längre med kronisk sjukdom. Även den psykiska ohälsan förväntas öka. Hälsa- och sjukvårdssystemet i länet har en för låg andel vård som bedrivs på primärvårdsnivån och trots att en stor andel av kroniska sjukdomar går att förebygga läggs merparten av resurserna på reaktiva åtgärder. Då det framöver kommer att finnas ett gap mellan tillgång till och utbud av resurser i form av kompetens och finansiering är det nödvändigt och önskvärt att ställa om hälso- och sjukvårdssystemet. Reformen Effektiv och nära vård 2030 leder till en successiv förflyttning från sjukhusbunden vård till mer vård nära länets befolkning.

Målbilden innebär en nära vård som bygger på kontinuitet och hög tillgänglighet, både geografiskt och med stöd av digitala lösningar. Vården är effektiv med hög kvalitet och utförs på rätt nivå och med rätt kompetens. Utgångspunkten är ett förebyggande och hälsofrämjande arbete i samverkan med andra aktörer. Samskapande och tillit är en naturlig utgångspunkt där patienter och anhöriga involveras som jämlika partners och experter i vården.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Nettokostnad per invånare för primärvård exklusive hemsjukvård och läkemedel inom läkemedelsförmånen
- Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar
- Utskrivningsklara patienter på sjukhus, vårddygnet i genomsnitt för patienter

Effektiv och nära vård 2030

Målbilden innefattar fyra målområden för framtidens hälso- och sjukvård – att den är nära, effektiv, samskapande samt hälsofrämjande och förebyggande. För invånaren innebär det vård nära på nya sätt, att vården hålls samman med stöd av rätt kompetenser, att patienten är en aktiv och självklar partner i sin egen vård och att individen får stöd i att främja sin egen hälsa.

För att kunna uppnå det strategiska målet om en effektiv och nära vård utgår omställ-

ningsarbetet från ett antal strategier. Strategierna handlar bland annat om, kvalitetsdriven verksamhetsutveckling, nya kompetenser, att förnya vårdstrukturen och arbetsätt och om att stärka forskning och innovation i den nära vården. Det finns även strategier som handlar om att utveckla styrning och uppföljning och om att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, aktiv kommunikation och hållbar ekonomi. Fastighetsutveckling som stödjer en förändrad vårdstruktur och förändrade arbetsätt är ytterligare strategier för att möjliggöra omställningen.

Arbetet genomförs inom ramen för ett övergripande program där flera av Regionplan och budgets strategiska målområden involveras. Arbetet genomförs i nära samverkan med länets kommuner med strategin för när-vårdssamverkan som utgångspunkt.

ska en plan för etablering tas fram under 2021.

Digitala lösningar för invånarens väg in i vården, med guidning till rätt vårdnivå och rätt vårdkompetens är viktiga delar i omställningen till nära vård på nya sätt.

I syfte att säkerställa ekonomisk hållbarhet och tydliggöra var den nära vården ska etableras ska berörda enheter ses över under året. Resultatet ska presenteras i en etableringsplan.

Nära vård på nya sätt

Omställningsarbetet utgör ett viktigt steg i en strukturförändring av hälso- och sjukvårdssystemet. Andelen vård som bedrivs på sjukhus behöver minska till förmån för den nära vården där Region Uppsalas primärvård och den kommunala primärvården utgör basen. Primärvården är den del av hälso- och sjukvården som har bäst förutsättningar att se till invånarnas hela vårdbehov. I omställningen till en mer nära, samordnad och hälsofrämjande vård är även tandvården en viktig aktör.

Begreppet nära kan exempelvis innebära utökade öppettider, att vården finns geografiskt nära eller att den är nära med stöd av digitala verktyg. Vårdstrukturen förändras därför med fokus på att utveckla den nära vården för dem som har behov ofta och som kan tas om hand på ett bättre sätt i den nära vården. Det handlar om mer vård som utförs hemma samordnat över verksamhetsgränser, genom införande av hälsocentraler med tydligare hälsouppdrag och genom införande av närmottagningar.

Närmottagningar är mottagningar som finns närmast invånarna och som samordnas med angränsande kommunala verksamheter eller andra aktörer. Utifrån genomförd utredning

I kapitlet Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster finns uppdrag inom detta område.

Effektiv vård

Effektiv vård handlar om att vården är samordnad med stöd av rätt kompetenser och där teamet känner patienten. Det handlar också om att viss vård behöver koncentreras till färre ställen, vilket kan innebära att patienten ibland får åka längre för att få viss vård. Omställningen fokuserar på att utveckla ett system som är bättre anpassat för målgrupper med komplexa behov och som är mer kontinuitetsbaserat och behovsanpassat. Patienter ska inte behöva vårdas vid sjukhus i onödan. Införandet av vårdcentrum kommer framförallt att förbättra vården för patienter med komplexa behov. Vårdcentrum inkluderar bland annat närvårdsplatser som utgör en nära slutenvård på primärvårdsnivå. Mobil verksamhet kan utgå och samordnas i anslutning till ett vårdcentrum. Viss verksamhet som idag bedrivs vid sjukhus eller inom ramen för vårdval kommer i framtiden bedrivs i anslutning till vårdcentrum. Vårdcentrum inkluderar även ett mottagande av barn och unga med psykisk ohälsa med möjligt stöd från såväl hälso- och sjukvården som kommunernas elevhälsa och socialtjänst.

För vissa av verksamheterna är det angeläget med samlokalisering. För flertalet verksamheter handlar det snarare om att ingå i ett sammanhållet nätverk inom ett geografiskt område där en hälsocentral utgör en samordnande nod.

Under 2021 ska Region Uppsala påbörja etablering av vårdcentrum på två platser i länet samt påbörja utredning av ytterligare vårdcentrum i länet. Inriktningen för dessa vårdcentrum kommer att variera utifrån lokala behov och utifrån vad som är möjligt att åstadkomma resursmässigt.

Samskapande vård

Samskapande vård innebär att patienten är en aktiv och självklar partner i sin egen vård och att vården utgår från helhet snarare än delar. Patienter med långvariga sjukdomar och deras närstående kan behöva lägga flera timmar per dag på att hantera sitt hälsotillstånd. Tiden som patienten ägnar åt kontakter med hälso- och sjukvården är oftast betydligt mindre. Ur det perspektivet är det önskvärt att se patienterna själva och deras närstående som viktiga partners i vården. Samskapande eller personcentrering handlar om ett förhållningssätt som är nära kopplat till värderingar, attityder och kultur. Arbetet behöver ske på olika nivåer i systemet och i utvecklingen av systemet. Representanter för olika målgrupper behöver därför involveras i omställningsarbetet.

Hälsofrämjande och förebyggande

Målområdet handlar om att invånarna får stöd i att främja sin egen hälsa så att färre insjuknar i kroniska sjukdomar och drabbas av psykisk ohälsa. Inom ramen för omställningsarbetet kommer det därför att finnas en hälsocentral i varje kommun som får ett förstärkt geografiskt hälsouppdrag för befolkningen.

Uppdraget innebär ett planerings- och samordningsansvar för det lokala strategiska hälsofrämjande arbetet inom ett avgränsat geografiskt område. Om det etableras ett vårdcentrum i kommunen ska uppdraget ligga där. Det hälsofrämjande arbetet ska genomföras i

samverkan med andra aktörer i lokalsamhället såsom kommunens verksamheter, myndigheter, ideella organisationer och det lokala näringslivet.

Syftet med uppdraget är att arbeta mot ett av målen i den regionala utvecklingsstrategin. Målet att invånarna i länet ska ha landets högsta självskattade hälsa. En pilotstudie har genomförts under 2020 och ett bredinförande av verksamheter i länet startar under 2021.

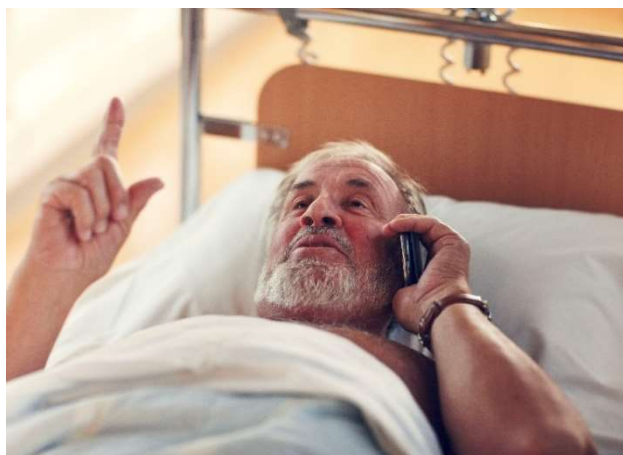
Effektiv och nära vård med fokus på psykisk hälsa

Varannan svensk kommer någon gång i livet att drabbas av psykisk ohälsa. WHO räknar med att psykisk ohälsa kommer att stå för den största sjukdomsördan i världen 2030. För barn och unga ökar den psykiska ohälsan, både den upplevda och den diagnosticerade. För att stoppa ökningen krävs både generella hälsofrämjande insatser, där livsvillkor förändras så att de främjar psykisk hälsa, samt förstärkningar av primärvården och den specialiserade vården. Det ska finnas lättillgängliga insatser i hela länet för personer med risk för eller tecken på psykisk ohälsa.

För att motverka de svårigheter som uppstår för barn, unga och deras föräldrar att hitta rätt i utbudet är det avgörande att förenkla tillgången till vård på primärvårdsnivå. Arbetet genomförs i enlighet med förslagen i utredningen "Barn och ungas psykiska hälsa

2020–2030". Samverkan med kommunernas elevhälsa och socialtjänst har stor betydelse för att barn och unga med psykisk ohälsa ska få en fungerande vardag.

Rekommenderade åtgärder för att förbättra vuxnas psykiska hälsa ska genomföras i Region Uppsala utifrån beslut i Regionstyrelsen under 2020.

Genom att arbeta på ett nytt sätt ska fler individer med psykisk ohälsa än idag nås av förebyggande insatser och få tillgång till vård i ett tidigt skede. Ett prioriterat område är att utveckla tillgången till en effektiv och nära psykologisk behandling för personer som lider av lätta och medelsvåra depressions- eller ångesttillstånd. Modellen för att ge rätt stöd på rätt behovsnivå innebär att befintliga kompetenser används mer effektivt jämfört med idag. Grunden är att allt arbete kring patienten följer ett noggrant utarbetat system. Arbetet genomförs i enlighet med förslagen i utredningen ”Förbättrad psykisk hälsa för vuxna 2020–2030”.

Den yttersta konsekvensen av psykisk ohälsa är självmord. Varje suicid är både en individuell tragedi och en förlust för samhället. Suicid kan få omfattande och långvariga konsekvenser för familjer och andra efterlevande, både känslomässigt och praktiskt. Det finns särskilda skäl att fokusera på att motverka självmord i Uppsala län då utvecklingen de senaste åren har gått åt fel håll. En viktig del i arbetet handlar om att öka kunskapen om området och om att öka inflytandet från olika patientgrupper och brukare. Arbetet genomförs i enlighet med Region Uppsalas suicidpreventiva strategi.

Effektiv och nära vård med fokus på äldre

Med allt fler äldre kommer behoven av vård och omsorg att öka på ett sätt som hälso- och sjukvårdssystemet kommer att få svårt att klara av i framtiden. Systemet behöver därför ställas om i syfte att bättre tillmötesgå de utmaningar och behov som förväntas.

Äldre med komplexa behov är en viktig målgrupp i det utvecklade hälsosystemet med vårdcentrum där flera verksamheter från olika huvudmän och utförare arbetar teambaserat på plats, men också i hemmet. För att utveckla en likvärdig vård i länet behöver fler än de vårdcentraler som utgör noden i ett

vårdcentrum ges förutsättningar att utveckla ett arbetssätt som kan bidra till bättre liv och hälsa för denna målgrupp.

Det finns stora vinster både för den enskilda och vården i stort om preventiva insatser för personer med riskfaktorer prioriteras i högre utsträckning jämfört med vad som är fallet idag. Det finns därför ett behov av att utveckla ett riktat arbetssätt gällande målgruppen.

Utvecklingsarbetet syftar till att pröva ett proaktivt arbetssätt på några vårdcentraler i länet under 2021. Arbetet innebär dels att identifiera individer som är 75 år eller äldre med risk för stora vårdbehov och dels att utveckla ett arbetssätt för att förebygga ohälsa och onödig akut sjukhusvård för patientgruppen. Arbetet ska genomföras i nära samverkan med länets kommuner och Akademiskt primärvårdscentrum. Både privata och offentliga vårdcentraler har möjlighet att delta i arbetet.

Ytterst handlar det strategiska målet om att förbättra hälsa och att minska ojämlikhet i hälsa för länets befolkning. Om Region Uppsala ska nå det målet och kunna leverera välfärdstjänster i framtiden behöver hälsosystemet bli mer nära, effektivt, samskapande och hälsofrämjande. En viktig del i omställningen handlar om att omfördela resurser från sjukhusvård till den nära vården.

Uppdrag under 2021 för:

Regionstyrelsen, Sjukhusstyrelsen och Vårdstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala ta fram en plan för etablering av närmottagningar i länet.
- Under 2021 ska Region Uppsala påbörja etablering av vårdcentrum på två platser i länet samt påbörja utredning av ytterligare vårdcentrum i länet.

- Under 2021 ska Region Uppsala införa förstärkt geografiskt hälsouppdrag på fem platser i länet.
- Under 2021 ska Region Uppsala genomföra förslagen i utredningen ”Barn och ungas psykiska hälsa 2020–2030”.
- Under 2021 ska Region Uppsala genomföra förslagen i utredningen ”Förbättrad psykisk hälsa för vuxna 2020–2030”.
- Under 2021 ska Region Uppsala förstärka sitt suicidpreventiva arbete utifrån den suicidpreventiva strategin.

Regionstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala presentera en långsiktigt hållbar etableringsplan för den nära vården.

Vårdstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala utveckla ett proaktivt och samordnat arbetssätt för målgruppen, 75 år eller äldre med komplexa behov, på några platser i länet.

Styrande dokument

- Kvalitetspolicy för en värdeskapande hälso- och sjukvård för Region Uppsala
- Strategi för närvårdssamverkan i Uppsala län
- Suicidpreventiv strategi för Region Uppsala

Hälso- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet

Målbeskrivning:

God vård är ett samlande begrepp för de områden som utgör basen för kvalitet och tillgänglighet inom hälso- och sjukvård och tandvård. En *kunskapsbaserad* hälso- och sjukvård betyder att patienterna erbjuds vård som bygger på bästa tillgängliga kunskap. *Samskapad hälso- och sjukvård* handlar om att individen ska ges möjlighet att vara delaktig i sin vård och vården ska ske med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet. Ett *hälsoinriktat* arbetssätt bidrar till att minska insjuknandet i vissa sjukdomar samt för att förbättra livskvaliteten för patienterna. Att hälso- och sjukvård ges *i rimlig tid* och att ingen ska behöva vänta oskäligt länge på vård eller omsorg är en viktig kvalitetsaspekt. En hälso- och sjukvård av god kvalitet ska också vara *säker* för patienten vilket även innebär att arbeta riskförebyggande. Genom att Region Uppsala aktivt arbetar med dessa områden skapas förutsättningar för en hälso- och sjukvård av hög kvalitet och god tillgänglighet för alla invånare i Uppsala län. Det skapar i sin tur goda möjligheter till en bra regional utveckling i länet.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Andel förbättrade kvalitetsindikatorer inom prioriterade förbättringsområden
- Andelen patienter som får telefonkontakt med vårdcentralen samma dag
- Andelen patienter som inom primärvården får medicinsk bedömning inom 3 dagar på vårdcentral
- Andelen barn och unga som inom primärvården får en bedömning av sin psykiska ohälsa inom 3 dagar
- Andelen väntande patienter som får sitt förstabesök inom 90 dagar
- Andelen väntande patienter som får sin behandling/operation påbörjad inom 90 dagar
- Andelen barn och unga med psykisk ohälsa som fått ett första besök på specialistnivå inom 30 dagar
- Andelen patienter inom specialisttandvården som får planerad vård inom tre månader
- Andel vårdrelaterade urinvägsinfektioner och postoperativa infektioner i somatisk slutenvård i relation till antalet vårdtillfällen
- Andelen bensyl-pc eller penicillin V ska öka vid antibiotikabehandling av samhällsförvärd pneumoni
- Följsamhet till hygienrutiner samt klädregler
- Andel sjukhusförvärvade trycksår
- Andel utlokaliserade patienter i somatisk slutenvård
- HSE - Hållbart säkerhetsengagemang
- Patienters upplevelse av delaktighet och involvering
- Patienters upplevelse av att bli bemött med respekt
- Identifiering av ohälsosamma levnadsvanor vid kronisk sjukdom
- Rådgivning vid ohälsosamma levnadsvanor och kronisk sjukdom

Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård
Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård innebär att vården ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och utformas för den individuella patientens behov på bästa möjliga sätt.

Region Uppsala är en aktiv part för att utveckla det nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård. Region Uppsala bidrar med kompetens och samordning för att säkerställa en jämlik och ändamålsenlig hälso- och sjukvård på nationell såväl som sjukvårdsregional nivå. Lokalt i Uppsala län samarbetar Region Uppsala med länets kommuner för att bygga kostnadseffektiva och hållbara stödstrukturer för kunskapsstyrning.

Det nationella kunskapsstyrningssystemet har med stöd av statliga medel tagit fram vårdförlopp för nya sjukdomsområden. Dessa vårdförlopp kallas numera för personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Syftet är att patienten ska uppleva en mer välorganiserad, helhetsorienterad och professionell process då vårdförloppen är implementerade.

Hälso- och sjukvården är en komplex och kunskapsintensiv miljö där frihet och tillit behöver ges för att tillvarata kunskap och erfarenhet från medarbetarna. Samtidigt behövs tydlig ledning och styrning för att alla delar i systemet ska samspela på bästa sätt för patienten. Att tillsammans samlas runt patientens bästa med utgångspunkt i senaste evidens är ett sätt att tillvarata personalens professionella drivkraft vilket också gör det meningsfullt att stanna och utveckla verksamheten gemensamt.

Ett exempel på ny medicinsk och teknisk utveckling är precisionsmedicin. Det innebär att diagnostiken kan utgå från den enskilde patientens genetiska förändringar för att sedan skraddarsy behandling och uppföljning med stöd av gensekvenseringstekniker. Region Uppsala medverkar i Genomic Medicine Sweden (GMS), som är ett nationellt initiativ för att införa precisionsmedicin i sjukvården över hela landet.

Målet är att tillgängliggöra nya gensekvenseringstekniker på ett kostnadseffektivt och likvärdigt sätt över hela landet. Planen är att etablera regionala medicinska genomik-centra vid universitetssjukhusen.

Region Uppsala har antagit en kvalitetspolicy som anger riktningen för en värdeskapande hälso- och sjukvård. Kvalitetsarbete och förändringsledning är även en viktig del av planen för en långsiktigt hållbar ekonomi. Sjukhusvården behöver effektiviseras via exempelvis digitala egenvårdsalternativ för personer med kroniska tillstånd. Ett annat exempel är att bygga tillit i vårdöverföringar för att minimera dubbelarbete i termer av förnyad undersökning eller provtagning. Effektivisering av sjukhusvården kan med fördel genomföras med stöd av det processarbete som bedrivs på Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping.

För att Region Uppsala ska bli ledande inom kunskapsbaserad hälso- och sjukvård behöver insatserna redovisas genom bättre patientrelaterade resultat. Region Uppsala behöver arbeta systematiskt med gapanalyser av ojämlik variation i länet. Det ska finnas transparenta och lättillgängliga rapporter med kvalitetsmått och ekonomiska mått som verksamheterna kontinuerligt kan följa och diskutera för att kunna vidta löpande åtgärder. Kvalitetsmått ska även spegla övergångar mellan hälso- och sjukvård, stöd, omsorg och egenvård så att verksamheter och individer får löpande återkoppling på vad som behöver förbättras i en samskapad vård mellan olika vårdgivare. God kvalitet och kostnadseffektivitet ska finnas på agendan på varje arbetsplatsmöte.

För att chefer och ledare ska kunna leda en kunskapsbaserad och ändamålsenlig hälso- och sjukvård behövs stödjande förändringsutbildning. Chefer och medarbetare behöver därför utbildning i hur de kan arbeta med ständigt förbättringsarbete.

I Region Uppsalas arbete med patientkontrakt ska relationsskapande och god kontinuitet utvecklas. Med patientkontrakt avses exempelvis en sammanhållen planering för patientens alla vård- och omsorgskontakter. Patientkontrakt bidrar till utvecklade

Verksamhetschefer behöver kunskap om sin roll för att kunna driva en verksamhetsutveckling som är meningsfull för professionen. Verksamhetschefer behöver även stöd av verksamhetsutvecklare för att använda rätt metod vid rätt tillfälle samt kunskap och erfarenhet att involvera patienter och närstående i utvecklingsarbetet.

Nätverk för chefer såväl som verksamhetsutvecklare behövs för att kunna utbyta erfarenheter och överskrida organisations- och huvudmannagränser till nytta för patient och närstående.

Samskapad hälso- och sjukvård

Samskapad hälso- och sjukvård utgår från ett personcentrerat förhållningssätt. Det innebär att vården ska ges med respekt och lyhördhet för individens specifika behov, förväntningar och värderingar och att dessa vägs in i de kliniska besluten.

I omställningen till en nära vård är det viktigt på vilket sätt relationer mellan patienter och vårdgivare byggs. En god kontinuitet gynnar personligt ansvarstagande, är relationsskapande och leder till ökad trygghet i befolkningen. Kontinuitet kan utvecklas utifrån en fast läkarkontakt, en fast vårdkontakt eller ett helt vårdteam som känner patient och närstående väl.

arbetsätt som på sikt ska bidra till vårdens effektivisering och underlätta vardagen för vårdens medarbetare. Patientkontrakt är också en naturlig del av cancervården och de nya personcentrerade och sammanhållna vårdförloppen.

Närstående är patientens nätverk, det vill säga de relationer patienten väljer, och behöver inte innebära juridiskt släktskap. Samskapande hälso- och sjukvård innebär att hänsyn tas till närståendes resurser, förmågor, viljor och behov för att skapa bästa möjliga förutsättningar för patienten. Det ger bättre förutsättningar att få det behandlingsutfall och den livskvalitet som är bäst för patienten. Patienter och närståendes erfarenheter behöver tas tillvara i utformning och utveckling av hälso- och sjukvården.

För att kunna erbjuda en kvalitetssäker och trygg rehabiliterings- och sjukskrivningsprocess är det nödvändigt med samordning inom vården. Samordningen ska dokumenteras i en rehabiliteringsplan, där roller och ansvar tydliggörs vilket även underlättar processen. Samverkan med arbetsgivare, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunerna är viktig och numera även reglerat i Lag (2019:1297) om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter.

Lagen innebär att vården ska erbjuda individuellt stöd när så behövs för att ta tillvara individens arbetsförmåga.

beskriver hela processen från att frågan om levnadsvanor ställs till patienten till åtgärder samt dokumentation.

Sjukvårdspersonal behöver utökad kunskap och stöd för att utveckla kompetensen inom försäkringsmedicin och rehabilitering. Etableringen av ett Rehabiliteringscentrum inom Region Uppsala har stärkt möjligheterna att erbjuda patienter en kunskapsstyrd rehabilitering, där primär- och specialistvård kompletterar varandra. Rehabiliteringscentrum arbetar fortsatt med att under planperioden säkerställa arbetet inom ramen för sitt uppdrag.

Region Uppsala har en struktur för arbetet med levnadsvanor via det nationella systemet för kunskapsstyrning. Arbetet med levnadsvanor integreras exempelvis i tillämpningen av de personcentrerade och sammanhållna vårdförloppen. Region Uppsala är också medlem i WHO-nätverket för hälsofrämjande hälso- och sjukvård. Detta nätverk är ett stöd för hälso- och sjukvården i utvecklingen av ett strukturerat hälsoinriktat arbete.

Hälsoinriktad hälso- och sjukvård

Hälsoinriktad hälso- och sjukvård innebär ett samskapande arbete mellan individen och vården för att stödja patienten i hans egen kontroll över hälsa, sjukdom och liv. Syftet med det hälsoinriktade arbetet kan vara både förebyggande och/eller som del av en behandling.

Hälsan är inte jämnt fördelad i befolkningen och en av flera förklaringar är olika levnadsvanor. Det är därför viktigt med hälsoinriktade insatser. För att nå de grupper som har behov krävs ett systematiskt arbete och ett jämlikhetsfokus. Vilka som nås av vårdens insatser och hur insatserna kan anpassas för att motsvara olika gruppers förutsättningar är ett viktigt utvecklingsområde inom hälso- och sjukvården. Omställningsarbetet för en effektiv och nära vård är därför en viktig del i arbetet med hälsoinriktad hälso- och sjukvård.

Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor innehåller rekommendationer om åtgärder som är vetenskapligt utvärderade och effektiva för hälsofrämjande hälso- och sjukvård. I riktlinjerna finns rekommendationer för att stödja personer att förändra levnadsvanorna; tobaksbruk, riskbruk av alkohol, ohälsosamma matvanor och otillräcklig fysisk aktivitet. Utifrån dessa riktlinjer har Region Uppsala tagit fram ett kunskapsunderlag som beskriver hur levnadsvanearbetet ska integreras i det kliniska arbetet på ett kvalitetssäkrat och standardiserat sätt. Kunskapsunderlaget

Hälso- och sjukvård i rimlig tid

Hälso- och sjukvård i rimlig tid innebär att ingen patient ska behöva vänta oskälig tid på de vårdinsatser som hen har behov av. God tillgänglighet och kontinuitet är viktiga faktorer för förtroendet för vården. Region Uppsala ska utmärkas av hälso- och sjukvård med god tillgänglighet och korta väntetider inom primärvård, specialistvård och tandvård. För att uppnå en god tillgänglig-

het krävs fortsatt systematiskt utvecklingsarbete med att korta väntetider genom samverkan såväl inom Region Uppsala som mellan sjukvårdsregionerna samt privata vårdgivare.

Primärvården är ofta patientens väg in till vården. Digitala kommunikationskanaler innebär att vårdcentralerna måste vara flexibla i sin patientkommunikation med förändrade arbetssätt som följd. 1177 är för många patienter den första kontakten med vården varför det är viktigt att 1177 via telefon fortsätter sitt arbete med att korta väntetider för en god tillgänglighet.

Den förstärkta vårdgarantin innebär att varje patient ska få en medicinsk bedömning inom tre dagar när de söker till primärvården. Den medicinska bedömningen behöver inte som tidigare vara ett fysiskt besök utan bedömningen kan också ske genom digitala hjälpmedel. Ett utvecklingsarbete har påbörjats men behöver fortsätta för att kunna anpassa arbetssätt och löpande utvärdering. För att den nationella målsättningen ska nås behövs ett fortsatt utvecklingsarbete mellan primärvårdens barn- och ungdomspsykologer, barn- och ungdomspsykiatri och i samverkan med länets kommuners elevhälsa och socialtjänst.

Ökad samverkan mellan Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping skapar förutsättningar för en mer effektiv resurs- och produktionsplanering. En effektiv samverkan är en nyckelfaktor under hela planperioden eftersom Region Uppsala har brist på kompetens inom vissa yrkesgrupper.

Region Uppsalas patienter inom slutenvården är ofta kroniskt sjuka patienter med komplexa vårdbehov. Sjukhusens samver-

kan med kommuner och primärvård behöver därför fortsätta att utvecklas i syfte att skapa en trygg hemgång för patienten och genom kvalitetssäkrade metoder förhindra onödig återinläggning på sjukhus. Vidare behöver väntetiderna för återbesök kvalitetssäkras för bättre överblick av existerande köer samt bevakning av att väntetider till återbesök inte blir för långa.

Region Uppsala ska fortsätta arbetet med standardiserade vårdförlopp inom cancer vården. Vårdförloppen beskriver patientens vårdprocess avseende utredningar och fram till behandlingsstart. Det standardiserade vårdförloppet ska planeras för varje enskild patient som får en cancerdiagnos. Insatserna ska minska regionala skillnader, skapa en mer jämlik cancer vård och korta väntetiderna. För att nå bättre ledtider behöver tätare samverkan mellan länets sjukhus och primärvård fortsätta att utarbetas under planperioden.

Säker hälso- och sjukvård

En hälso- och sjukvård med hög patientsäkerhet innebär att patienterna skyddas mot vårdskador. Ett systematiskt, riskmedvetet och förebyggande arbete är centralt för att skapa en säker vård. Region Uppsala har antagit en nollvision för undvikbara vårdskador. Målet är att vara bland de bästa i Sverige när det gäller patientsäkerhetsarbetet.

Region Uppsalas strategi och handlingsplan för patientsäkerhet utgår från den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024 - Agera för säker vård. Den anger fyra grundläggande förutsättningar för en säker vård: engagerad ledning och tydlig styrning, en god säkerhetskultur, adekvat kunskap och kompetens samt patient som medskapare.

En grundläggande förutsättning för säker vård är en engagerad och kompetent ledning. Tydlig styrning behövs på alla nivåer i hälso- och sjukvårdssystemet, från politisk till regional nivå samt från operativa ledare

till ledare i den patientnära verksamheten. Ledare behöver även göra patienter och närstående delaktiga i utformningen av vården för att tillvarata deras erfarenheter och upplevelser.

Patientsäkerhet har en stark koppling till arbetsmiljö. Värderingar, attityder och beteenden präglar patientsäkerhetskulturen inom verksamheterna. Patientsäkerhetsarbetet behöver därför integreras med arbetsmiljöarbetet för att skapa en gynnsam patientsäkerhetskultur som är grunden till en god patientsäkerhet. För att bedriva en säker vård behöver personalen kompetens och förutsättningar vad gäller kunskapsstöd, utrustning och arbetsmiljö.

De vanligaste vårdskadorna inom Region Uppsala är vård-relaterade infektioner och trycksår. Region Uppsala har tagit fram handlingsplaner för hur dessa vårdskador ska minska med stöd av evidensbaserade åtgärder. En region-

gemensam infektionsregistrering är viktig för att systematiskt följa upp och åtgärda vårdrelaterade infektioner. Med hjälp av Infektionsverket följer verksamheter upp förekomst, analyserar resultat, validerar egna data och vidtar åtgärder. Stramas 10-punktsprogram används i syfte att öka korrekt förskrivning av bredspektrumantibiotika och minska utvecklingen av antibiotikaresistens. Risken för vårdskador ökar betydligt när en patient vårdas på annan enhet och därför behövs fortsatta åtgärder för att minska antalet utlokaliserade patienter.

För att säkerställa en läkemedelsanvändning som främjar hälsa behöver många äldre personer återkommande genomgångar av sina läkemedel, exempelvis vid inskrivning på vårdavdelning och vid läkar-

besök i öppenvård. Särskilt viktigt är att förebygga och rätta till läkemedelsfel vid vårdens övergångar, att optimera läkemedelsbehandlingen samt se till att läkemedelslistan är korrekt inför utskrivning.

Patientnämnden

Patientnämndens arbete syftar till att bidra till att höja kvaliteten i Region Uppsalas hälso- och sjukvårdsverksamheter. Detta sker genom att årligen analysera inkomna klagomål och synpunkter samt uppmärksamma Region Uppsala och länets kommuner på risk- och utvecklingsområden. Patientnämnden har även i uppdrag att utse stödpersoner för patienter inom psykiatrisk tvångsvård, rättspsykiatrisk vård och för patienter som hålls isolerade enligt smittskyddslagen.

I enlighet med Lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården ska Region Uppsala göra en analys av föregående års inkomna ärenden, och lämna in denna analys till Inspektionen för vård och omsorg. Under 2021 kommer patientnämnden fokusera på och göra en analys av ärenden som handlar om barn.

Uppdrag under 2021 till:

Regionstyrelsen, Sjukhusstyrelsen och Vårdstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala fortsätta utveckla en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning i nationell och sjukvårdsregional samverkan samt tillsammans med länets kommuner säkerställa en struktur för att implementera ny kunskap i det dagliga hälso- och sjukvårdsarbetet.

Sjukhusstyrelsen och Vårdstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala implementera personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp.
- Under 2021 ska Region Uppsala skapa förutsättningar för en god kultur för patientsäkerhet som kännetecknas av riskmedvetet och proaktivt förhållningssätt.
- Under 2021 ska Region Uppsala genomföra berörda delar av den gemensamma kvalitetsstrategin inom hälso- och sjukvård.
- Under 2021 ska Region Uppsala arbeta med ökad tillgänglighet i enlighet med vårdgarantin.
- Under 2021 ska Region Uppsala utifrån ett personcentrerat förhållningssätt genomföra hälsoinriktade insatser i enlighet med Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor.

- Under 2021 ska Region Uppsala minska antalet vårdrelaterade urinvägsinfektioner och postoperativa infektioner genom att arbeta med systematisk infektionsregistrering och genomförande av evidensbaserade åtgärder.

Regionstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala ta fram ett kvalitetsbokslut för hälso- och sjukvård.

Patientnämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala skriva en samlad analys om barn i enlighet med beslut taget av IVO och patientnämnderna nationellt.
- Under 2021 ska Region Uppsala utveckla samarbetet med kommunerna i Uppsala län i syfte att bidra till ökad vårdkvalitet.

Styrande dokument

- Kvalitetspolicy för en värdeskapande hälso- och sjukvård för Region Uppsala
- Strategi för att minska vårdrelaterade infektioner inom Region Uppsala
- Strategi för patientsäkerhet för Region Uppsala

Internationellt erkända inom forskning och innovation

Målbekrivning:

Forskning, utveckling, utbildning och innovation är viktiga områden för att framtidssäkra Region Uppsalas verksamheter, inte minst hälso- och sjukvården. Forskningen etablerar ny kunskap som kan leda till nya behandlingsrekommendationer, som kan implementeras i verksamheten genom utvecklingsinsatser. Utbildning av studenter från olika program och medarbetare inom olika vårdprofessioner säkrar den kompetens som är nödvändig för att bedriva högkvalitativ hälso- och sjukvård även i framtiden. Genom att tillvarata forskningsresultat, eller medarbetarnas idéer, skapas innovation som genererar nytta. Exempelvis patientnytta, effektiviseringar i verksamheten eller kommersiella möjligheter.

Region Uppsala samarbetar med näringslivet för att den kompetens som medarbetarna inom hälso- och sjukvården besitter ska generera värde när framtidens medicinska tekniska utrustning utvecklas. Detta ger hälso- och sjukvården tillgång till bättre produkter samtidigt som det stärker företagets konkurrenskraft och därmed även länet vi lever och verkar i.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Antalet nystartade kliniska läkemedelsprövningar i form av samarbete med företag
- Antalet nystartade akademiskt initierade kliniska studier
- Akademiska sjukhusets och Lasarettet i Enköpings respektive placering i Sveriges yngre läkarförenings (SYLF) AT-ranking

Forskning och utveckling

Region Uppsala står bakom det uppdaterade positionspapper SKR antagit 2020 gällande klinisk forskning. I dokumentet klargörs det ömsesidiga beroende som finns av hälso- och sjukvårdens uppdrag och klinisk forskning. Innehållet i positionspapperet stämmer väl överens med Region Uppsalas uppdaterade forskningsstrategi och den strategi för forskning inom hälso- och sjukvård som det regionala forskningsrådet för Uppsala-Örebro sjukvårdsregion tagit fram. Dessa är de tre styrdokument som ligger till grund för hur Region Uppsala ser på forskning.

Regeringens life science-strategi betonar att forskning och innovation är en nödvändighet för att klara de utmaningar som välfärden står inför. Strategin betonar integrering av forskning och innovation i vården och listar ett antal prioriterade områden, exempelvis omställning mot precisionsmedicin samt tillämpning av artificiell intelligens för intelligenta beslutstöd och diagnostik.

Det långvariga samarbete som finns mellan Region Uppsala och Uppsala universitet ska ytterligare förstärkas, bland annat ska Centrum för medicinteknik, Medtech Science and Innovation fortsätta att utvecklas.

Genom forskning inom områden av stor betydelse för den högspecialiserade vården ska centrumet bli navet för den medicintekniska forskningen i Uppsala län. Detta uppnås bland annat genom att centrumet tillsätter flera forskningstjänster med förenad befattning mellan Uppsala universitet och Region Uppsala, och att Akademiska sjukhuset upplåter lokaler på sjukhusområdet för ökad interaktion mellan forskare och vårdanställda. För att skapa goda förutsättningar för framtida kompetensförsörjning inom området driver Uppsala universitet tillsammans med Akademiska sjukhuset ett högskoleingenjörsprogram i medicinsk teknik. Avsikten är att via detta centrum även skapa gynnsamma förutsättningar för industriell samverkan. Centrumet gör nu en unik satsning på implementeringsforskning där flera projekt har startats i samverkan mellan Region Uppsala och Uppsala universitet med medverkan från andra regioner.

Sveriges största akademiska kliniska forskningscentrum, Uppsala Clinical Research Center (UCR), är ytterligare ett exempel på god samverkan mellan Region Uppsala och Uppsala universitet. UCR underlättar genomförande av allt från små lokala till stora internationella patientnära kliniska forskningsprojekt, i samarbete med forskare inom både Region Uppsala och Uppsala universitet, andra regioner och industrin. Resultaten av nyligen genomförda projekt inom hjärtkärlområdet har fått stort genomslag internationellt, till nytta för patienter och i flera fall till reducerade kostnader, vilket i Sverige omedelbart kan följas upp i de nationella kvalitetsregister som är anslutna till UCR.

Region Uppsalas och Uppsala universitetsgemensamma biobank, Uppsala biobank, har tagit en ledande position i Sverige. Detta har skett bland annat genom att biobanken är först med att införa sjukvårdsintegrerad biobankning i landet. Uppsala biobank bibehåller sin framskjutande position i Sverige och bidrar till att forskare lättare kan få tillgång till biobanksprover, vilket är en förut-

sättning för många studier, som kan ha avgörande betydelse för framtida behandlingsrekommendationer för många sjukdomar. Region Uppsala fortsätter att stödja Biobank Sverige, ett nationellt initiativ för att stödja biobanksinfrastruktur för hälso- och sjukvård, akademi och näringsliv.

I egenskap av vårdgivare tillfrågas Region Uppsala ofta om intresse finns för att delta i EU-projekt. Även interna projekt kan vara lämpliga att utveckla inom ramen för denna typ av verksamhet. Avsikten är att fortsätta arbetet med att bygga upp och bredda kunskapen om deltagande i EU-projekt inom Region Uppsala. Större medvetenhet om EU-projekt kan bidra till en mer aktiv roll för Region Uppsala inom EIT Hälsa (en EU-satsning inom hälso- och sjukvårdsområdet), som kan vara av nytta för invånarna inom områden som ett hälsosammare liv, aktivt åldrande och förbättringar i hälso- och sjukvården. I regeringens life science-strategi finns mål om ökat antal företagsinitierade kliniska studier samt höjd kvalitet i de kliniska studier som genomförs i Sverige. Anledningen till denna prioritering är den stora betydelse som kliniska studier av läkemedel, medicintekniska produkter och behandlingsmetoder har för Sverige, dels för att säkerställa att svenska patienter får tillgång till de senaste produkterna och metoderna för sin behandling dels för att stärka life science-industrin.

Region Uppsala har av samma skäl valt att stödja den kliniska forskningens aktörer genom att förbättra processer och underlätta förutsättningarna för att bedriva kliniska studier. Dessutom stödjer Region Uppsala satsningen på Forum Uppsala-Örebro, som har ett uppdrag att stötta samverkan inom sjukvårdsregionen mellan olika intressenter av kliniska studier och verksamhetsföreträdare för att förbättra processer och underlätta förutsättningarna för att bedriva kliniska studier.

Akademiska sjukhuset har obligatorisk registrering av samtliga kliniska studier. Syftet är att sjukhuset centralt får kännedom om varje studie och kan säkerställa att forskare/kliniker har tagit ansvar för att samla in alla erforderliga myndighetsgodkännanden och har studien finansierad innan studien får godkännande att starta. Detta ger också sjukhuset möjlighet att följa trender och statistik för att kunna identifiera eventuella barriärer mot att genomföra fler kliniska studier. Denna ordning är helt i linje med de ändringar i etikprövningslagen som trädde i kraft 2020.

Ett betydande problem med ordnat införande av nya metoder och teknik inom hälso- och sjukvården är att nuvarande system för utvärderingar ofta tar alltför lång tid. Under de närmaste åren kommer ett mer organiserat samarbete att byggas upp med Centre for Assessment of Medical Technology in Örebro (CAMTÖ) samt andra enheter inom Health Technology Assessment (HTA) för att bland annat bidra till snabbare processer för utvärdering.

Med utgångspunkt i utvärderingen av den kliniska forskningens kvalitet och universitetssjukvården 2017–2018 ska Region Uppsala tillsammans med Uppsala universitet kontinuerligt förbättra förutsättningarna för den kliniska forskningen och universitets-sjukvården. Region Uppsala ska tillsammans med Uppsala universitet delta i nästa nationella utvärdering, som genomförs 2021–2022.

Effektiv och nära vård

Möjligheterna att bedriva klinisk forskning även i den nära vården ska tas tillvara, i samband med Region Uppsalas fokus på en omställning mot en effektiv och nära vård. Det betyder att nödvändiga resurser ska finnas tillgängliga för att forskning och även utbildning ska kunna genomföras i den nära vården. Det gäller såväl allmänmedicinsk forskning, som forskning relaterad till andra specialiteter och inkluderar också möjligheten för patienterna att kunna delta i kliniska provningar. Tandvården kommer att ha en betydelsefull roll i den nära vården och det är därför väsentligt att även tandvården har nödvändiga resurser för forskning och utbildning.

Omställningsarbetet mot effektiv och nära vård är omfattande och innehåller många nya perspektiv på hur hälso- och sjukvård ska bedrivas. Ur det perspektivet lämpar det sig för följeforskning ur ett organisationsperspektiv där parametrar som till exempel medicinska resultat, etik, kommunikation, arbetsmiljö, patientnöjdhet, patientbeteende och hälsoekonomiskt utfall är exempel.

Förutsättningarna för en miljö som tillåter och stimulerar forskning förutsätter ett nära samarbete med akademien. Uppsala universitet bör bjudas in till en tydlig samverkan inom de olika forskningsperspektiven presenterade ovan. Det bör också finnas en öppenhet att samverka med länets kommuner, andra regioner, forskningsfinansiärer, universitet och andra myndigheter. Ur innovationsperspektiv förväntas att omställningsarbetet effektiv och nära vård kommer att skapa nya typer av behov, där innovation kan vara en del av angreppssättet. Det kommer i ännu högre grad att finnas potential i att adressera dessa nya behov och utmaningar i samverkan med aktörer utanför hälso- och sjukvårdssystemet, till exempel forskare, innovatörer och företag.

Den pågående satsningen på Akademiskt primärvårdcentrum och Akademiska vårdcentraler är viktig för att förverkliga en effektiv och nära vård. Det är väsentligt att kontinuerligt följa upp och säkerställa att tillräckliga resurser finns i dessa strukturer för att de effektivt ska kunna stödja utvecklingen av forskning, utveckling, innovation och utbildning inom det framväxande systemet för nära vård.

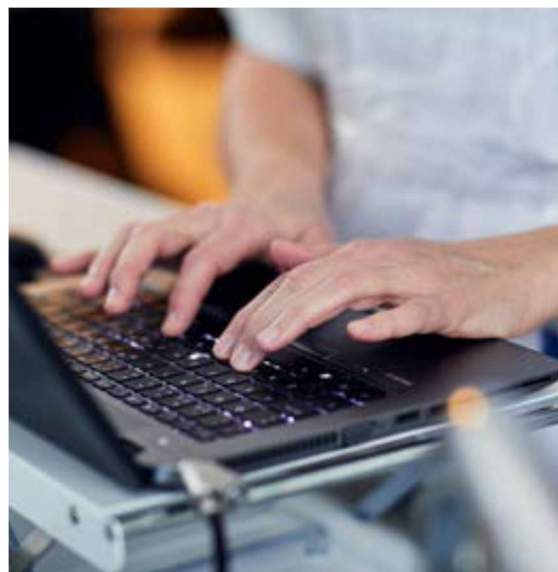
Region Uppsala innovation

Region Uppsala innovation ska vara ett nav när det gäller innovationsarbete inom hälso- och sjukvårdsområdet. Det innebär samverkan med företag och innovatörer som vill möta användare och vårdmiljöer. Det innebär också stöd till Region Uppsalas medarbetare runt deras idéer och innovationer med syfte att förbättra vården. Region Uppsala innovation stödjer vidare implementeringen av Region Uppsalas innovationsstrategi för hälso- och sjukvården i verksamheterna.

Ett av projekten inom Region Uppsala innovation är Idékraft. Idékraft startade som ett pilotprojekt på neonatalavdelningen, Akademiska barnsjukhuset och implementerades därefter på hela Akademiska barnsjukhuset. Idékraft är en struktur för att hantera idéer från medarbetare, patienter och närstående. Syftet är också att etablera en kultur som främjar idéarbete.

Under 2020 påbörjade Region Uppsala innovation arbetet att införa Idékraft i en regionövergripande struktur med start på Akademiska sjukhuset. Under 2021 sprids regionövergripande idékraft till övriga förvaltningar. Syftet med regionövergripande Idékraft är att möjliggöra för alla medarbetare inom Region Uppsala att lämna in sina idéer samt att säkerställa återkoppling till

medarbetaren. Idékraft ska utgöra grunden i medarbetardrivet förbättringsarbete inom organisationen.

Genom forsknings- och innovationssamarbeten med nationella och internationella partners stärker Region Uppsala kunskapsgenereringen och Region Uppsalas nationella och internationella lyskraft.

Uppdrag under 2021 till:

Regionstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med att implementera Idékraft regionövergripande.
- Under 2021 ska Region Uppsala ta fram ett populärvetenskapligt forskningsbokslut.

Sjukhusstyrelsen och Vårdstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala i nära samarbete med Uppsala universitet medverka i Vetenskapsrådets och Socialstyrelsens utvärderingar av klinisk forskning, respektive universitetssjukvården.

Styrande dokument

- Region Uppsalas forskningsstrategi

Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor

Målbeskrivning:

Det övergripande målet för kollektivtrafiken är att öka det hållbara resandet i länet genom att göra kollektivtrafiken till ett naturligt val för resor som inte kan göras med gång eller cykel. För att nå målet krävs att utveckla och förbättra kollektivtrafiken till ett mer attraktivt resealternativ. Ett utvecklingsarbete pågår utifrån de övergripande målen i Trafikförsörjningsprogrammet om en jämlik, attraktiv och tillgänglig kollektivtrafik för länets invånare.

Om fler väljer kollektivtrafik än bil för sina resor bidrar det till en bättre miljö lokalt genom minskad trängsel och minskade utsläpp, men också till att uppnå de globala och nationella klimatmålen. Det långsiktiga målet är att kollektivtrafikens marknadsandel av det motoriserade resandet ska fördubblas till 2030 jämfört med 2006.

Kollektivtrafiken är ett viktigt verktyg för regional utveckling, genom att öka tillgängligheten till arbete, studier och fritidsaktiviteter så att människor kan leva och verka i hela länet. En väl utvecklad kollektivtrafik skapar också möjligheter för en större arbetsmarknad och underlättar för rekrytering.

Kollektivtrafiken är inte en isolerad verksamhet. Måluppfyllelsen påverkas av samhällets utveckling i stort och därför krävs en stark samverkan i samhällsplaneringen i länet för att fullt ut kunna nyttja den möjligheten kollektivtrafiken ger både lokalt och regionalt.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Totalt antal resor i kollektivtrafiken
- Andel ankomster till hållplats inom 5 minuter från tiden som anges i tidtabell
- Kollektivtrafikens marknadsandel av det motoriserade resandet
- Kundnöjdhet
- Upplevd trygghet
- Andel fossilfritt bränsle i busstrafiken

I länet finns idag en väl utbyggd kollektivtrafik, med en av landets största trafikutbud per invånare. En fortsatt ökning av resbehovet, inom länet och till angränsande län, förväntas under de kommande åren till följd av befolkningsökningen.

Regional kollektivtrafikmyndighet och UL Region Uppsala är regional kollektivtrafikmyndighet med ansvar för länets regionala kollektivtrafik.

Som regional kollektivtrafikmyndighet ska Region Uppsala fastställa ett trafikförsörjningsprogram. I detta program redovisas behovet av regional kollektivtrafik i länet samt mål för kollektivtrafikförsörjningen. Då kollektivtrafik är ett viktigt verktyg för regional utveckling behöver trafikförsörjningsprogrammet vara nära kopplat till den regionala utvecklingsstrategin.

De övergripande mål och strategier som redovisas i trafikförsörjningsprogrammet är utgångspunkten för all verksamhet inom Region Uppsala som rör den allmänna kollektivtrafiken. Innehållet i trafikförsörjningsprogrammet påverkar även delar av länstransportplanen. För att uppnå målen i trafikförsörjningsprogrammet organiserar Region Uppsala kollektivtrafik under varumärket UL. Denna kollektivtrafik finansieras till ungefär hälften med biljettintäkter.

Fossilfri kollektivtrafik

Utsläppen per resenär är betydligt lägre för en resa med kollektivtrafiken än om resenären istället färdas med bil. Nyttjande av fossilfria, och successivt även utsläppsfria, drivmedel i kollektivtrafiken minskar påverkan på klimatet ytterligare. All kollektivtrafik i länet som Region Uppsala organiserar ska vara fossilfri och tågtrafiken är redan idag utsläppsfri. Inom busstrafiken utvecklas snabbt teknik som möjliggör fler eldrivna bussar, främst i stadsbusstrafiken. Införandet av eldrivna bussar begränsas till viss del av tillgången på elfekt i länet. Utöver utsläppsfri eldrift behöver Region Uppsala säkerställa möjligheten att bedriva kollektivtrafiken med

olika fossilfria drivmedel såsom biogas och biodiesel.

Hållbar mobilitet

Hållbar mobilitet handlar om hur människor ska kunna resa utan att påverka klimatet negativt. Kollektivtrafiken är, tillsammans med gång och cykel, en viktig del i arbetet för hållbar mobilitet och klimatomställningen genom att möjliggöra för fler att resa hållbart.

För att en större andel av länets invånare ska välja kollektivtrafik, gång och cykel istället för bil krävs ett aktivt arbete de kommande åren med att utveckla och förbättra kollektivtrafiken avseende såväl utbud, leveranskvalitet och enkelhet för kunder. Dessutom behövs ett aktivt arbete för att påverka medborgarna att välja hållbara färdmedel för sitt resande. Det senare sker genom olika mobilitetsåtgärder.

Inom hållbar mobilitet ryms också utveckling av nya tjänster som möjliggör för resenären att enkelt resa hållbart från dörr till dörr. För att minska behovet av transporter i framtiden krävs förbättrad samverkan och nya arbets sätt så att boende-, arbetsplats- samt trafik- och transportfrågor integreras i den långsiktiga planeringen.

Mobilitetsåtgärder

En stor utmaning för en ökad hållbar mobilitet i länet är att detta förutsätter att medborgarna i länet ser fördelar av att förändra sitt beteende kring resor. Region Uppsala har en viktig roll att tillsammans med länets övriga aktörer aktivt bidra till detta genom att stötta

och driva olika mobilitetsåtgärder som påskyndar denna beteendeförändring. Dessa åtgärder kan avse såväl breda insatser riktade till allmänheten såsom smala och fokuserade insatser som riktar sig till en utpekad målgrupp.

Enklare att resa

I syfte att ta hänsyn till kundernas behov och för att kollektivtrafik ska upplevas som det naturliga valet och samtidigt leva upp till kundlöftet om en enklare vardag, behöver tjänster utformas ur ett "hela resan"-perspektiv. Utvecklingen av digitala tjänster för kollektivtrafikens kunder är ett effektivt sätt att förenkla för resenären vad gäller att planera sin resa, att välja och betala sin biljett och att genomföra resan. Det blir även enklare att resa över länsgränser. Eftersom inte alla resenärer har möjlighet att använda de nya digitala tjänsterna måste det även fortsättningsvis finnas alternativa lösningar.

Trafikutveckling

Utvecklingen av kollektivtrafiken sker utifrån flera aspekter. Ambitionen att flytta resenärer från bil till kollektivtrafik tillsammans med befolkningsutvecklingen i olika delar av länet innebär att kollektivtrafiken behöver utökad kapacitet och anpassas efter de behov som finns och uppstår. Till detta kommer kollektivtrafiken som verktyg för regional utveckling, där nya eller snabbare förbindelser mellan platser skapar bättre förutsättningar för utveckling. Många gånger innebär detta att trafiken och vissa fall dessa

anläggningar, till exempel depåer, behöver utökas med högre kostnader som följd. För att finansiera fortsatt utveckling krävs effektivisering av verksamheten, högre intäkter eller höjda anslag.

Antalet resenärer i tågtrafiken har de senaste åren utvecklats kraftigt inom länet och ökad kapacitet har möjliggjorts genom att nya tåg har införskaffats. Från december 2021 kommer Upptåget att ingå i det nya upphandlade Mälartågssystemet vilket ytterligare ökar möjligheten att utveckla tågtrafiken. Utvecklingen av den nya Mälartågstrafiken kan också komma att påverka busstrafiken på flera orter och stationer där anslutning sker.

Större förändringar i busstrafiken avser införande av stadsbusstrafik i Enköping samt översyn av busstrafiken i Bålsta samt Knivsta. För busstrafik är även framkomlighet i vägnätet en viktig förutsättning, vilket kräver nära och kontinuerligt samarbete med berörda kommuner.

Spårväg

Avtalet om utbyggnaden av järnvägen till fyra spår mellan Uppsala och länsgränsen mot Stockholm, och planerna på att bygga ett nytt kapacitetsstarkt spårvagnssystem från Resecentrum till Bergsbrunna, via Gottsunda/Rosendal och Ulleråker/Ultuna, ska under planperioden förberedas tillsammans med Uppsala kommun under förutsättningen att staten medfinansierar investeringarna i enlighet med ingångna intentionsavtal.

Under perioden 2019–2021 utreds förutsättningarna för spårvägssystemet med målet att kunna ta ett genomförandebeslut 2021. Ansvarsfördelningen mellan Uppsala kommun och Region Uppsala innebär att Uppsala kommun ansvarar för systemets infrastruktur och Region Uppsala ansvarar för trafikering, fordon och depå.

Tillgänglighet och trygghet

Region Uppsala arbetar vidare utifrån riktlinjer för tillgänglighet i kollektivtrafiken i Uppsala län. Utveckling av kundmiljöer,

såsom hållplatser, terminaler och resecentra, görs för ökad trygghet och tillgänglighet, där också fokus på kopplingar till gång- och cykelvägar för ett helaresan-perspektiv ingår.

I samverkan med Trafikverket och länets kommuner pågår också upprustning och tillgänglighetsanpassning av ett stort antal hållplatser. Även arbetet när det gäller trygghet ombord på bussar och tåg för resenärer och personal kommer att vara fortsatt prioriterat.

Skolbuss och serviceresor

Vid sidan om den allmänna kollektivtrafiken bedriver Region Uppsala skolbusstrafik på uppdrag av fem av länets kommuner. Denna busstrafik kan nyttjas av samtliga UL-kunder och är i många fall grunden för kollektivtrafik på landsbygden.

Verksamheten kring sjukresor ska fortsätta utvecklas för att uppnå synergier med den

allmänna kollektivtrafiken. Därtill ska Region Uppsala utveckla samarbetet med länets kommuner med möjlighet att ta över hela eller delar av ansvaret för färdtjänst.

Uppdrag under 2021 till:

Trafik och samhällsutvecklingsnämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala genomföra mobilitetsåtgärder inom ramen för berörda delar av länstransportplanen.
- Under 2021 ska Region Uppsala fortsätta arbetet med det digitala kundmötet.
- Under 2021 ska Region Uppsala förbereda inför övergången av Upptåget till Mälartrafik.
- Under 2021 ska Region Uppsala ta fram en genomförandeplan för trafikförsörjningsprogrammet.

Styrande dokument

- Mötes- och resepolicy för Region Uppsala
- Regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon i Uppsala län
- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Uppsala län
- Tillämpning av Region Uppsalas resepolicy

Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet

Målbeskrivning:

Region Uppsala står bakom de nationella kulturpolitiska målsättningarna om att kultur ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Ett nyskapande och fritt kulturliv är en av grunderna för ett öppet samhälle. Att förstå sin egen kultur, sin historia och att ha kunskap om samhällets dominerande kulturella uttryck berikar livet och är en förutsättning för att kunna förstå sig själv och andra.

Region Uppsala står bakom och respekterar demokratiska värderingar och stödjer ett kulturliv som ska vara fritt från trakasserier. Principen om armlängds avstånd respekteras och de nationella kulturpolitiska målen eftersträvas. Kulturen ska vara tillgänglig för alla och bidra till en attraktiv livsmiljö i en växande region. Att integrera konst och kultur i det offentliga rummet, liksom att värna kulturhistorien och kulturmiljöerna i länet är viktiga delar av detta. En annan viktig del är invånarnas bildnings- och utbildningsmöjligheter.

Målet är också att öka intresset och förståelsen för konst och kultur som utvecklingsfaktor. Det kan bidra till att stärka länets profil som besöksmål och är ett sätt att implementera den statliga kulturavspolitiken.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Andel genomförda satsningar och prioriteringar i den regionala kulturplanen 2019–2022
- Antal resande med Kulturesor

En stark kulturregion

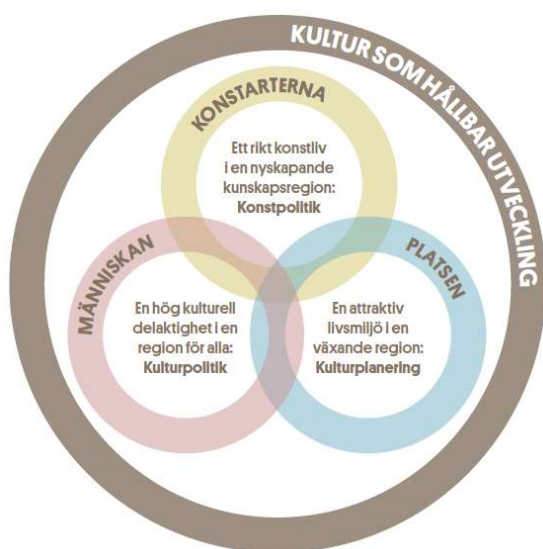
Region Uppsala ska vara en stark kulturregion med internationell prägel. I arbetet med att uppfylla den målsättningen är samverkan en framgångsfaktor. Inriktningen för hur Region Uppsala stödjer och främjar länets kulturliv under kommande år återfinns i dokumentet Kultur i en nyskapande kunskapsregion: Region Uppsalas kulturplan

2019–2022. Arbetet fortgår med att förverkliga kulturplanens prioriteringar.

Innehållet i kulturplanen har tagits fram i samverkan med länets kommuner och i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället. Regionen stödjer löpande gemensamma samarbeten, kompetens-

höjande samverkan och omvärldsbevakning på kulturområdet till stöd för kommuner, kulturchefer och medarbetare. Kulturaktörer inom samverkansmodellen ska stödjas och deras arbete underlättas. Genom kultursamverkansmodellen ska Region Uppsala uppfylla nationella kulturpolitiska mål samt utveckla samverkan regionalt och interregionalt. För ändamålet erhålls statsbidrag för regional kulturverksamhet. Under 2021 ska arbetet påbörjas med att revidera den regionala kulturplan som löper ut 2022. Beslut om en ny kulturplan behöver fattas i Regionfullmäktige våren 2022, för att därpå börja gälla 2023.

Region Uppsala stödjer och främjar den regionala konst- och kulturutvecklingen utifrån tre utgångspunkter och kulturstrategiska områden: konstarnas, människans och platsens utveckling. Kultur är viktigt som en social hållbarhetsfaktor som omfattar samtliga tre strategiska områden.

Ett rikt konstliv

Region Uppsalas konstpolitiska mål avser att fortsätta stödja de professionella kulturskaparnas och konstarnas möjligheter till utveckling och förnyelse. Möjligheterna för det fria kulturlivet att utvecklas och mötas, genom exempelvis residensverksamhet och mentorskap inom olika konstnärliga områden, bevaras och står under ständig utveck-

ling. De subventionerade turnerande kulturverksamheterna fortgår.

En hög kulturell delaktighet

Kulturpolitikens mål är en hög kulturell delaktighet för alla inom länet. Region Uppsala verkar för en inkluderande kulturpolitik och för allas rätt att delta i kulturlivet. Det innebär att alla som vill ska ha möjlighet att ta del av kulturupplevelser eller att uttrycka sig fritt genom eget skapande. Särskild vikt läggs på att stödja kultur för, av och med barn och unga. Kulturens betydelse i Region Uppsalas omdaning mot effektiv och nära vård ska följas och forskningsområdet Kultur och hälsa bevakas.

Folkbildningen är viktig för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Studieförbunden ger socialt sammanhang och nyfikenhet till lärande. Länets två nuvarande folkhögskolor – Wiks folkhögskola och Nordens folkhögskola Biskops Arnö – ger elever möjligheter att utvecklas genom allmän linje och estetiska utbildningar. Wiks folkhögskola med filialen Uppsala folkhögskola ska med sina utbildningar, under planperioden, vara aktörer för inkludering och kultur. Folkhögskolorna erhåller statsbidrag och Region Uppsala bidrar till statens fyra syften med folkbildningen. Utvecklingsarbetet ska fortgå i enlighet med den antagna strategin för Wiks folkhögskola 2020–2023.

En attraktiv livsmiljö

Region Uppsala värnar och utvecklar de värdefulla kulturhistoriska platser och miljöer som finns i länet. Att knyta banden mellan

historia och samtid innebär att främja en attraktiv livsmiljö för länets invånare i en växande region. Även här följs projektet Effektiv och nära vård för att beakta regionens kompetens med konstnärlig gestaltning i nya vårdmiljöer och sammanhang. Region Uppsalas stora konstbestånd kan komma fler till del och visas fram genom samarbete med kommunerna. Tillgång till kultur- och bildningsmöjligheter är av central betydelse i arbetet med regional utveckling och kan bidra till regionens hållbara tillväxt genom kulturella och kreativa näringar, turism och besöksutveckling. Kulturlivets dynamik har en väsentlig roll för länets förmåga att utveckla platser till attraktiva livs- och bostadsmiljöer som lockar människor att bosätta sig här och kunna bidra till den nödvändiga kompetensförsörjningen i många yrken inom länet.

Region Uppsala ska likaså arbeta vidare med att digitalisera och tillämpa ny teknik. Länets folkbibliotek ska stödjas för att nå allmänheten på bästa sätt genom den antagna Regionala biblioteksplanen. Det är av vikt att människor och verksamheter ges stöd och möjlighet att utveckla sin digitala kompetens. Där stödjer Region Uppsala kommunernas biblioteksutveckling. Genom digitalisering möjliggörs i framtiden nya sätt att skapa och tillgängliggöra sig kultur i länet.

Stöd till professionell kultur

Region Uppsalas kulturverksamheter ska utmärkas av en professionell konstnärlig kvalitet. De stiftelser och organisationer som erhåller ekonomiskt stöd från Region Uppsala ska präglas av professionell kvalitet, tillgänglighet och långsiktighet. Begreppet kvalitet ska vara vägledande i bedömningarna vid alla bidragsgivningar men även i uppföljningar av regionala kulturverksamheter med statlig medfinansiering. Årliga överenskom-

melser träffas med bidragsmottagarna inom samverkansmodellen, liksom med större aktörer som erhåller årliga anslag.

Bidrag fördelas mot bakgrund av nationella och regionala kulturpolitiska mål. I bedömningarna av kulturstipendier och priser arbetas förslag fram av sakkunniga personer. Ytterligare en kvalitetsaspekt är att eftersträva transparens och förståelse i samverkan med kommuner, kulturverksamheter och civilsamhället. De professionella konstnärernas yrkesförutsättningar och villkor ska värnas. Det är viktigt att beakta att många professionella kulturskapare även är företagare. Kulturella och kreativa näringar (KKN) spänner över samtliga tre perspektiv för kultur som hållbar utveckling. KKN rör besöksnärringsfrågor, men ett gynnsamt klimat för KKN-företag kan likaså ge en ökad tillgång till kulturupplevelser i länet. Region Uppsala arbetar vidare med dessa dimensioner av kulturlivet och i förhållande till regional utveckling.

Kulturhistoriska miljöer i länet

Region Uppsala äger och driver Wiks slott och konferens, där slottet och kringliggande byggnader härstammar från ett flertal olika historiska byggnadsepoker. I den kulturhistoriska miljön bedrivs en modern konferensverksamhet och en folkhögskola. Konferensverksamheten strävar mot att ha en god kvalitet i omhändertagandet av gäster, välfungerande lokaler och tillgängliga miljöer. Slottet ska i högre grad öppnas upp för allmänheten och den kulturhistoriska miljön blir därmed tillgänglig för fler.

Upplandsstiftelsen sköter naturmarken med syfte att värna den rika biologiska mångfalden och tillgängliggöra parken för besökare.

Kulturnämndens utredning om den uppländska järnhanteringens kulturarv följs upp under kommande år genom att arbeta vidare i linje med föreslagna vägval. Upplandsmuseets roll i det arbetet är central.

Sedan ett flertal år har även frågan utretts om ett regionalt övertagande av driften av Gamla Uppsala museum från Riksantikvarieämbetet. En mer sammanhållen aktör har goda förutsättningar att utveckla det anrika och unika kulturhistoriska området till en bättre upplevelse för de besökare som lockas dit. Ökade besöksströmmar kan tas om hand och bidra till en positiv regional utveckling och kännedom om den kunskap som kommit fram genom de nya utgrävningar som skett på området under senare år.

Styrande dokument

- Region Uppsalas kulturplan 2019–2022

Under våren 2020 fattade Regionstyrelsen ett inriktningsbeslut och Region Uppsala ska utifrån detta beslut löpande hantera nödvändiga delbeslut på vägen mot ett övertagande av driften av Gamla Uppsala museum i Stiftelsen Upplandsmuseets försorg.

Uppdrag under 2021 till:

Regionstyrelsen och Kulturnämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala i nära samverkan med Stiftelsen Upplandsmuseet hantera processen med ett övertagande av driften av Gamla Uppsala museum från Riksantikvarieämbetet.

Kulturnämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala i samverkan med kommuner och i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället revidera den regionala kulturplanen för kommande planperiod med början 2023.
- Under 2021 ska Region Uppsala arbeta vidare med att utveckla Wiks folkhögskola och filialen Uppsala folkhögskola i enlighet med den antagna strategin för folkhögskolan.
- Under 2021 ska Region Uppsala göra en översyn av Kulturnämndens samlade bidrag utanför kultursamverkansmodellen.

Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet

Målbeskrivning:

Region Uppsala har ett strategiskt ansvar att leda och driva det regionala utvecklingsarbetet i länet. Den regionala utvecklingsstrategin för Uppsala län ska fungera som länets och Region Uppsalas Agenda 2030-strategi. Region Uppsala ska genom arbetet med strategin skapa förutsättningar för en hållbar utveckling och en hållbar tillväxt i hela länet, både genom vår egen verksamhet och genom vår roll som regionalt utvecklingsansvarig aktör.

Målet är att skapa förutsättningar för att uppfylla visionen i den regionala utvecklingsstrategin ”Ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft”. För att lyckas med detta behöver vi bland annat skapa förutsättningar för goda och jämlika livsvillkor, främja hälsosamma levnadsvanor, säkra kompetensförsörjningen, stärka näringslivet och länets attraktionskraft, säkerställa tillgängliga och hållbara transporter och arbeta för en hälsosam och giftfri miljö.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Antal företag som har fått stöd att starta
- Antal företag som har fått stöd att växa
- Uppmätt klimatpåverkan i ton CO2-ekvalenter (Region Uppsala)
- Andel ekologiska livsmedel
- Andel av Region Uppsalas fordonsflotta som är fossilfri
- Av Upplandsstiftelsen långsiktigt fredade och förvaltade naturområden med syftet att bevara biologisk mångfald och att främja friluftsliv, antal respektive areal (ha)
- Förskrivning av substanser med hög miljöpåverkan

Hållbar regional utveckling – Agenda 2030

Agenda 2030 innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling. Syftet med agendan är att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de

mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Agendan har godkänts av alla länder och innehåller utöver 17 mål även 169 delmål. De globala målen ligger i linje med redan fastställda europeiska och nationella målsättningar och visar på att en omställning måste ske här och nu.

Som regionalt utvecklingsansvarig aktör har Region Uppsala i uppdrag att utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling, samt samordna insatser för strategins genomförande. Uppdraget regleras av lag (2010:63) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län samt förordning (2017: 583) om regionalt tillväxtarbete. Förordningen fastslår att ansvarig aktör ska följa utvecklingen i länet och analysera, följa upp och utvärdera det regionala tillväxtarbetet. Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet ska vara en integrerad del i analyser, strategier, program, insatser och utvärderingar inom och av det regionala tillväxtarbetet.

Den reviderade strategin har utarbetats i samverkan med länets kommuner och Länsstyrelsen, samt andra berörda statliga myndigheter och kringliggande län. Även näringslivet och det civila samhällets organisationer i länet har erbjudits möjligheter till samverkan.

Den reviderade regionala utvecklingsstrategin för Uppsala län börjar gälla 2021 och fungerar som länets Agenda 2030-strategi. Den regionala utvecklingen ska ha ett fokus på genomförande i partnerskap och på de stora möjligheterna som kommer av omställningen till ett hållbart samhälle. Genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin kräver samverkan, engagemang och bidrag från alla berörda aktörer.

Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till stor del globala, men lösningarna företrädesvis lokala. Kommuner och regioner har därför en

central roll i arbetet med hållbar utveckling. Det kommunala uppdraget styrs av den grundlagsfästa skyldigheten att främja hållbar utveckling såsom den uttrycks i 1 kap. 2 § regeringsformen.

Region Uppsala ska vara en kraft i förflyttningen mot ett hållbart samhälle. Genom vår egen verksamhet och i samverkan med andra aktörer behöver Region Uppsala säkerställa en hållbar utveckling i Uppsala län.

I Agenda 2030:s ingress står det formulerat enligt följande: ”Alla länder och berörda parter kommer att genomföra denna plan i samarbete och partnerskap. Vi föresätter oss att befria mänskligheten från fattigdomens och bristens tyranni och att hela och säkra vår planet. Vi är fast beslutna att ta de djärva och omdanande steg som omgående krävs för att föra in världen på en hållbar och motståndskraftig väg. När vi nu inleder denna gemensamma resa utfäster vi oss att inte lämna någon utanför.”

I Regionplan och budget för 2021 finns det 56 uppdrag fördelade över 10 strategiska mål. Totalt täcker uppdragen delar av samtliga globala mål i Agenda 2030.

Flera av uppdragen svarar mot flera av de 17 globala målen och cirka hälften av uppdragen svarar mot de två målen 3 - God hälsa och välbefinnande, samt 10 - Minskad ojämlikhet. Under målet kring God och jämlik hälsa täcks även flera av delmålen in. Att större delen av uppdragen går att koppla till detta mål faller sig naturligt då den största delen av Region Uppsalas verksamhet är att bedriva hälso- och sjukvård. Vad gäller minskad ojämlikhet är målet kopplat till cirka en tredjedel av uppdragen. Särskilt nämns delmålet 10.2 ”Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.” Delmålet kopplar väl till Kultur och bildnings verksamhet samt till det sociala hållbarhetsarbete som bedrivs inom ramen för hållbar utveckling.

De tre målen 5 - Jämställdhet, 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur och 11 - Hållbara städer och samhällen nämns i samband med cirka en femtedel av uppdragen. Delmål som nämns är särskilt kopplade till tillgång till information och kommunikationskanaler, vetenskaplig forskning och infrastruktur.

Övriga mål är 1 - Ingen fattigdom, 2 - Ingen hunger, 4 - God utbildning för alla, 6 - Rent vatten och sanitet för alla, 7 - Hållbar energi för alla, 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 12 - Hållbar konsumtion och produktion, 13 - Bekämpa klimatförändringarna, 14 - Hav och marina resurser, 15 - Ekosystem och biologisk mångfald, 16 - Fredliga och inkluderande samhällen samt 17 - Genomförande och globalt partnerskap. Uppdragen i Regionplan och budget är i lägre omfattning kopplade till dessa mål men de täcks väl in i Region Uppsalas strategiska mål. Dessutom kan det arbete som görs inom ramen för uppdragen ändå i förlängningen indirekt bidra till uppfyllandet av dessa mål då de globala målen är starkt integrerade med och ömsesidigt beroende av varandra.

Region Uppsala verkar inom ramen för Tillväxtverkets utlysning Vägar till hållbar utveckling. Tyngdpunkten inom utlysningen ligger på förstärkt kunskap kring effektiv samverkan samt ökad delaktighet vad gäller olika grupper inom samhället där samverkan tidigare har förekommit i mindre omfattning. Exempel på sådana grupper är barn och unga men även olika grupperingar i civilsamhället.

I syfte att få ökad kunskap om skillnader mellan olika grupper i samhället ska analysmöjligheterna i länet utvecklas. Metodstöd för att analysera jämställdhets-/jämlikhets-/intersektionalitetsproblematik ska tas fram.

Integreringen av jämställdhet är en bra drivkraft för regionens olika aktörer som arbetar

inom det regionala tillväxtuppdraget. För projekt som söker medel inom ramen för exempelvis regionala 1:1-medel prioriterar Region Uppsala idag projekt som har positiv inverkan på områden som jämställdhet mellan kvinnor och män, miljö, folkhälsa, integration och mångfald.

Inom ramen för den sociala dimensionen är arbetet för en god och jämlik hälsa av stor vikt. Andra viktiga utvecklingsområden inom denna dimension är det suicidpreventiva arbetet, våldsförebyggande arbete i skolor i socioekonomiskt utsatta områden och skapandet av gemensamma mötesplatser som möjliggör interaktion och samverkan. Det finns mer att läsa kring dessa områden längre fram i detta kapitel.

Inom ramen för de ekonomiska och miljömässiga dimensionerna ligger exempelvis arbete med upphandlingar. Andra exempel på Region Uppsalas arbete inom de miljömässiga dimensionerna är energieffektiviseringar i våra fastigheter, ökningen av digitala möten, minskat resande med flyg, minskning av spridning av farliga ämnen och arbetet för att stärka cirkulära flöden.

Region Uppsalas verksamhet påverkar inte enbart den egna regionen, utan även hela landet samt andra länder. Ett exempel på detta är de inköp verksamheterna gör och upphandling är ett viktigt verktyg för att nå målet om en långsiktigt hållbar utveckling.

Genom att ställa relevanta krav i upphandlingar nås många av våra miljömål. Genom att sedan kontinuerligt följa upp miljökraven i avtalen upprätthålls exempelvis en stor andel ekologiska livsmedel och textilier, ftalater fasas ut ur många förbrukningsvaror, användning av fossilbaserad plast och utsläpp från transporter minskas.

Sveriges regioner har en gemensam uppförandekod för leverantörer. Den sätter upp regler för hur leverantörerna ska kontrollera sina leveranskedjor med avseende på mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljö och antikorruption. Alla regioner ingår i ett nationellt samarbete där organisationerna hjälps åt att kontrollera att leverantörerna följer uppförandekoden. Tillsammans får regionerna på detta sätt ett effektivt och transparent system för kontroll och samarbetet underlättar för såväl regionerna som för leverantörerna.

Många av länets invånare bor på landsbygd och i mindre och medelstora tätorter. Av den förväntade befolkningstillväxten i länet beräknas en betydande del ske på landsbygden och i orter utanför kommunhuvudorterna. Region Uppsala ska i sina beslut medverka till utvecklingen av länets landsbygd och mindre och medelstora orter.

Säkerhet och beredskap

Planering av civilt försvar

Med anledning av den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde beslutade regeringen 2015 att planeringen för att kunna hantera situationer med höjd beredskap (totalförsvarsplanering) ska återupptas. Regionerna har därmed ett ansvar att arbeta med att stärka sin förmåga till civilt försvar för att exempelvis värna civilbefolkningen, säkerställa samhällsviktiga funktioner samt stödja Försvarsmakten. Framtagandet av Region Uppsalas handlingsplan för civilt försvar föregås av en behovsanalys. Efter genomförd analys ska verksamheten ha insikt om vilka åtgärder och insatser som behöver genomföras.

Säkerhetsskydd

Enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2018:658) åläggs det Region Uppsala att undersöka vilken verksamhet som kräver ett säkerhetsskydd med hänsyn till Sveriges säkerhet eller skyddet mot terrorism. Verksamhet som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen ska ha det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Den verksamhet inom Region Uppsala som omfattas framgår av Region Uppsalas säkerhetsanalys.

Risk- och sårbarhetsanalys

Enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, är samtliga regioner ålagda, att som en del av samhällets krisberedskapsarbete, genomföra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är bland annat att identifiera utbildnings- och kompetensbehov och att öka medvetenheten och kunskapen om hot, risker och sårbarheter i den egna verksamheten. Region Uppsala ska arbeta vidare med de utvecklingsområden och åtgärdsbehov som identifierats i den risk- och sårbarhetsanalys som genomfördes under 2019.

Informationssäkerhet

God informationssäkerhet ska vara en självklarhet för alla medarbetare och leverantörer inom Region Uppsala. Genom ett systematiskt arbete med informationssäkerhet kan styrelser, nämnder och förvaltningar inom Region Uppsala öka kvaliteten i och förtroendet för sin verksamhet. Arbetet med informationssäkerhet omfattar införande och förvaltande av administrativa regelverk, så som policy och riktlinjer, tekniskt skydd i form av brandväggar och kryptering, samt fysiskt skydd i form av exempelvis skal- och brandskydd. Hot-, risk- och sårbarhetsanalys ska genomföras vid större system- eller verksamhetsförändringar, samt då nya verksamheter eller systemstöd ska tillföras i verksamheten. Region Uppsala ska bedriva ett systematiskt

förebyggande arbete i syfte att minimera risken att känsliga eller verksamhetskritiska informationstillgångar görs tillgängliga för obehöriga, görs otillgängliga för behöriga, ändras eller förstörs.

En region för alla

Kompetensförsörjning och inkluderande arbetsmarknad

En god kompetensförsörjning är avgörande för länets arbetsgivare, invånare och för den regionala tillväxten. Kompetensförsörjning är ett strategiskt viktigt område för Uppsalas omställningsförmåga och utvecklingskraft. En bra matchning mellan tillgång på utbildad arbetskraft och arbetsgivarnas efterfrågan på kompetens kommer vara avgörande för en regional hållbar tillväxt och konkurrenskraft. I skrivande stund påverkar konsekvenserna av covid-19 strukturerna och förutsättningarna för matchning mellan utbildning och arbetsgivarnas efterfrågan på kompetens samt skapade större klyftor i arbetskraftsunderlaget. Strukturer i länet kring utbildning och matchning behöver fortsatt utvecklas för att snabbt kunna ställa om, möta olika individers och arbetsgivares behov och bli mer träffsäkra. Kompetensbrist är idag det enskilt största tillväxthindret oavsett bransch och konjunkturläge. Utbildning och arbete ökar delaktigheten och stärker ekonomin, samtidigt som det finns en tydlig koppling mellan hälsa och arbete. Det kommer att vara avgörande att kunna agera snabbt och i samverkan med berörda aktörer genomföra åtgärder som gör det möjligt för företag och den offentliga sektorn att anpassa sig till samhällets förändringar.

Genom arbetet med Kompetensförsörjningsstrategin utvecklas länet genom att exempelvis: bygga och brygga strukturer och samverkan kring kompetensförsörjnings-

frågan, utmaningarna med omstrukturering, företagens kompetensförsörjning och tillväxt, god kompetens och riktad inläring i arbetslivet.

Region Uppsala är huvudman för Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege i länet. Samarbetet mellan arbetsgivare, utbildningsanordnare och fackförbund och arbetsgivarorganisationer inom college ska bidra till att lösa rekryteringsbehov, bidra till att fler strategiskt efterfrågade utbildningar ges inom länet och fungera som länets branschforum för strategiska kompetensförsörjningsfrågor.

Integrera jämställdhetsdata i uppföljning och analys av statistik

Region Uppsala ska arbeta med jämställd regional utveckling. Mål och syfte med det fortsatta arbetet är att stärka jämställdhets- och likabehandlingsarbetet internt i Region Uppsala och inom det regionala utvecklingsuppdraget. I linjemed detta arbete antog Region Uppsala en ny likabehandlingspolicy 2018. Kopplat till policyn har Region Uppsala tagit fram riktlinjer för arbete med likabehandling, dialogverktyg samt en mall för

konsekvensanalys i likabehandling, inklusive metodstöd, att använda vid författande av ärenden till nämnd och styrelse.

Region Uppsala ska säkerställa att likabehandlingspolicyn förverkligas. En av aktiviteterna i det fortsatta arbetet är att integrera jämställdhetsdata i den uppföljning och analys av statistik som görs av Regionkontoret.

Råd för social hållbarhet

I Uppsala län finns ett råd för social hållbarhet med syfte att alla aktörer ska få en helhetssyn och en delad lägesbild samt att skapa goda förutsättningar för samverkan inom området.

Rådet för social hållbarhet består av högsta tjänstemannaledningen i Länsstyrelsen i Uppsala län, länets åtta kommuner, Region Uppsala, Polisen, Åklagarkammaren, Kriminalvården, Uppsala universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Migrationsverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen samt Nationellt centrum för kvinnofrid.

I linje med Uppsala läns regionala utvecklingsstrategi har rådet beslutat om att prioritera följande områden.

- Mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål.
- Hälsa, trygghet och goda livsvillkor i socioekonomiskt utsatta områden.

Arbetet inom prioriteringen Mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål bedrivs huvudsakligen inom ramen för den Regionala strategin för jämställdhet 2018–2020. Efter att strategin upphör kommer arbetet bedrivas inom ramen för genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin.

Inom ramen för prioriteringen om hälsa trygghet och goda livsvillkor i socioekonomiskt utsatta områden, är fyra insatser prioriterade under perioden 2020 – 2021. Dessa är:

• Skapa en länsgemensam plattform för statistik, analys, kunskap och kommunikation som stödjer aktörernas arbete med prioriteringen.

- Suicidpreventivt arbete genom utbildningar för rådets aktörers professioner som möter suicidnära personer.
- Våldsförebyggande arbete i skolor i socioekonomiskt utsatta områden med fokus på skadliga och begränsande normer för maskulinitet,
- Utveckla den lokala och regionala lägesbilden – för en ökad trygghet.

Dialoger och mötesplatser för ökad tillit och inkludering

Ett län som har ett gott samhällsklimat och högt socialt kapital präglas av hög tillit, tolerans, inkludering och deltagande. Det bygger på ömsesidiga förtroenden mellan olika parter i samhället och att invånarnas behov, olikheter och mångfald tas omhand. Genom att använda olika former av dialoger och gemensamma mötesplatser skapas möjligheter till denna interaktion och samverkan.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk skyddar och stärker nationella minoriteters möjligheter till inflytande och stödjer historiska minoritetsspråk så att de hålls levande. Den minoritetspolitiska strategin syftar bland annat till att förtydliga de nationella minoriteternas rättigheter genom en sammanhållen lag, att motverka diskriminering och utsatthet och att stärka de nationella minoriteternas egenmakt och inflytande.

Region Uppsala har förvaltningsområde för finska, vilket innebär att minoriteterna ska ges inflytande i frågor som berör dem genom systematiska och regelbundna samråd, med bland annat frågor om användandet av ekonomiska resurser avsatta för minoritetspolitiska åtgärder på agendan.

Enligt Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska Region Uppsala:

- Informera de nationella minoriteterna på lämpligt sätt om deras rättigheter.
- Ta fram mål och riktlinjer för minoritetsarbetet.
- Föra dialog med de nationella minoriteterna, särskilt barn och ungdomar
- Skydda och främja de nationella minoritetsspråken och deras kulturer. Särskilt viktigt är barns rätt till sitt språk och sin kultur.
- Säkerställa att frågor på finska kan besvaras.

Minoriteterna ska ges inflytande i frågor som berör dem genom systematiska och regelbundna samråd och detta arbete genomförs tillsammans med Länsstyrelsen i Uppsala län. I övrigt fortsätter arbetet i enlighet med de mål och riktlinjer som Region Uppsala har tagit fram. Under planperioden kommer arbetet fortsätta med att bland annat utbilda medarbetare, i samråd följa upp och komplettera strategin för planerade insatser, genomföra dialogmöten med unga vuxna kring deras behov och önskemål för att främja det finska språket och kulturen samt genomföra ett antal kultursatsningar för att främja finska språket och kulturen.

En hållbart växande region

Minskad miljöpåverkan

En förutsättning för ett gott liv i en attraktiv region är att värna naturens kretslopp som hjälper oss att tillfredsställa grundläggande behov. Arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling i en växande region fortgår via Region Uppsalas miljöprogram med åtgärder inom de tre målen:

- Minskad klimatpåverkan - arbeta med att minska klimatpåverkan från transporter, energianvändning och förbrukningsvaror.
- Hälsosam och giftfri miljö - minska spridning av farliga ämnen från kemikalier, läkemedel samt livsmedel och textilier.

- Hållbar och effektiv resursanvändning - minska miljöpåverkan genom att arbeta med miljöanpassning av fastigheter vid ny- och ombyggnation, avfall och biologisk mångfald.

Region Uppsalas miljöprogram beskriver de mest betydande miljöpåverkande aktiviteterna och innehåller mål och åtgärder för att minska denna påverkan inom verksamheterna. De övergripande miljömålen gäller även för arbetet med miljöperspektiven i det regionala utvecklingsarbetet. En minskad klimatpåverkan är en av vår tids största samhällsutmaningar. Arbetet fokuserar såväl på att effektivisera energi- och resursanvändning och att ställa om till renare källor, exempelvis ska, i enlighet med Region Uppsalas miljöprogram 2019–2022, 100 procent av Region Uppsalas fordonsflotta vara fossilbränslefri. Under året fortsätter arbetet med att cykelanpassa Akademiska sjukhusområdet. Det kan exempelvis vara att säkerställa goda cykelparkeringsmöjligheter i nära anslutning till arbetsplatsen, fler cykelparkeringar med väderskydd och möjlighet att låsa fast cykeln i ramen.

Miljöfarliga kemikalier är giftiga för mark- och vattenlevande organismer. De är svåra för våra reningsverk att bryta ner och kan lagras i växter och djur. Redan i låga halter kan de ge oönskade effekter på ekosystem och människor, direkt eller med fördröjning. Under år

2021 fortsätter arbetet för att fasa ut leksaker som innehåller farliga ämnen inom Region Uppsalas verksamheter, parallellt med utfasningsarbetet av farliga ämnen som används i laborieverksamheter. Detta arbete sker parallellt med informationsprojektet ”Stoppa kemikalieonödan”.

En förutsättning för att leva och verka är att värna de livsnödvändiga ekosystemtjänsterna. Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som naturens ekosystem ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Pollinering, naturlig vattenreglering och naturupplevelser är några exempel. Som ett steg i den riktningen kommer Region Uppsala fortsätta arbetet med ekologiska värden på grönytor och kommer utreda möjligheten att hushålla med vatten.

Arbetet med miljöperspektiven i det regionala utvecklingsarbetet fortsätter under planperioden. Exempelvis fortsätter arbetet med verkställigheten av den regionala planen för infrastruktur för biodrivmedel och elfordon i länet. En ökad grad av elektrifiering inom transportområdet är en viktig förutsättning för att möta klimatutmaningen. En begränsad eleffekt har resulterat i ett långsiktigt samarbete mellan Region Uppsala, länsstyrelsen i Uppsala län och Uppsala kommun under benämningen #uppsalaeffekten. Länets övriga kommuner är knutna till arbetet genom Region Uppsala och Länsstyrelsen gemensamma regionala utvecklingsarbete.

En rik biologisk mångfald

En rik biologisk mångfald är en förutsättning för hållbara ekosystem. Dessa levererar i sin tur nödvändiga ekosystemtjänster för livsmedelsproduktion och gröna näringar samt för friluftsliv, folkhälsa och besöksnäring. En varierad och biologiskt rik natur har större möjligheter att kompensera för extremväder och klimatförändringar. Åtgärder som stärker och utvecklar naturvärden är anläggande av våtmarker, restaurering och hävd av ängs- och betesmarker samt anpassad skötsel i skogsmark. Det är också viktigt att långsiktigt säkerställa biologiskt och rekreativt

värdefulla områden och löpande skötsel av dessa marker.

Upplandsstiftelsen arbetar tillsammans med markägare och olika aktörer i länet för att stärka den biologiska mångfalden i skog, vatten och våtmark samt i kulturlandskapet.

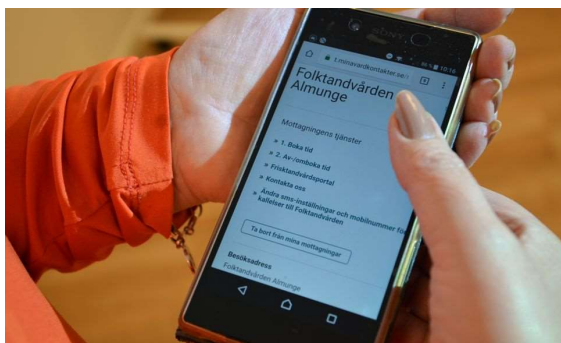
Cykel

Region Uppsala ser stor potential i att utveckla och uppmuntra cyklingen inom länet, både lokalt och regionalt, i ett led i att öka den hållbara mobiliteten. För detta har den regionala cykelstrategin för Uppsala län utarbetats. I strategin synliggörs vilka strategiska satsningar och insatser som krävs för att stärka Uppsala län som en cykelregion. Insatserna syftar till att förbättra cykelinfrastruktur och främja cykelkulturen för att cykeln ska bli det naturliga färdmedlet för såväl kortare resor som för resor där cykel och kollektivtrafik kombineras.

Utifrån cykelstrategin har en genomförandeplan utarbetats i samverkan med länets kommuner och Trafikverket. Där ingår bland annat att Region Uppsala årligen ska stå värd för ett cykelforum, där aktuella frågor för att främja cyklingen tas upp. I den Regionala cykelstrategin för Uppsala län framgår att prioriteringen för att stärka cykling för rekreation och turism främst bör bestå i att höja standard och förbättra trafiksäkerhet på sträckor där det finns brister. Dessutom bör befintliga och nya turistcykelleder bör även byggas ihop.

Tillgång till bredband

En majoritet av länets invånare har tillgång till snabbt bredband, men det råder stora variationer, där framförallt glesbygden i stor utsträckning saknar tillgång till en god bredbandsuppkoppling. Utbyggnad till bredband bidrar till hela länets utveckling. Att invånare har tillgång till robust och säker uppkoppling kommer i allt större utsträckning vara en förutsättning för att tillhandahålla samhällstjänster. Det blir därmed inte bara ett intresse för enskild kund att ha bredband, utan även för samhället i stort. Där inkluderat Region Uppsalas verksamheter som med hjälp av digitalisering ska bidra till utvecklingen i samhället samt en hållbar och resurseffektiv leverans av tjänster till invånarna.

Region Uppsala ska, i enlighet med överenskommelse med Länsstyrelsen, följa och driva på utbyggnaden i länet samt underlätta och stödja marknadsdriven utbyggnad, så att hushåll och arbetsställen får tillgång till snabbt bredband i nivå med de regionala och nationella målsättningarna. Målet för Uppsala län följer och är desamma som de nationella målen.

- År 2023 bör hela Uppsala län ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- År 2025 bör 98 procent ha tillgång till bredband om minst 1 Gbit/s i hemmet och på arbetet, 99,9 procent bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s, och 100 procent bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s. Statistik från oktober 2019 visar att 89,6 procent har tillgång till 1 Gbit/s respektive 100 Mbit/s och att 97,9 procent har tillgång till 30 Mbit/s.

Hållbara transporter

Idag kommer cirka en tredjedel av utsläppen av växthusgaser i Sverige från inrikestransporter. Transportsektorn står därför inför en stor omställning för att nå klimatmålen. Detta innebär att det krävs ett ökat fokus på hur transporterna i länet ska ställas om, både genom ny teknik och nya drivmedel, men också genom att minska behovet av transporter och ändrade val av transportmedel till mer hållbara alternativ. I detta arbete har Region Uppsala en viktig roll, dels utifrån det direkta ansvaret för regional infrastruktur och kollektivtrafik, dels för att stärka samverkan med andra aktörer.

Regional samhällsutveckling

Region Uppsala ska fortsätta att vidareutveckla och stärka regional fysisk planering där infrastruktur, bostadsförsörjning och kollektivtrafik samverkar inom länet. En väl utvecklad samverkan mellan Trafikverket, kommunerna och Region Uppsala är en förutsättning för detta arbete, bland annat genom återkommande kommundialoger och upprättade samverkansstrukturer.

Region Uppsala ansvarar för upprättande och fastställande av Länsplan för regional transportinfrastruktur, ofta benämnd länstransportplan. Länstransportplanen ger även utrymme för medfinansiering av kommunala infrastrukturåtgärder. Under genomförandet av planen prioriteras åtgärder efter visioner och mål i den regionala utvecklingsstrategin och det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Åtgärderna ska bidra till ökad tillgänglighet, hållbar mobilitet, uppfyllandet av klimatmålen och bostadsbyggande i hela länet.

Storregional samhällsutveckling

Enligt den nationella planen för transportsystemet 2018–2019 kommer staten att investera i utbyggnad av järnvägen till fyrspar på Ostkustbanan mellan Uppsala och länsgränsen till Stockholms län. Som motprestation har Uppsala och Knivsta kommun förbundit sig att bygga ett stort antal bostäder.

Region Uppsala har i samband med fyrspårsutbyggnaden ett viktigt samordningsansvar i tidig strategisk planering och i utbyggnaden av viktig samhällsservice. En nyckelfaktor i arbetet är samverkan med de berörda kommunerna.

Region Uppsala kommer inom ramen för det storregionala samarbetet verka för att en utbyggnad av ny järnväg mellan Enköping och Uppsala, Arosstråket, prioriteras i nästa nationella plan för transportsystemet. Syftet med utbyggnaden av Arosstråket är att knyta samman Uppsala med västra Mälardalen med en effektiv kollektivtrafik. En ny järnväg skulle också få en viktig betydelse för godstrafiken.

Region Uppsala har därtill ett fördjupat samarbete med Region Västmanland och Region Dalarna när det gäller Dalabanans utveckling.

En nyskapande region

Region Uppsalas stöd till näringslivet

En viktig faktor i länets hållbara tillväxt är näringslivet som sysselsätter en stor del av länets befolkning. Näringslivets fortsatta tillväxt är en förutsättning för att upprätthålla, utveckla och finansiera det goda livet och Region Uppsala spelar en viktig roll för att ge näringslivet goda förutsättningar att utvecklas. Region Uppsala strävar efter att tillgodose näringslivets olika behov och arbetar proaktivt för att skapa så bra förutsätt-

ningarna för näringslivet som möjligt vilket innebär att omvärldsbevaka, ta tillvara möjligheter och lyfta och lösa näringslivets utmaningar på kort och lång sikt. Under våren 2020 drabbades Sverige, liksom resten av Europa, av pandemin covid-19.

Konsekvenserna av utbrottet påverkade många företagare och entreprenörers möjligheter att utveckla sina verksamheter under 2020. Sannolikt kommer effekterna att kvarstå i mer eller mindre utsträckning även under 2021.

För att ytterligare stärka förutsättningarna för näringslivet har Region Uppsala pekat ut ett antal tematiska utvecklingsområden som behöver stärkas eller där en förflyttning är nödvändig under kommande år. De tematiska utvecklingsområdena behöver konkretiseras i olika typer av insatser men handlar generellt om strategi och strukturbyggande, finansiering, mobilisering och processledning.

Inom dessa utvecklingsområden behöver ett arbete ske genom att fortsätta:

- stärka och utveckla företags- och innovationsstödsystem som består av ett antal företagsfrämjande aktörer, mötesplatser och innovationsmiljöer som är viktiga för hela näringslivets fortsatta goda utveckling. Region Uppsala stödjer

några av dessa aktörer exempelvis Almi Företagspartner Uppsala AB, Uppsala Innovation Centre, STUNS, STUNS Energi, STUNS Life science (Uppsala BIO), Drivhuset, Coompanion, Connect Uppsala och Green Innovation Park Välutvecklade företags- och innovationsstöd kommer att vara extra viktigt i arbetet med att dämpa de negativa effekterna av covid-19.

- Utveckla metoder och arbetssätt för att möta näringslivets stora utmaning inom kompetensförsörjning.
- Ge stöd för att fler företag ska bli internationellt verksamma.
- Skapa bättre förutsättningar för socialt entreprenörskap och sociala företag.
- Utveckla samspelet mellan stad och land och nyttja länets hela kraft.
- Utveckla och koppla samman företag, akademi och offentliga organisationer inom länets viktiga fokusområden.
- Underlätta för nya etableringar och investeringar.

Med start 2021 ser Region Uppsala ett särskilt behov att förstärka insatser inom Utmanings- och kunskapsdriven innovation och tillväxt, Smart Specialisering, Besöksnäringen och att öka andelen regionalt utvecklingskapital som investeras i länet.

Öka andelen regionalt utvecklingskapital som investeras i länet

Ett konkurrenskraftigt näringsliv spelar en viktig roll genom att bidra med hållbar tillväxt, innovationer och nya jobb som i sin tur ger länet kraften att bland annat hantera det ökande välfärdsuppdraget. Region Uppsalas har, som regionalt utvecklingsansvarig, ett naturligt ansvar att bevaka och arbeta med nationella utlysningar och initiera och finansiera utvecklingsprocesser som gagnar näringslivets fortsatta utveckling. Att öka ande-

len utvecklingskapital som investeras i länet innebär att länets aktörer långsiktigt måste öka sin finansieringsdel eftersom det krävs motfinansiering för att få externt utvecklingskapital. En effekt av covid-19 är att tillgången på regionalt utvecklingskapital har ökat inom områden som forskning, innovation och näringsliv. Region Uppsala, som regionalt utvecklingsansvarig, ska ta ett stort ansvar i arbetet med att vara en aktiv part i processen. Länets smarta specialiseringsstrategi kommer att vara en viktig förutsättning för att stödja länets aktörer i framgångsrika ansökningar inom Europeiska Regionala Utvecklingsfonden i Östra Mellansverige.

Utmanings- och kunskapsdriven innovation och tillväxt

Region Uppsala leder arbetet med att utveckla en strategi för smart specialisering som syftar till att identifiera, prioritera och utveckla befintliga regionala tillgångar inom styrkeområden där länets näringsliv har särskilt goda förutsättningar att leverera lösningar på våra samhällsutmaningar, i länet och globalt. Det kan både handla om områden där vår region redan har styrkor men också om nya områden. Smart specialisering är ett arbetssätt där grundlig analys och dialog är nyckelord.

Målet är att vår region ska bli internationellt känd som en lösningsorienterad plats där kunskap samproduceras och smarta lösningar växer fram i gränslandet mellan akademien, näringsliv, offentlighet och civilsamhälle. Genom att länets kompetens, resurser och erbjudanden tydliggörs inom regionala styrkeområden ökar vår konkurrenskraft om talanger, etableringar, och riskkapital på en global arena. Med utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategins fokusområden "Avancerad produktion", "Life science", "miljö & Energi" samt "Gröna näringar, prioriteras särskilt tre områden under 2021–2022.

- Nya metoder och produktionssystem för bioläkemedel och biologiska produkter är ett område som har växt mycket starkt de senaste tio åren. Med en stark life science sektor, lång forskningstradition inom bioteknik, två universitet inkluderat ett universitetssjukhus och dessutom en världsunik öppen testbädd för företag, har Uppsala en unik position att stärka Sverige som ledande innovativ industrination inom livsvetenskaperna.
- Fortsatt utveckling av området materialutveckling & additiv tillverkning (AM) som är en energieffektiv produktionsteknik med ett lägre CO2-avtryck som dessutom öppnar upp för smarta och mer hållbara material. Med en stark materialforskning och en industri långt framme i AM-tekniken har Uppsala en unik position där AM-producerade komponenter, produkter och tjänster, kan omsättas i flera marknadssegment av vikt för länet och Sverige, såsom fordon, verkstad, energi, life science.
- Fortsatt utveckling av området hållbar cirkulär energi- och livsmedelsproduktion. Det finns möjligheter för innovation i omvandlingen mot en biocirkulär ekonomi, det vill säga en ekonom som stimulerar företagsutveckling baserad på biologiska och förnybara resurser.

Ett område där Uppsala har starka förutsättningar handlar om hållbar produktion och konsumtion av exempelvis livsmedel.

Besöksnäring

Besöksnäringen är en av de branscher där utbrottet av covid-19 har fått stor påverkan. För att besöksnäringen ska fortsätta växa hållbart och samtidigt ge ett positivt tillskott till länets attraktivitet krävs samordning och samverkan på flera nivåer. Region Uppsala samordnar länets intressenter, på regional, kommunal och destinationsnivå, samt driver samverkan med andra regioner och nationella aktörer. Syftet är att bidra till bättre förutsättningar för utvecklingen av länets besöksnäring. Region Uppsala ska verka för förbättrade förutsättningar för rekreations-

cykling och cykelturism i Uppsala län. Ur ett näringspolitiskt och lokalt perspektiv innebär cykelturism en möjlighet för lokala företag att utveckla tjänster och upplevelser för besökare.

Myggbekämpning

Stickmyggsproblematiken i Dalälvsområdet begränsar dels livskvaliteten för människor och djur i området, dels påverkar problematiken näringsliv, besöksnäring och utvecklingen i området negativt. Som regionalt utvecklingsansvarig ska Region Uppsala ta ansvar för att säkerställa långsiktiga åtgärder att minska myggproblematiken i området tillsammans med berörda kommuner, Region Gävleborg, länsstyrelser, näringsliv och statliga myndigheter.

Uppdrag under 2021 till:

Regionstyrelsen och trafik och samhällsutvecklingsnämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala i samverkan med Uppsala kommun ta fram underlag inför beslut om Uppsala spårväg.

Regionstyrelsen och fastighets- och servicenämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala påbörja arbetet med ett nytt hållbarhetsprogram.

Regionstyrelsen

- Under 2021 ska Region Uppsala mobilisera länets intressenter kring genomförandet av ny besöksnäringstrategi som antas i början av året.
- Under 2021 ska Region Uppsala påbörja implementering av Kompetensförsörjningsstrategin.
- Under 2021 ska Upplandsstiftelsen återställa våtmarker för att stärka den biologiska mångfalden och främja ekosystemtjänster.
- Under 2021 ska Region Uppsala ta fram en behovsanalys med tillhörande handlingsplan för Region Uppsalas samlade arbete gällande civilt försvar. Detta arbete inbegriper framtagande av förslag till krigsorganisation med tillhörande krigsplacering av personal.
- Under 2021 ska Region Uppsala, inom ramen för Rådet för social hållbarhets överenskommelse om regional samverkan, utveckla en plattform bestående av tillgänglig statistik, analys, kunskapshöjande insatser.
- Under 2021 ska Region Uppsala i enlighet med den regionala utvecklingsstrategis prioriterade område i En region för alla,

påbörja ett arbete mot utanförskap i socioekonomiskt utsatta områden i samverkan med länets aktörer.

- Under 2021 ska Region Uppsala, inom ramen för Rådet för social hållbarhets överenskommelse om regional samverkan, genomföra kunskapshöjande utbildningsinsatser inom suicidprevention.
- Under 2021 ska Region Uppsala tillsammans med berörda aktörer ta fram en regional bredbandsstrategi för att skapa förutsättningar för en långsiktig bredbandsutbyggnad i länet.

Trafik och samhällsutvecklingsnämnden

- Under 2021 ska Region Uppsala tillsammans med länets kommuner ta fram en åtgärdsplan för att möjliggöra framtagande av cykelrutter för rekreation och turism i Uppsala län.

Fastighets- och servicenämnden

- Under 2021 ska åtgärder vidtas för att fortsätta cykelanpassa Region Uppsalas arbetsplatser.
- Under 2021 ska Region Uppsala utreda förutsättningarna för att åter nyttja Akademiska sjukhuset vattentäkt.

Styrande dokument

- Krisberedningsplan för Region Uppsala
- Likabehandlingspolicy för Region Uppsala
- Länsplan för regional transportinfrastruktur 2018–2029 för Region Uppsala
- Miljöprogram Region Uppsala 2019–2022
- Mötes- och resepolicy för Region Uppsala
- Policy för att förverkliga barnets rättigheter
- Riktlinje för arbete med likabehandling
- Riktlinjer för hantering av Region Uppsalas regionala tillväxtanslag 1:1-medel
- Riktlinjer för marknadsföring och sponsring
- Riktlinjer för regionala utvecklingsanslag
- Regional cykelstrategi för Uppsala län
- Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län
- Region Uppsalas riktlinjer för verksamhetsbidrag
- Region Uppsalas riktlinjer för överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap
- Strategi för internationell lyskraft
- Säkerhetsprogram för Region Uppsala 2019–2022
- Säkerhetspolicy för Region Uppsala
- Tillämpning av Region Uppsalas resepolicy

God och jämlik hälsa

Målbeskrivning:

Region Uppsalas länsinvånare har generellt sett god hälsa, men ojämlikheten i hälsa och livslängd är stor mellan olika grupper i samhället. Region Uppsala arbetar för att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela länet. Arbetet sker bland annat genom de hälsofrämjande och förbyggande insatser som Region Uppsalas verksamheter bedriver.

Med social hållbarhet stärks möjligheterna att göra hälsosamma val samtidigt som det bidrar till en mer jämlik hälsa.

Detta mål kopplar huvudsakligen till följande mål i Agenda 2030

Indikatorer

- Andel av befolkningen som uppfattar att vården ges på lika villkor
- Andelen patienter utan ny karies vid 19 respektive 70 år
- Besöksmål i naturen som är iordningsställda för att vara tillgängliga för alla, antal

God och jämlik hälsa

I Uppsala län finns skillnader i den upplevda hälsan, i levnadsvanor och levnadssätt. Dessa skillnader betingas utifrån olika bakgrundsfaktorer så som kön, utbildningsnivå, etnisk bakgrund, om hen har en eller flera funktionsnedsättningar samt socioekonomisk situation. Det gäller såväl barn och unga som den vuxna befolkningen, inom länets kommuner och mellan stad och landsbygd.

Arbetet för en god och jämlik hälsa har bäring på flertalet av de hållbarhetsmål som finns uppsatta i Agenda 2030 samt i de strategiska målområdena i den regionala utvecklings-

strategin. Att främja hälsosamma levnadssätt är en del av den omställning till effektiv och nära vård där det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska stärkas. Människan befinner sig i olika samhällsarenor vid olika stadier i livet där en bred samverkan kan främja hälsosamma levnadssätt. I dialog med föreningsliv, civilsamhälle, näringsliv och brukarorganisationer kan hinder rivas och kompensatoriska insatser skapas. Exempel på att ge barn och unga möjlighet att ta del av fysisk aktivitet på lika villkor är tillgången till fritidsbanker, spontanidrottsplatser, lekplatser och anpassade friluftsmiljöer.

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barns rättigheter lag. Enligt konventionen ska alla barn ha rätt till bästa uppnåeliga hälsa. Hälsa innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och WHO definierar hälsa som ett tillstånd av mentalt välbefinnande där varje individ kan förverkliga de egna möjligheterna, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det egna samhället som han eller hon lever i. Staten ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Stärkt delaktighet och inflytande ska eftersträvas både utifrån det enskilda barnet, exempelvis som patient i utformningen av sin vård, och utifrån barnen som befolkningsgrupp, exempelvis övergripande beslut som innefattar samhällsarenor där barn vistas. Stärkt delaktighet och inflytande för barn och unga bör i större utsträckning ske gemensamt mellan offentliga aktörer, organisationer och civilsamhälle.

Hälsoäventyret är en hälsofrämjande, pedagogisk verksamhet med uppdraget att stärka barn och ungdomars hälsa i länet. Genom undervisning får skolelever insikt och förståelse för samband mellan kropp hälsa, identitet, levnadsvanor och miljö. Eleverna får möjlighet att diskutera och reflektera kring teman som sömn, stress, tobak, alkohol, kärlek och sexualitet. Genom att väcka intresse och nyfikenhet kring hälsa och livsstil främjas hälsosamma och hållbara levnadsvanor. Hälsoäventyret är en mötesplats för prat, skratt, lek och allvar

Ett exempel på förebyggande arbete kopplat till smittskydd är Region Uppsalas arbete med informationsinsatser till personer över 65 år och äldre samt medicinska riskgrupper vad gäller influensavaccination. Grunden för all information finns på 1177.se.

Ojämlika förutsättningar mellan grupper i samhället förhindrar en god sexuell och reproduktiv hälsa på lika villkor. Olika livsvillkor bidrar till skillnader i tillgång till samhällets hälsofrämjande insatser och försvårar

främjandet av god sexuell och reproduktiv hälsa oberoende av kön, könsidentitet, etnicitet, ålder och funktionsnedsättning. Tjejer och killar tar olika stort ansvar för preventivmedel, preventivmetoder och testning av sexuellt överförda infektioner. Dessa skillnader medför stora hinder för en god och jämlik hälsa och jämställdhet.

För att motverka ojämlik munhälsa har Region Uppsala mobila tandvårdsteam som utför munhälsobedömningar och tandvårdsbehandlingar hemma hos patienter med intyg om nödvändig tandvård. Teamen ger råd till närstående och man utbildar också vårdpersonal.

Tandhälsoutvecklingen i den vuxna befolkningen visar på en positiv trend samtidigt som det i vissa åldersgrupper inom barn- och ungdomstandvården finns tendenser till en försämrad tandhälsa sedan några år tillbaka. I syfte att främja tandhälsan för barn och unga genomförs det fortsatt riktade förebyggande insatser till barn och unga i områden med sämre tandhälsa. Exempel på detta är identifiering av riskbarn från två års ålder med påföljande förebyggande insatser samt ett ökat antal skolor där fluorlackning genomförs var sjätte månad.

Tillgång till rekreation och naturområden
Tillgång till rekreation och naturområden är en viktig förutsättning för att människor ska kunna vistas i naturen. Upplandsstiftelsen arbetar med att freda och sköta naturområden i länet, men också med att utveckla besöksmål och leder i naturen tillsammans med kommuner, föreningar och markägare.

Skötseln omfattar både åtgärder för att gynna växter och djur och insatser för att människor ska kunna uppleva naturen. En viktig del i arbetet är att se till att det finns natur som är tillgänglig för alla, även personer med funktionsnedsättning. Det innebär till exempel att anlägga och sköta parkeringsplatser, tillgängliga toaletter, anpassade rastplatser, informationsskyltar och uppmärkta stigar i naturområdena. Även information om tillgänglig natur behöver vara anpassad till målgruppen.

De flesta former av friluftsliv betyder fysisk aktivitet, men naturvistelse har även andra positiva effekter som minskad stress, förbättrad psykisk hälsa och underlättad social interaktion. Upplandsstiftelsen har utvecklat modeller för att främja vardaglig vistelse i natur för personer med funktionsnedsättning – Folkhälsa i natur för alla (FINA). Tillsammans med verksamheter inom skola, vård och omsorg skapas möjligheter till regelbunden utevistelse. Många äldre drabbas av funktionsnedsättningar. Genom anpassade

naturaktiviteter kan målgruppen fortsätta att vara aktiv och bibehålla hälsan. FINA-metoderna ska fortsätta att spridas genom utbildning och nätverk för naturfaddrar och med utveckling mot nya målgrupper.

Positiva möten med naturen som barn, bidrar till ett ökat intresse för naturupplevelser som vuxen. Upplandsstiftelsen stöttar naturskoleverksamhet i alla länets kommuner för att ge alla barn möjlighet till naturkontakt genom skola och förskola.

Uppdrag under 2021 till:

Regionstyrelsen

- Under 2021 ska Upplandsstiftelsen arbeta med att utveckla och sprida information om tillgängliga naturområden. Målgruppen är personer med funktionsnedsättning och naturovana.
- Under 2021 ska Upplandsstiftelsen utveckla natur- och utomhusverksamhet för äldre för att gruppen ska kunna fortsätta vara aktiv och bibehålla hälsan.

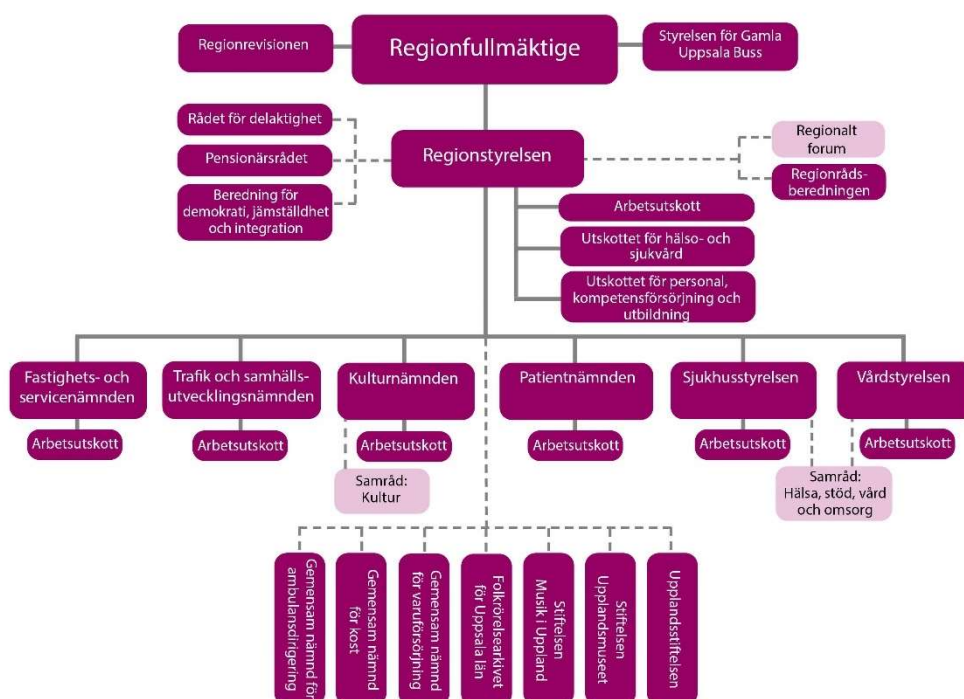
Styrande dokument

- Strategi och åtgärdsprogram - ANDT-L för Uppsala län 2017–2021

Övriga styrande dokument

- Allmänna riktlinjer för hjälpmedelsförskrivning inom Region Uppsala
- Epidemiberedningsplan för Region Uppsala
- Kommunikationspolicy för Region Uppsala
- Policy för hjälpmedelsförskrivning inom Landstinget i Uppsala län
- Program för uppföljning av privata utförare
- Representationspolicy
- Ägaravisning för Almi Företagspartner Uppsala AB
- Ägardirektiv Gamla Uppsala Buss

Region Uppsalas politiska organisation och styrning

De förtroendevaldas roll är att besluta om Region Uppsalas övergripande mål, fördela resurser och följa resultaten i förhållande till de uppsatta målen. De specifika verksamhetsområden och uppgifter som Regionstyrelsen samt övriga styrelser och nämnder i Region Uppsala har framgår av "Reglemente för regionstyrelsen samt styrelser och nämnder i Region Uppsala". Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs med anvisade medel och att medlen disponeras så effektivt som möjligt.

Regionfullmäktige är Region Uppsalas högsta beslutande organ. Fullmäktiges uppdrag regleras i kommunallagen. Regionfullmäktige beslutar i principiella ärenden och andra ärenden av större vikt för Region Uppsala, exempelvis mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor samt kring styrelsernas och nämndernas

organisation och verksamhetsformer. Regionfullmäktige beslutar även om de ekonomiska anslagsramarna för Region Uppsalas olika verksamheter fördelat per styrelse och nämnd.

Ansvariga styrelser och nämnder beslutar sedan om fördelningen av medel inom sina respektive ansvarsområden.

Regionstyrelsen ska styra och samordna förvaltningen av

Region Uppsalas angelägenheter och ha uppsikt över övriga styrelser och nämnders verksamheter. Ansvaret avser såväl verksamhet som långsiktigt hållbar utveckling. Hållbar utveckling omfattas i sin tur av social, ekologisk och ekonomisk utveckling. Styrelsen har ett regionalt utvecklingsansvar och ansvarar för att det sker en årlig uppföljning av hur Region Uppsala utvecklas utifrån angivna åtaganden och indikatorer i den regionala utvecklingsstrategin.

Regionstyrelsen ansvarar även för mellan-regionala frågor för Region Uppsala såsom samverkansfrågor inom sjukvårdsregionen/samverkansnämnden, med Stockholmsområdet eller andra regioner, samt nationella och internationella nätverk. Andra ansvarsområden är långsiktiga strategiska insatser inom områden som innovation, näringslivsutveckling, digitalisering, digital infrastruktur, övergripande hälso- och sjukvårdsfrågor samt forskning och utveckling.

Ansvar för hälso- och sjukvårdsområdet är uppdelat på tre styrelser; Regionstyrelsen, Sjukhusstyrelsen och Vårdstyrelsen. I det fall oenighet uppkommer i en gränsöverskridande fråga ska frågan lyftas till Regionstyrelsen.

Sjukhusstyrelsen ska styra och samordna sjukhusvården och den specialiserade vården. Det gäller den vård som bedrivs inom Akademiska sjukhuset, på Lasarettet i Enköping samt avtalsreglerad verksamhet inom verksamhetsområdet.

Vårdstyrelsen ska styra och samordna den verksamhet som bedrivs inom Nära vård och hälsa och Folk tandvården samt avtalsreglerad verksamhet inom verksamhetsområdet.

Trafik och samhällsutvecklingsnämnden utgör regional kollektivtrafikmyndighet och ansvarar för beställarstyrning av regional kollektivtrafik. Nämnden har också ansvar för genomförandet av delar av den regionala utvecklingsstrategin samt ansvarar för framtagandet av länsplanen för regional transportinfrastruktur samt frågor som rör

sjukresor. Region Uppsalas arbete med samhällsutveckling och fysisk planering är andra ansvarsområden.

Fastighets- och servicenämndens uppdrag är att handha frågor som rör Region Uppsalas ägande och förvaltning av fastigheter samt frågor som rör utveckling inom fastighets-, teknik- och serviceområden. Resurscentrum och Fastighet och service lyder under denna nämnd.

Kulturnämnden styr Region Uppsalas verksamhet inom kulturområdet och ansvarar för driften och förvaltningen av Wiks folkhögskola och Wiks slott och konferens. Kulturnämnden styr även arbetet inom förvaltningen Kultur och bildning.

Enligt lagen om patientnämndsverksamhet har Region Uppsala en *patientnämnd*. Patientnämnden ska uppmärksamma berörda styrelser på patientsäkerhetsrisker och utvecklingsområden inom hälso- och sjukvården.

Gamla Uppsala Buss AB (GUB) är ett aktieföretag som ägs av Region Uppsala. Bolagets huvudsakliga uppdrag är att kollektivtrafiken utvecklas och förbättras och därigenom bidrar till att kollektivtrafiken i sin helhet utvecklas i länet. GUB leds av en styrelse som utses av Regionfullmäktige.

Regionalt forum är en del av en samverkansstruktur för Region Uppsala och länets åtta kommuner. Regionalt forum består av ledande politiska företrädare för

majoritet och opposition från Region Uppsala och respektive kommun. Uppgiften är att genom en samarbetskultur och gemensamma målbilder hantera viktiga frågor och utmaningar för Uppsala län. Målet är att skapa mesta möjliga nytta för länets invånare.

Tillsammans med Region Västmanland och Region Sörmland har Region Uppsala en *Gemensam nämnd för ambulansdirigering*, som svarar för dirigering av ambulanser inom de berörda länen. Verksamheten bedrivs inom ramen för Sjukvårdens larmcentral, som består av en larmdirigeringsenhet hos respektive part.

Region Uppsala deltar i *kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg*, som sköter all ambulansflygverksamhet i landet. En viktig del i samarbetet är att regionerna gemensamt upphandlar ambulansflygplan. Upphandlingen påverkar i sin tur starttiden för kommunalförbundets ambulansflygverksamhet.

Region Uppsala deltar även i kommunalförbundet Svensk Luftambulans som bedriver ambulanshelikopterverksamhet för sina medlemmar. Övriga medlemmar är Region Värmland, Region Dalarna, Region Norrbotten och Västragötalandsregionen.

Skandionkliniken är Nordens första kliniska anläggning för protonterapi. Sveriges sju regioner med universitetssjukhus har gjort en gemensam investering i ett nationellt centrum för behandling av cancer. Region Uppsala ingår i direktionen för kommunalförbundet avancerad strålbehandling.

Tillsammans med Region Dalarna, Region Sörmland, Region Västmanland och Region Örebro län ingår Region Uppsala i en gemensam *varuförsörjningsnämnd*, som ansvarar för upphandling av förbrukningsmaterial till hälso- och sjukvård samt tandvård i de berörda regionerna. Region Upp

sala samverkar med Region Västmanland i en gemensam *kostnämnd*, som svarar för produktion och leverans av patientmat till Akademiska sjukhuset.

Enligt beslut av riksdag och regering är Sverige indelat i sex sjukvårdsregioner. Var och en av dessa sjukvårdsregioner ska samarbeta om frågor som rör sjukvård. *Samverkansnämnden för Uppsala-Örebro sjukvårdsregion* är ett regionalt politiskt organ för Region Uppsala, Region Gävleborg, Region Västmanland, Region Örebro län, Region Dalarna, Region Sörmland och Region Värmland.

Region Uppsalas förvaltningsorganisation

Regiondirektören är Region Uppsalas högsta chef. Tillsammans med sin förvaltning, Regionkontoret, ska regiondirektören arbeta för att besluten som fattas i Region Uppsalas styrelser och nämnder samt i Regionfullmäktige verkställs. Besluten rör framför allt hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, regional utveckling och kultur. Medarbetarna på Regionkontoret ger också stöd till verksamheterna i övriga delar av Region Uppsala.

Region Uppsala är indelat i nio förvaltningar varav en förvaltning är Regionkontoret. Totalt finns det fyra förvaltningar inom området hälso- och sjukvård, *Akademiska sjukhuset*, *Lasarettet i Enköping*, *Nära vård och hälsa* och *Folktandvården*.

Kultur och bildning är den förvaltning som arbetar med kultur och folkbildning.

Trafik och samhälle ansvarar för den operativa administrationen av kollektivtrafiken i Uppsala län. Förvaltningen ansvarar även för framtagandet av länsplanen för regional transportinfrastruktur, samt frågor som rör sjukresor. Region Uppsalas arbete med samhällsutveckling och fysisk planering är andra ansvarsområden.

Fastighet och service ansvarar för Region Uppsalas byggnader och ger också service till de olika verksamheterna. *Resurscentrum* ger ledningsstöd och administrativt stöd till Region Uppsalas verksamheter.

Gamla Uppsala Buss AB (GUB) är ett aktiebolag som ägs av Region Uppsala. GUB:s trafikverksamhet omfattas exempelvis av stadsbusstrafik, färdtjänsttrafik, skol- och särskoleskjutsar.

Samverkan

Region Uppsala och länets kommuner I uppdraget som regionalt utvecklingsansvarig aktör ska Region Uppsala dels axla det regionala tillväxtuppdrag som utgår från prioriteringarna i den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft, dels ansvara för ett breddat utvecklingsuppdrag som involverar hela Region Uppsala. En väl fungerande hälso- och sjukvård, ett rikt kulturutbud och god tillgänglighet

med kollektivtrafik stärker länets attraktivitet och gör att invånarna kan leva ett gott liv. Alla verksamheter bidrar därmed till länets utveckling. Genom Upplandsstiftelsen, som ägs av länets kommuner och Region Uppsala, främjar Region Uppsala även tillgång till rekreations- och naturområden för länets invånare.

Under planperioden ska arbetet med att gå från förhandlingsstruktur till samverkansstruktur och vidare till samarbete fortsätta. I samverkansstrukturen återfinns Regionalt forum som högsta organ, med ledande politiska företrädare för Region Uppsala och länets kommuner. Regionalt forum har en rådgivande roll och prioriterar strategiska frågor som har bäring på den regionala utvecklingen och där effekten blir större om parterna samverkar.

Möten med Regionalt forum bereds av regiondirektören och länets kommundirektörer i den regionala ledningsgruppen (RLG). I ledningsgruppen ingår även länsrådet från länsstyrelsen. RLG har utformat särskilda samverkansuppdrag till ett tiotal grupperingar med förvaltningschefer från Region Uppsala och länets kommuner. Numera finns en samverkan byggd på tydliga uppdrag, syften, mål och förväntningar, för till exempel näringslivschefer, digitaliseringsansvariga, skolchefer, HR-chefer och ekonomichefer. Varje grupp ansvarar för utpekade delar av den regionala utvecklingsstrategin och återrapporerar regelbundet resultatet av sin samverkan till den regionala ledningsgruppen.

Under 2020 prioriterar Regionalt forum samverkan kring tre områden: Effektiv och nära vård 2030, Hållbar samhällsutveckling /infrastruktur samt Kompetensförsörjning. Regionalt forum fungerar som politiskt samråd för kollektivtrafik och regional utveckling och beslutar om uppdrag kring samverkan inom ramen för de politiska samråden, Samråd kring hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) samt Samråd kultur.

Genom HSVO samverkar Region Uppsala och länets kommuner. Som stöd på tjänstemannanivå finns den regionala tjänstemannaledningen för hälsa, stöd, vård och omsorg (TML HSVO).

Till grund för den regionala samverkan avseende hälsa, stöd, vård och omsorg finns ett gemensamt styrdokument: Regional strategi för närvårdssamverkan 2018–2020. I strategin har gemensamma avsiktsförklaringar, mål och fokusområden fastställts och den utgör ett gemensamt underlag till Region Uppsalas och kommunernas arbetsprocesser med årliga verksamhetsplaner och budgetar. Strategin bidrar till ett förtroendefullt samarbete kring gemensamma målgrupper och bidrar till att säkra ett gott omhändertagande för de personer som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser och omsorg från både Region Uppsala och kommunerna. Strategin revideras under 2020.

Inom svensk kulturpolitik har den så kallade kultursamverkansmodellen vunnit genomslag och Region Uppsala ingår i modellen. Modellen innebär att samverkan med länets kommuner är en viktig del i Kultur nämndens arbete med att sätta upp mål och komma till beslut om insatser på kulturområdet. Samverkan med kommunerna handlar om gemensamma kulturpolitiska målsättningar.

Region Uppsala har en mångårig erfarenhet av att samverka med länets kommuner och andra kulturaktörer. Syftet med samverkan är att stärka dialogen och samla resurser på sätt som förbättrar möjligheterna för länets invånare att kunna ta del av professionell kultur. Viktiga forum är Regional kultur-

konferens, tjänstepersonsberedningar med kommunala kulturchefer, samt årliga dialoger på plats i kommunerna.

Två gånger per år samlar Regional kulturkonferens chefstjänstepersoner och förtroendevalda från kommuner och de regionala kulturaktörerna. För att ytterligare stärka dialogen med kommunerna har ett Samråd kultur inrättats, som är ett rådgivande organ under Regionalt forum. Samrådet är politiskt och sammankallas av Kulturnämndens ordförande. Beredningar utgörs av chefsnätverk som samlar såväl kommunerna som institutionsföreträdare samt det civila samhället. En stor del av arbetet inom ramen för nätverket består i att bidra till processen kring de regionala kulturplanerna. Ett arbete har påbörjats för att undersöka möjligheterna för en starkare interregional samverkan i Mellansverige.

Region Uppsala och Länsstyrelsen i Uppsala län

Ett samverkansorgan har skapats mellan Region Uppsala och Länsstyrelsen, Läns- och regionrådet. Där hanteras frågor som rör regionens utveckling utifrån Region Uppsalas regionala utvecklingsansvar och Länsstyrelsens uppdrag att främja utvecklingen i länet. I rådet ingår landshövdingen, Regionstyrelsens ordförande och oppositionsråd, länsråd och regiondirektör.

Målet är att Region Uppsala och Länsstyrelsen ska vara bäst i Sverige på samverkan. Övriga samverkansråd är Miljö- och klimatrådet, Rådet för social hållbarhet och Krissamverkansrådet.

Region Uppsala och Uppsala universitet

Det finns två forum för samverkan mellan Region Uppsala och Uppsala universitet. För att hantera frågor rörande universitetsutbildningar förlagda inom Akademiska sjukhuset finns Universitetsjukvårds-

nämnden. Övriga samverkansfrågor hanteras av samrådsnämnden.

Almi Företagspartner Uppsala AB

Region Uppsala äger Almi Företagspartner Uppsala AB till 49 procent. Syftet med Almis verksamhet är att stärka näringslivets utveckling och verka för en hållbar tillväxt. I uppdraget ingår att erbjuda tjänster inom affärsutveckling, erbjuda utlåning i huvudsak riktad till företag med lönsamhets- och tillväxtpotential och medverka till att konkurrenskraftiga små och medelstora företag utvecklas och blir fler.

Almis verksamhet ska vara marknadskompletterande och riktas mot företag som inte får sitt behov av finansiering eller rådgivning tillgodosatt av marknadens privata aktörer.

Övrig samverkan

Region Uppsala ingår i andra samverkansorgan som Mälardalsrådet, Mälardalstrafik, Stockholmsregionens Europaförening, Mälarens Vattenvårdsförbund och Östra Sveriges luftvårdsförbund. Region Uppsala arbetar med EU:s strukturfonder i Östra Mellansverige tillsammans med Region Örebro län, Region Östergötland, Region Sörmland och Region Västmanland.

Uppsala–Örebro sjukvårdsregion

Det övergripande målet med samverkan är att erbjuda invånarna i Uppsala–Örebro sjukvårdsregion tillgång till en jämlik hälso- och sjukvård av god kvalitet på lika villkor och bidra till en god hälsa, samt till ett effektivt resursutnyttjande av sjukvårdsregionens hälso- och sjukvård. Under året ska arbetet med att medverka till en bättre storregional produktionsplanering för sjukvården intensifieras.

Sjukvårdsregionen har under 2019 tillsatt en ledningsgrupp som leder och styr samverkansnämndens operativa organisering och bereder ärenden till samverkansnämnden. Gruppen ansvarar för en systematisk utveckling av verksamheten och att tjänste-

manorganisationen i övrigt är ändamålsenlig. Sjukvårdsregionen har under 2019 även tillsatt ett kansli med en administrativ chef. Varje region bidrar med strategiska resurser till kansliet. Ett fokusområde är utvecklad samverkan inom kunskapsstyrningsområdet.

Inom ramen för samverkansnämnden finns flera gemensamma verksamheter, exempelvis Centrum för sällsynta diagnoser, arbets- och miljömedicin, Transfusionsmedicin och Biobankscentrum. Inom sjukvårdsregionen finns även två registercentrum, Uppsala Clinical Research Center (UCR) och Regionalt Cancercentrum (RCC). Med en nära samverkan med dessa registercentrum finns möjligheter att stödja utveckling av kunskapsstyrningen inom sjukvårdsregionen.

Det Regionala forskningsrådet i Uppsala–Örebro sjukvårdsregion delar varje år ut anslag på cirka 15 miljoner kronor till forskningsprojekt för att stärka den kliniska forskningen i sjukvårdsregionen och bidra till ökad forskningssamverkan inom kliniskt angelägna områden. För att ytterligare stödja den kliniska forskningen har Forum Uppsala–Örebro, Regionala Noden för Samordning av Kliniska Studier, inrättats inom forskningsrådet.

Det finns behov av att säkra och utveckla vård, utbildning och forskning långsiktigt. Såväl koncentration av vård som utveckling av mer nära vård kommer att påverka utvecklingen framåt. Det kan exempelvis innebära att den tid patienterna vårdas på ett universitetssjukhus kortas. Vissa behand-

lingar kan koncentreras till sjukhus som inte är universitetssjukhus men där förutsättningarna för att få upp volymerna, och därmed kvaliteten, för vissa behandlingar är gynnsamma. Universitetssjukhusen kommer sannolikt att i allt högre utsträckning utföra nationellt nivåstrukturerad vård. En framgångsfaktor för ett fördjupat och utvecklat samarbete kan vara att gå från en köp- och säljlogik till att utveckla partnerskap med gemensamt ansvar för sjukvårdsregionens invånare.

Övrig samverkan inom hälso- och sjukvården

I mellanlänsavtalet mellan Region Uppsala och Region Stockholm regleras hur boende och pendlare i respektive län kan söka vård i grannregionen. Avtalet medför ökade möjligheter till vård i grann-regionen utöver vad som anges i riksavtalet och i patientlagen.

Ett samarbete pågår mellan Akademiska sjukhuset och Karolinska universitets-

sjukhuset inom vissa specialiteter, och detta samarbete bör enligt Region Uppsala både breddas och fördjupas. Inom området molekylär biovetenskap och medicin finns det nationella forskningscentret Science for Life Laboratory. Verksamheten utgår från universiteten och är organiserad i två delar, där den ena har sitt säte i Stockholm och den andra i Uppsala. Under mandatperioden ska verksamheten fortsätta att utvecklas och samverkan mellan Akademiska sjukhuset och Karolinska universitetssjukhuset öka.

Akademiska sjukhuset är det största universitetssjukhuset i sjukvårdsregionen, vilket innebär att en stor del av den högspecialiserade sjukvården utförs där. Högspecialiserad hälso- och sjukvård levereras även till andra regioner i Sverige. Genom Uppsala Care vid Akademiska sjukhuset erbjuds dessutom patienter från hela världen specialistsjukvård.

Indikatorer

I den Regionplan och budget som tas i Regionfullmäktige i juni redovisas resultaten för 2017, 2018 och 2019 samt målvärden för 2021. Resultaten för 2020 redovisas i samband med årsredovisningen 2020.

Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter

	2017	2018	2019	2021
Årets resultat i förhållande till skatter och generella statsbidrag	2,2 %	0,5 %	-0,7 %	Värdet ska vara minst 0,1 %
Motivering: Rekommendation från SKR och vedertaget mått för en långsiktigt hållbar ekonomi. En reservering till resultatutjämningsreserv ska göras när det är möjligt enligt Region Uppsalas riktlinje för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv LS2017-0655.				
Nettokostnaderna i förhållande till skatter och generella statsbidrag	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt	Kostnaderna ska inte öka snabbare än skatter och generella statsbidrag
Motivering: Vedertaget mål för en långsiktigt hållbar ekonomi.				
Det egna kapitalet (inklusive ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser)	-701 mnkr	- 506 mnkr	-390 mnkr	Värdet ska förbättras
Motivering: Vanligt förekommande mål för att följa upp god ekonomisk hushållning.				
Självfinansieringsnivån för nya investeringar	83 %	66 %	97 %	>80 %
Motivering: Vanligt förekommande mål för att följa upp god ekonomisk hushållning.				
Personalkostnad (inklusive inhyrd personal) per DRG-poäng*	-	-52 520 respektive -49 278	- 53 959 respektive -52 987	Värdet ska vara kvar på 2020 års nivå eller minska
Motivering: Vedertaget mått för att mäta personalkostnaderna i förhållande till produktionen.				
* Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping. DRG står för Diagnosrelaterade grupper.				

	2017	2018	2019	2021
Kostnaden per besök (exklusive läkemedelskostnader och hyreskostnader)*	-	947	1 005	Värdet ska maximalt öka med LPIK-1 %
Motivering: Mått för att mäta kostnaderna i förhållande till produktionen i vårdvalet.				
*Denna indikator gäller Nära vård och hälsa. Med besök menas den produktion som registreras i journalsystemet Cosmic, exempelvis läkarbesök. Kostnad per besök inkluderar även telefonkontakter.				
Personalkostnaden i förhållande till intäkten i den kliniska verksamheten	61,2 %	61,2 %	62,7 %	60 %
Motivering: Mått för att mäta personalkostnaderna i förhållande till produktionen.				
*Denna indikator gäller Folk tandvården.				
Kostnad per DRG-poäng (exklusive hyres- och avskrivningskostnader)	-	-67 506 resp. -60 933	-70 574 resp. -64 371	Värdet ska maximalt öka med LPIK-1 %
Motivering: Mått för att mäta kostnaderna i förhållande till produktionen.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping. För Lasarettet är endast slutenvård och läkarbesök DRG-satta.				
Energianvändning per kvadratmeter*	225	217	194	Värdet ska minska
Motivering: För att säkerställa en effektiv energianvändning som också ger en god ekonomisk hushållning.				
*Värdet ska minska med minst 12,5 % till år 2022 jämfört med år 2018.				
Nettokostnadsutvecklingen ska vara lägre än snittet för regioner med Universitetssjukhus*	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt	Ej uppfyllt	Värdet ska vara lägre än snittet
Motivering: Region Uppsala ska ha en nettokostnadsutveckling som ligger i linje med övriga jämförbara regioner.				
*Region Stockholm, Region Östergötland, Region Skåne, Västra Götalandsregionen, Region Örebro län och Region Västerbotten.				

Attraktiv arbetsgivare

	2017	2018	2019	2021
Hållbart medarbetarengagemang, index	72	76	76	Värdet ska öka*
Motivering: Engagerade medarbetare är en förutsättning för att Region Uppsala ska erbjuda invånarna tjänster med hög kvalitet och gott bemötande.				
*Om värdet är 80 eller mer räknas målvärdet som uppnått.				
Kostnader för inhyrd personal i förhållande till personalkostnader i egen regi*	2,7 %	3,5 %	3 %	2 %
Motivering: Syftet är att sänka kostnader och öka vårdkvaliteten genom att öka andelen egen personal.				
*Denna indikator gäller hälso- och sjukvårdsförvaltningarna.				

Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster

	2017	2018	2019	2021
Antal inloggningar i 1177 Vårdguidens e-tjänster*	1,4 miljoner	2 miljoner	2,7 miljoner	Värdet ska öka med 40 %
Motivering: Mäter sammantaget den faktiska användningen i Region Uppsala.				
Antal enheter som erbjuder minst tre av följande e-tjänster: * <ul style="list-style-type: none"> • ärendehantering via 1177 • webbtidbok, alla delar • videobesök • digital ankomstregistrering 	-	66 stycken	110 stycken	Värdet ska öka med 25 %
Motivering: Ger ökad service och tillgänglighet.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping, Nära vård och hälsa och Folk tandvården. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna. Om minst 70 % av förvaltningens 1177-anslutna enheter erbjuder minst tre av e-tjänsterna räknas målvärdet som uppnått.				
Antal besök som bokats digitalt*	17 828	29 293	41 136	Värdet ska öka med 20 %
Motivering: Ger ökad service och tillgänglighet samt visar på ökat införande och användning av webbtidboken.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				

	2017	2018	2019	2021
Antal genomförda videobesök*	35	291	1 064	Värdet ska öka med 20 %
Motivering: Ger ökad service och visar på ökad användning av videobesök.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				

Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära

	2017	2018	2019	2021
Utskrivningsklara patienter på sjukhus, vård dygn i genomsnitt för patienter*	7,4	2,8	2,3	Värdet ska minst bibehållas
Motivering: Indikatorn följer samverkan mellan specialistvård och primärvård i samband med lag om samverkan vid utskrivning samt fångar upp utfallet av planeringen för en bättre samordning av vård och omsorg för berörda patienter.				
*Lag om samverkan vid utskrivning förutsätter ökad medverkan av den öppna vården där den fasta vårdkontakten tar initiativ till en samordnad individuell plan. Indikatorn mäter patienter som är 65 år och äldre. Region Uppsala har en nollvision för 2030.				
Oplanerade återinskrivningar inom 30 dagar*	9,1	9,1	8,4	Värdet ska minska
Motivering: Indikatorn belyser kvaliteten i en sammanhållen vård och omsorg.				
* Indikatorn mäter patienter som är 65 år och äldre.				
Nettokostnad per invånare för primärvård exklusive hemsjukvård och läkemedel inom läkemedelsförmånen				Värdet ska öka
Motivering: Måttet visar nettokostnad per invånare och år för primärvård, exklusive hemsjukvård och läkemedel inom läkemedelsförmånen. Jämförelser ger en uppfattning om hur regionen valt att fördela resurserna.				

	2017	2018	2019	2021
Andel förbättrade kvalitetsindikatorer inom prioriterade förbättringsområden*	-	-	-	>=50%
Motivering: Indikatorn följer de förbättringsområden som är adekvata att följa och har förankring i verksamheterna.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping, Nära vård och hälsa och Folk tandvården. Varje förvaltning prioriterar ett antal kvalitetsindikatorer som behöver förbättras. Utifrån de prioriterade indikatorerna presenteras sedan en övergripande indikator per förvaltning såsom andel förbättrade kvalitetsindikatorer. En förteckning över alla ingående måttetal kommer att biläggas årsredovisningen.				
Andelen patienter som får telefonkontakt med vårdcentralen samma dag*	88 %	88 %	87 %	Värdet ska förbättras med minst 2 %
Motivering: Samma dag som patienten söker hjälp för ett hälsoproblem ska patienten få kontakt med primärvården, Vårdgarantin säger att 100 procent av patienterna ska kunna få kontakt med vården samma dag. Målet för 2021 är ett delmål.				
*I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdcentralerna.				
Andelen patienter som inom primärvården får medicinsk bedömning inom 3 dagar på vårdcentral (vid bedömt vårdbehov) *	70,9 %	67,9 %	73,2 %	Värdet ska förbättras med minst 2 %
Motivering: Bedömer vårdpersonal att patienten ska träffa en legitimerad yrkesgrupp inom primärvården ska patienten få en tid inom högst tre dagar. Enligt vårdgarantilagstiftning ska 100 procent av dessa patienter få medicinsk bedömning inom tre dagar, målet för 2021 är ett delmål.				
*Ny indikator, historiska data ej tillgänglig för tillfället. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdcentralerna.				
Andelen barn och unga som får en bedömning av sin psykiska ohälsa inom 3 dagar (vid bedömt vårdbehov)*	-	-	-	Värdet ska öka
Motivering: Det är viktigt med en köfri vård för barn och unga. Viktigt att mäta utvecklingen över tid.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Nära vård och hälsa.				
Andelen väntande patienter som får sitt förstabesök inom 90 dagar*	78 %	82 %	78 %	Värdet ska förbättras med minst 2 %
Motivering: Vid en remiss till den planerade specialiserade vården ska patienten få en tid för besök inom 90 dagar. Vårdgarantin säger att 100 procent av patienterna ska få en tid inom 90 dagar. Målet för 2021 är ett delmål.				

	2017	2018	2019	2021
Andelen väntande patienter som får sin behandling/operation påbörjad inom 90 dagar*	80 %	80 %	81 %	Värdet ska förbättras med minst 2 % *
Motivering: Efter beslut om behandling, till exempel en operation, ska patienten få en tid inom 90 dagar. Vårdgarantin säger att 100 procent av patienterna ska få en tid inom 90 dagar. Målet för 2021 är ett delmål.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping.				
Andelen barn och unga med psykisk ohälsa som fått ett första besök på specialistnivå inom 30 dagar*	-	-	-	Värdet ska förbättras med minst 2 %
Motivering: Väntetiden speglar tillgängligheten till vård.				
*Denna indikator gäller Nära vård och hälsa				
Andelen patienter inom specialisttandvården som får planerad vård inom tre månader	91,2 %	96,8 %	95,5 %	Värdet ska vara minst 95 %
Motivering: Väntetiden speglar tillgängligheten till vård.				
Andel vårdrelaterade urinvägsinfektioner och postoperativa infektioner i somatisk slutenvård i relation till antalet vårdtillfällen*	1,12 % resp. 0,36 %	-	-	Värdena ska minska
Motivering: Vårdrelaterade infektioner är en undvikbar vårdskada som skapar onödigt personligt lidande och höga kostnader i vården.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset och Lasarettet i Enköping och mäts med data från Infektionsverket.				
Andelen bensyl-pc eller penicillin V ska öka vid antibiotikabehandling av samhällsförvärd pneumoni	-	-	-	Värdena ska öka
Motivering: Vid behandling av samhällsförvärd pneumoni rekommenderas i första hand antibiotika med smalt antibakteriellt spektrum eftersom antibiotika med bredare spektrum bidrar till mer antibiotikaresistens.*				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa.				
Följsamhet till hygienrutiner samt klädregler, specialistvård*	-	81,4 %	81,8 %	90 %
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, och Lasarettet i Enköping.				

	2017	2018	2019	2021
Följsamhet till hygienrutiner samt klädregler, primärvård*	-	-	61 %	70 %
Motivering: Det finns evidens för att hög följsamhet till klädregler och hygienrutiner leder till lägre förekomst av vårdrelaterade infektioner. Region Uppsala presterar fortsatt dåliga resultat.				
*Målet är att nå 90 procent till 2021 men på grund av ett pågående omställningsarbete är målvärdet för 2020 70 procent för Nära vård och hälsa och Folk tandvården. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdcentralerna.				
Andel sjukhusförvärvade trycksår	-	12 %	9,8 %	Värdet ska minska*
Motivering: Trycksår är en vanlig komplikation till sjukdom, vård och behandling och kan snabbt förvärras och orsaka stort lidande hos patienten.				
*Om värdet minskar eller ligger under 4 procent räknas målvärdet som uppnått. Denna indikator gäller vid Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa.				
Andel utlokaliserade patienter i somatisk slutenvård* Antal utlokaliseringar per 100 disponibla vårdplatser	3,8 %	2,8 %	2,7 %	Värdet ska minska
Motivering: Faktaunderlag visar att patientsäkerheten brister för utlokaliserade patienter.				
*Indikatorn mäter icke godkända utlokaliseringar.				
HSE - Hållbart säkerhetsengagemang*	-	63	63	Värdet ska öka
Motivering: Hållbart säkerhetsengagemang mäter centrala frågor för arbetet med patientsäkerhetskultur.				
*Denna indikator gäller vid Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping, Nära vård och hälsa och Folk tandvården.				
Patienters upplevelse av delaktighet och involvering*	78,2	80,2	83,6	Värdet ska öka
Motivering: Att som patient känna sig delaktig i sin vård är en viktig del av tillfrisknandet. Denna indikator mäts genom ett antal frågor i den Nationella patientenkäten som tillsammans bildar ett index.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				
Patienters upplevelse att bli bemött med respekt*	84,8	84,3	87,3	Värdet ska öka
Motivering: Att som patient känna sig bra bemött är en viktig del av tillfrisknandet. Denna indikator mäts genom ett antal frågor i den Nationella patientenkäten som tillsammans bildar ett index.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. I siffrorna ingår även resultaten för de privata vårdgivarna.				

	2017	2018	2019	2021
Identifiering av ohälsosamma levnadsvanor vid kronisk sjukdom*	-	-	-	Värdet ska öka med 2 procentenheter
Motivering: Indikatorn mäter alla fyra levnadsvanor, enligt Socialstyrelsens riktlinjer, för personer med kronisk sjukdom.				
* Andel av patienter med kroniska sjukdomar (artros, astma, demens, depression, diabetes, hjärtsvikt, hypertoni, KOL, kranskärlssjukdom, långvarig smärta, osteoporos, psoriasis, psykisk ohälsa, reumatoid artrit, schizofreni, stressreaktioner, stroke/TIA, ångest) som fått frågor om levnadsvanor i samband med vårdkontakt. Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. Förvaltningarna arbetar tillsammans för att nå Region Uppsalas mål.				
Rådgivning vid ohälsosamma levnadsvanor och kronisk sjukdom*	-	-	-	Värdet ska öka med 2 procentenheter
Motivering: Indikatorn följer om åtgärder vidtas för personer med kronisk sjukdom som har ohälsosamma levnadsvanor.				
* Andel av patienter med kroniska sjukdomar (artros, astma, demens, depression, diabetes, hjärtsvikt, hypertoni, KOL, kranskärlssjukdom, långvarig smärta, osteoporos, psoriasis, psykisk ohälsa, reumatoid artrit, schizofreni, stressreaktioner, stroke/TIA, ångest) som fått en eller flera av åtgärderna enkla råd, rådgivande samtal och kvalificerat rådgivande samtal i samband med vårdkontakt. Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset, Lasarettet i Enköping och Nära vård och hälsa. Förvaltningarna arbetar tillsammans för att nå Region Uppsalas mål.				

Internationellt erkända inom forskning och innovation

	2017	2018	2019	2021
Antalet nystartade kliniska läkemedelsprövningar i form av samarbete med företag*	68	47	34	Värdet ska öka
Motivering: Syftar till att utveckla framtidens läkemedel.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset.				
Antalet nystartade akademiskt initierade kliniska studier*	58	41	35	Värdet ska öka
Motivering: Syftar till att utveckla framtidens behandlingar exempelvis bättre operationsmetoder.				
*Denna indikator gäller Akademiska sjukhuset.				
Akademiska sjukhusets och Lasarettet i Enköpings respektive placering i Sveriges yngre läkarförenings (SYLF) AT-ranking	50 resp. 67	46 resp. 64	41 resp. 65	En förbättrad placering
Motivering: Region Uppsala ska vara ett attraktivt val för AT-tjänstgöring.				

Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor

	2017	2018	2019	2021
Totalt antal resor i kollektivtrafiken	46,5 milj.	50,3 milj.	52,5 milj.	55 milj.
Motivering: Det långsiktiga målet är att antalet kollektivtrafikresor ska fördubblas till 2020 jämfört med 2006.				
Andel ankomster till hållplats inom 5 minuter från tiden som anges i tidtabell – Upptåget, regionbussar och stadsbussar	-	-	95 % 79 % 91 %	95 % 80 % 90 %
Motivering: För att följa punktligheten i kollektivtrafiken.				
Kollektivtrafikens marknadsandel av det motoriserade resandet*	29 %	31 %	33 %	33 %
Motivering: Det är viktigt att skapa en attraktiv kollektivtrafik så att fler väljer buss/tåg istället för egen bil.				
*I det motoriserande resandet ingår buss, tåg, taxi, moped och mc.				
Kundnöjdhet Nöjdhet bland resenärer	59 %	61,3 %	62 %	64 %
Motivering: Av vikt för att skapa en attraktiv kollektivtrafik så att fler väljer buss/tåg istället för egen bil.				
Upplevd trygghet Resenären	75,9 %	76,2 %	76,5 %	Värdet ska öka
Motivering: Av vikt för att skapa en attraktiv kollektivtrafik så att fler väljer buss/tåg istället för egen bil.				
Andel fossilfritt bränsle i busstrafiken	76,7 %	81 %	83,3 %	Värdet ska öka
Motivering: För att följa att Region Uppsala bidrar till att nå klimatmålen.				

Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet

	2017	2018	2019	2021
Andel genomförda satsningar i den regionala kulturplanen 2019–2022	-	-	58 %-	Värdet ska vara minst 67 %
Motivering: Avser att visa på måluppfyllelsen av beslutade mål.				
Antal resande med KulturreSOR	29 223	25 499	43 855	Minst 26 000 resor
Motivering: Indikatorn avser att visa på delaktighet och tillgänglighet vad gäller kultur för förskole- och skolbarn samt skolungdomar i hela Uppsala län.				

Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet

	2017	2018	2019	2021
Antal företag som har fått stöd att starta	873	1 422	1 140	Värdet ska öka
Motivering: Region Uppsala påverkar på denna indikator genom att aktörer får årliga regionala utvecklingsanslag och projektfinansiering via regionala tillväxtanslag 1:1.				
Antal företag som har fått stöd att växa	711	2 168	2 307	Värdet ska öka
Motivering: Region Uppsala har stor påverkan på denna indikator med verksamhetsmedel och utvecklingsprojekt. Region Uppsala påverkar indikatorn genom att aktörer får årliga regionala utvecklingsanslag och projektfinansiering via regionala tillväxtanslag 1:1.				
Uppmätt klimatpåverkan i ton CO₂-ekvalenter (Region Uppsala)	35 653	34 052	33 368	Värdet ska minska
Motivering: Region Uppsala ska arbeta för att minska sin negativa klimatpåverkan.				
Andel ekologiska livsmedel*	52 %	55,4 %	57,2 %	Värdet ska öka
Motivering: Att öka andelen ekologiska livsmedel är en viktig del av Region Uppsalas arbete med att minska spridningen av farliga ämnen och öka den biologiska mångfalden.				
*Andelen ekologiska livsmedel ska vara minst 55 % år 2022.				

	2017	2018	2019	2021
Andel av Region Uppsalas fordonsflotta som är fossilfri	-	62,8 %	65,5 %	Värdet ska öka
Motivering: Att öka de fossilfria bränslena är en viktig del av Region Uppsalas miljöarbete och 2022 ska Region Uppsalas fordonsflotta vara fossilfri.				
Av Upplandsstiftelsen långsiktigt fredade och förvaltade naturområden med syftet att bevara biologisk mångfald och att främja friluftsliv, antal areal (ha)	45 resp. 10 651 ha	46 resp. 10 653 ha	47 resp. 10 660 ha	49 resp. 10 783 ha
Motivering: För att långsiktigt vårda och bevara biologisk mångfald för nuvarande och framtida generationer.				
Förskrivning av substanser med hög miljöpåverkan (diklofenak* respektive kinoloner**)**	2,6 resp. 0,6	2,5 resp. 0,6	2,5 resp. 0,6	Värdet ska minska
*Diklofenak tillhör läkemedelsgruppen NSAID-preparat (Non-Steroide Anti-Inflammatoric Drugs) som är en grupp mild smärtstillande läkemedel, som också är inflammationsdämpande och febernedsättande. Flera NSAID har kända negativa miljöeffekter. **Kinoloner är en grupp bredspektrumantibiotika som är helt syntetiska och extremt svårnedbrytbara i miljön. Sambandet mellan användning av antibiotika och antibiotikaresistens är väl belagt. ***Mäts på regionövergripande nivå som definierade dygnsdoser/tusen invånare och dag = DDD/TIND.				
Motivering: Det är viktigt att minska förskrivningen av dessa ämnen då de är starkt miljöpåverkande.				

God och jämlik hälsa

	2017	2018	2019	2021
Andel av befolkningen som uppfattar att vården ges på lika villkor*	61 %	50 %	56 %	Värdet ska öka
Motivering: Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och vård på lika villkor.				
*Frågan ställs i Hälso- och sjukvårdsbarometern.				
Andelen patienter utan ny karies vid 19 respektive 70 år	81 % resp. 76 %	80 % resp. 84 %	82 % resp. 78 %	83 % resp. 78 %
Motivering: Karies är den vanligaste munsjukdomen men kan effektivt förebyggas. Förekomst av ny karies ger en bild av hur levnadsvanor har påverkats och förebyggande åtgärder genomförts.				
Besöksmål i naturen som är iordningställda för att vara tillgängliga för alla, antal	9	10	11	12
Motivering: För att tillgängliggöra naturen behövs uppmärksatta leder och stigar samt besöksmål som är iordningställda.				

Budget 2021 och plan 2022–2023

Resultaträkning

Resultaträkning - netto	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Verksamhetens nettokostnad	-12 007	-12 677	-13 143	-13 738
Skatteintäkter	10 234	10 408	10 899	11 414
Inkomstutjämning och generella statsbidrag	2 099	2 466	2 565	2 659
Finansnetto exkl orealiserade vinster	-282	-185	-227	-272
+/- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	51	56	56	56
ÅRETS RESULTAT	96	67	150	119
Balanskravsjusteringar:				
+/- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-51	-56	-56	-56
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper vid försäljning				
RESULTAT ENLIGT BALANSKRAVET	45	11	94	63

Styrelser och nämnders anslagsramar *	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Sjukhusstyrelsen	-7 191	-7 393	-7 671	-8 002
Vårdstyrelsen	-2 589	-2 722	-2 835	-2 973
Trafik och samhällsutvecklingsnämnden	-1 153	-1 202	-1 220	-1 247
Kulturnämnden	-114	-117	-119	-121
Fastighets och servicenämnden	-268	-267	-266	-272
Varuförsörjningsnämnden	0	0	0	0
Patientnämnden	-5	-5	-5	-6
Gemensam nämnd för kunskapsstyrning	0	0	0	0
Regionstyrelsen	-687	-970	-1 026	-1 117
Verksamhetens anslagsramar	-12 007	-12 677	-13 143	-13 738

* I budget för 2021 har en omfördelning gjorts av anslagsramarna mellan styrelser/nämnder på grund av omorganisering av Region Uppsala IT verksamhet.

Regionstyrelsens finansiella verksamhet	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Pensionskostnader	-1 243	-1 311	-1 196	-1 241
Schablondebiterade pensioner	889	916	944	972
Internränta	421	433	446	477
Specialdestinerade statsbidrag	387	339	387	387
Kostnad specialdestinerade statsbidrag	-229	-205	-387	-387
Oförutsett	-43	-60	-46	-46
Övrig finansiell verksamhet	-259	-423	-55	-55
Summa regionstyrelsens finansiella verksamhet	-77	-310	92	107

Generella statsbidrag och kommunal utjämning	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Inomkommunal utjämning				
- Utjämningsbidrag	1 447	1 507	1 570	1 648
- Kostnadsutjämning	-297	-264	-248	-222
Generella statsbidrag				
- Regleringsavgift (justerad kostnadsutjämning)	-91	114	101	57
- Valfärdsmedel	18	0	0	0
- Läkemedel	1 023	1 109	1 142	1 176
Summa utjämning och statsbidrag	2 099	2 466	2 565	2 659

Finansiella nyckeltal	Budget	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Nettokostnadsandel av skattenetto/statsbidrag*	97,5%	97,4%	98,5%	97,6%
Nettokostnadsutveckling jämfört med budget föregående år	-1,7%	3,5%	5,6%	3,7%
Egenfinansiering av fastighetsinvesteringar	80%	80%	80%	80%

Kassaflödesbudget	Budget	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	96	11	94	63
Justering för av- och nedskrivningar	600	820	849	888
Justering för ej likviditetspåverkande poster	592	761	759	810
Övriga likvidpåverkande poster	0	-160	-194	-223
Utnyttjad checkräkningskredit	407	0	0	0
Kassaflöde från löpande verksam.	1 695	1 433	1 508	1 538
Investeringsverksamheten				
Investering i anläggningstillgångar	-1 658	-1 156	-1 060	-975
Försäljning av anläggningstillgångar	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringar	-1 658	-1 156	-1 060	-975
Finansieringsverksamheten				
Förändring av långfristiga fordringar och skulder	0	0	0	0
Nyupptagna lån	0	0	0	0
Amorteringar av lån	-9	-2	0	0
Kassaflöde från finansieringsverks.	-9	-2	0	0
Periodens kassaflöde	28	275	449	563
Likvida medel vid årets slut*	276	294	743	1 306

* Budget 2021 baseras på ett prognostiserat kassaflöde för 2020.

Investeringsplaner 2020–2022

Investeringar	Budget	Budget	Budget	Plan
	2020	2021	2022	2023
Investeringar i fastigheter	-1 355 156	-826 208	-653 250	-660 000
Investeringar i utrustning och immateriellt	-657 297	-402 770	-330 625	-316 720
Investeringar i konst	-17 606	-9 445	-8 340	-7 291
Summa investeringar i anläggningstillgångar	-2 030 059	-1 238 423	-992 215	-984 011

Investeringsplan fastigheter

Föreslagen investeringsram för fastigheter under planperioden uppgår till 2 139 miljoner kronor.

En del i framtagande av fastighetsinvesteringsplanen är att identifiera förändrade lokalbehov. Lokalbehoven kan tillgodoses via investeringar men kan också avse inhyrning av lokaler. De lokalbehov som tillgodoses via inhyrning inkluderas inte i fastighetsinvesteringsplanen. Lokalbehov i tidiga skeden, som kan lösas via inhyrning är exempelvis förändrade lokalbehov i ett flertal vårdcentraler såsom Alunda vårdcentral samt inhyrning av lokaler för tandvård.

Fastighetsinvesteringar	Projektfas	Extern inhyrning	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Summa plan 2021-2023
Akademiska sjukhuset						
Myndighetsåtgärder	Behov (klustrat)		5 000	5 000	5 000	15 000
Behov av flertalet mindre ombyggnationer, renov o verksamh.anpassn	Behov (klustrat)		5 000	5 000	5 000	15 000
Fastighetsinv i samband med nyinvestering i utrustning	Behov (klustrat)		15 000	15 000	15 000	45 000
CT på akuten	Förstudie		4 000			4 000
Ombyggnad D1 till öppenvård	Behov		40 000			40 000
Arytmilab B3 samt flytta PCI-lab från B9 till B2	Förstudie		25 000	55 000		80 000
Ny Cyklotron	Genomförande		45 000			45 000
Vårdbyggnad B11	Genomförande		93 855	50 000		143 855
Produktionskök Akademiska	Genomförande		75 453	77 000	77 000	229 453
Kvinna & Barn inklusive neonatal, förlösning, barnakuten, fd KB adm, KK-lab 95E	Behov		40 000	10 000	10 000	60 000
Rörpost/smågodstransportör	Genomförande		28 000	7 100		35 100
Behandlingsbyggnad B9 Centralblocket	Program			2 000	50 000	52 000
Behandlingsbyggnad B12 Centralblocket	Program		15 000	50 000	100 000	165 000
Anpassning lokal C7 för läkemedelsrobot	Behov		5 000	10 000		15 000
RPC renovering med renrumsstandard - Förstudie	Behov				2 000	2 000
Ambulansstation Gränby + hkp-depå/hangar inkl platta	Förstudie	Ev extern inhyrning			20 000	20 000
Oförutsett samt akuta verksamhetsåtgärder	Behov		10 000	10 000	10 000	30 000
Summa Akademiska sjukhuset			406 308	296 100	294 000	996 408
Lasarettet i Enköping						
Utökad verksamhet på sterilenheten	Behovsanalys		10 000			10 000
Fastighetspåverkan utrustn, diskmaskiner o autoklaver på sterilenheten	Behov		2 000			2 000
Behov av adm-lokaler för verksamhetsområde kirurgi - Förstudie *	Behov		500	X		500
Bygga enpatientrum med toalett på vårdavdelningar	Behov				5 000	5 000
Utbyte/uppgradering CT, byggnadspåverkande utrustning	Behov				1 000	1 000
Summa Lasarettet i Enköping			12 500	0	6 000	18 500
Trafik och samhälle						
Reglerplats inkl förarlokal (belyst, inhängnad yta för 10 bussar + förarlokal) - Förstudie *	Behov			X		0
Tågdepå med verkstad och uppställn.bangård - Förstudie och program	Behov				20 000	20 000
Spårvagnsdepå *	Behov		10 000	X	X	10 000
Oförutsett	Behov		3 000	3 000	3 000	9 000
Summa Trafik och samhälle			13 000	3 000	23 000	39 000
Folkhälsvården						
Oförutsett	Behov		3 000	3 000	3 000	9 000
Summa FTV			3 000	3 000	3 000	9 000
Nära vård och hälsa						
Östervåla vårdcentral	Program		25 000			25 000
Ersättn av lokler tidigare Flogsta VC (Samariterh)	Behov		10 000			10 000
Mindre förändringar optimera lokaler flera verksh *	Behov		X			0
Storvreta vårdcentral - Förstudie	Behov	Extern inhyrning			2 000	2 000
Oförutsett	Behov		3 000	3 000	3 000	9 000
Summa Nära vård och hälsa			38 000	3 000	5 000	46 000
Effektiv och nära vård						
Förbättra flöden på operation fr preop till postop, Lasarettet i Enköping	Behov		30 000	27 000		57 000
Tierps vårdcentrum	Behov		50 000	50 000	50 000	150 000
Vårdcentrum i länet	Behov		50 000	50 000	50 000	150 000
Närvårdsavdelning	Behov					0
Samariterhemmet	Behov					0
Kungsgärdet	Behov					0
Flogsta vårdcentral	Behov					0
Enköpings husläkarcentrum	Behov					0
Summa Effektiv och nära vård			130 000	127 000	100 000	357 000

Fastighetsinvesteringar	Projektfas	Extern inhyrning	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Summa plan 2021-2023
Kultur och bildning						
Nytt omklädningsrum för personal	Behov		300			300
Renovering Nyfiket	Behov		250			250
Strategisk kulturmiljöplan *	Behov			X		0
Oförutsett	Behov		1 000	1 000	1 000	3 000
Summa Kultur och bildning			1 550	1 000	1 000	3 550
Fastighet och service						
FI Brandåtgärder	Behov (klustrat)		14 000	14 000	14 000	42 000
FI Elåtgärder	Behov (klustrat)		19 000	19 500	20 000	58 500
FI Gasåtgärder	Behov (klustrat)		4 000	4 000	4 000	12 000
FI Byggåtgärder	Behov (klustrat)		17 000	15 000	15 000	47 000
FI VVSåtgärder	Behov (klustrat)		21 000	25 000	17 000	63 000
FI Styråtgärder	Behov (klustrat)		8 000	8 000	8 000	24 000
Brandåtgärder F-blocket	Genomförande		13 000			13 000
Stamrenovering AS inkl dagvatten	Genomförande		3 000	7 000		10 000
VS01	Behov		15 000	15 000		30 000
Vattenförsörjning Akademiska	Behov		15 000	2 000		17 000
Ny driftcentral inkl redundans	Behov			11 000	11 000	22 000
Fiberredundans Akademiska	Behov		2 000	5 000	3 000	10 000
Fastighetsinitierade åtgärder B12	Behov		6 000			6 000
Fastighetsinitierade åtgärder B9	Behov (klustrat)		4 000	4 000	4 000	12 000
Fiberredundans Enköping	Behov				5 000	5 000
Utbyggnad KB01	Behov		4 000	3 000	3 000	10 000
Energisparprogram 2019-2022	Behov (klustrat)		16 000	12 000	7 000	35 000
Sop och tvättsug	Behov			5 000	5 000	10 000
Infrastrukturåtgärder Sop och tvätt	Behov			5 000	5 000	10 000
Vattenförsörjning Enköping	Behov				1 000	1 000
Åtgärder mot inomhusproblem	Behov (klustrat)			4 000	5 000	9 000
Renovering Ingång 24	Behov			1 500	6 000	7 500
Infrastrukturåtgärder yttre miljö	Behov		850	150		1 000
Summa Fastighet och service			161 850	160 150	133 000	455 000
FSN oförutsett						
Oförutsett	Behov		60 000	60 000	95 000	215 000
Summa oförutsett			60 000	60 000	95 000	215 000
Summa			826 208	653 250	660 000	2 139 458

* För de investeringsbehov som är markerade med "X" behöver ytterligare utredningar genomföras för att fastställa investeringsbehovet. Medel för tidiga skeden i dessa investeringar finns inkluderade i Fastighets- och servicenämndens ram för oförutsedda medel.

Investeringsplan utrustning och immateriellt

Föreslagen investeringsram för utrustning och immateriella investeringar under planperioden uppgår till 1 050 miljoner kronor.

Investeringsram per verksamhet	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Totalt för planperioden
Akademiska sjukhuset	224 000	190 000	190 000	604 000
Lasarettet i Enköping	15 000	11 000	8 000	34 000
Sjukhusstyrelsen	239 000	201 000	198 000	638 000
Nära vård och hälsa	16 000	17 000	17 000	50 000
Folktandvården	12 000	12 000	12 000	36 000
Vårdstyrelsen	28 000	29 000	29 000	86 000
Trafik och samhällsutvecklingsnämnden	30 000	25 000	17 000	72 000
Kulturnämnden	1 500	1 225	870	3 595
Fastighets- och service	1 870	2 400	1 850	6 120
Resurscentrum	99 400	68 000	66 000	233 400
Fastighets- och servicenämnden	101 270	70 400	67 850	239 520
Regionstyrelsens övergripande verksamhet	3 000	4 000	4 000	11 000
Summa totala investeringar	402 770	330 625	316 720	1 050 115

Investeringsplan konst

Investeringsplanen för konst utgår från Regionfullmäktiges 1 procentsregel. Utifrån denna gäller följande investeringsram.

Investeringsram per verksamhet	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Totalt för planperioden
Sjukhusstyrelsen	6 835	5 790	3 791	16 416
Vårdstyrelsen	660	100	1 000	1 760
Trafik och samhällsutvecklingsnämnden	250	750	1 800	2 800
Regionstyrelsen	1 700	1 700	700	4 100
Summa totala investeringar	9 445	8 340	7 291	25 076

Beslut

Regionfullmäktiges beslut:

1. Visionen, de strategiska utvecklingsområdena, de strategiska målen samt styrmodellen fastställs
2. Indikatorerna fastställs
3. Inriktning fastställs inom avsnittet planeringsförutsättningar
4. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter
5. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Attraktiv arbetsgivare
6. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Prioriterar digitalisering och användandet av e-tjänster
7. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Hälso- och sjukvård som är effektiv och nära
8. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Hälso- och sjukvård med god kvalitet och god tillgänglighet
9. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Internationellt erkända inom forskning och innovation
10. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Kollektivtrafik som är ett naturligt val för resor
11. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Ett kulturliv och en folkhögskola som präglas av mod, bildning och delaktighet
12. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet Hållbar utveckling och tillväxt i hela länet
13. Inriktning och uppdrag fastställs inom det strategiska målet God och jämlik hälsa
14. Styrelser och nämnders ansvar och befogenheter fastställs
15. Uppdrag från Regionfullmäktige till styrelser och nämnder fastställs
16. 7 393 233 tusen kronor anslås till Sjukhusstyrelsen
17. 2 721 980 tusen kronor anslås till Vårdstyrelsen
18. 117 111 tusen kronor anslås till Kulturnämnden
19. 267 111 tusen kronor anslås till Fastighets- och servicenämnden
20. 5 413 tusen kronor anslås till Patientnämnden
21. 1 202 472 tusen kronor anslås till Trafik och samhällsutvecklingsnämnden
22. 970 027 tusen kronor för regionövergripande verksamhet, regional verksamhet och finansverksamhet anslås till Regionstyrelsen
23. Föreslagen plan för investeringar i byggnader och mark fastställs för planperioden 2021–2023. Den 10-åriga planen tas åter upp för beslut i och med beslut om Regionplan och budget-2022-2024
24. Föreslagen plan för investeringar i utrustning och immateriella tillgångar, fastställs för planperioden 2021–2023
25. Föreslagen plan för investeringar i konst fastställs för budgetåret 2021

26. Internräntan fastställs till 1,25 procent för 2021
27. Avkastningskravet på fastighetsvärdet fastställs till 4,03 procent för 2021
28. Uppräkning för hyra och service fastställs till 0,0 procent för 2021
29. För kollektivtrafiken fastställs priset på en 30-dagars periodbiljett för 2021 till 930 kronor, priset på förköpta enkelbiljetter fastställs till 33 kronor per zon och enkelbiljetter betalda via reskassa fastställs till 27 kronor per zon. Övriga priser fastställs av Trafik och samhällsutvecklingsnämnden
30. Folkvandvårdens prislista 2021, för allmäntandvård respektive specialisttandvård räknas upp med 3 procent jämfört med 2020 års prislista. Prislistan för 2021, med specificerade åtgärder, fastställs av Vårdstyrelsen
31. Resultatmålet för Folkvandvården 2021 fastställs till 11 miljoner kronor
32. Resultatmålet för Nära vård och hälsa 2021 fastställs till 3,6 miljoner kronor
33. Låneramen 2021 fastställs till 3 300 miljoner kronor
34. Sjukhusstyrelsen beviljas att redovisa ett budgeterat minusresultat om 370 miljoner kronor för 2021
35. Regionstyrelsen bemyndigas att vid flytt av verksamhet inom ramen för genomförandet av Effektiv och nära vård omfördela medel, upp till maximalt 100 miljoner kronor, mellan Sjukhusstyrelsen och Vårdstyrelsen
36. Underskottet från 2019 på 80 miljoner kronor återställs till sin helhet under 2021-2022
37. Skattesatsen för 2021 fastställs till 11,71 kronor per skattekrona
38. Budget 2021 och plan 2022–2023 fastställs
39. De styrande dokument som tidigare är beslutade i Regionstyrelsen eller Regionfullmäktige och som inte finns listade i detta dokument, upphör att gälla.